

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 99

София, сбота, 3 юний

1933 г.

107. заседание

Четвъртък, 1 юний 1933 година

(Открито отъ подпредседателя Н. Захариевъ въ 16 ч. 50 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 2293

Законопроекти: 1) за допълнение на чл. 3 отъ закона за извършване водопровода Рила—София. (Съобщение) 2293

2) за допълнение на чл. 1 отъ закона за разрешаване на Дръновската градска община да сключи заемъ, публикуванъ въ „Държ. вестникъ“ бр. 89/1932 г. (Трето четене) 2293

3) за одобрение конвенциитъ, приети отъ международнитъ морски конференции презъ 1929 и 1930 г. въ Лондонъ. (Трето четене) 2294

4) за опрощаване даденото за временно употребление презъ годинитъ 1922 до 1929 вкл. отъ Инвалидни домъ обдѣло и постилочни принадлежности на крайно беднитъ военно-инвалиди. (Трето четене) 2294

5) за освобождаване гаранциитъ на отчетницитъ при Павлиенското мирово сѣдилище и V Павлиенски сѣдебенъ изпълнителенъ участъкъ при Великотърновския окръженъ сѣдъ, за времето отъ 1 априлъ 1929 г. до 19 юний 1930 г. вкл., и при Ескиджумайското мирово сѣдилище

и Ескиджумайския сѣдебенъ изпълнителенъ участъкъ, за времето отъ 1 априлъ 1932 г. до 12 октомврий с. г. вкл., зданията на които сѣ били опожарени на 19 юний 1930 и на 12 октомврий 1932 г. (Трето четене) 2294

Бюджетопроекти за разходитъ презъ 1933/1934 финансова година по:

1) Министерството на търговията, промишлеността и труда. (Продължение разискванията, докладване и приемане) 2294

2) Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве — Администрация и полиция. (Докладване и разискване) 2310

Съобщение отъ председателстващия, че замѣнянето въ 97. заседание секретаря Н. Гавриловъ съ Б. Мелнишки, съгласно чл. 4 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, се сѣмта за неправилно и че първиятъ си остава пакъ секретаръ на бюрото. 2293

Дневенъ редъ за следващото заседание 2333

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присѣствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Бончевъ Тодоръ, Бошнаковъ Тодоръ, Бъчваровъ Василь, Василевъ Василь, х. Галибовъ Юсеинъ, Георгиевъ Георги, Даскаловъ Стефанъ, Дилянвъ Минчо, Димитровъ д-ръ Георги, Димитровъ Захари, Димчевъ Василь, Енчевъ Георги, Икономовъ Андрей, Илиевъ Стойко, Казанаклиевъ Георги, Капитановъ Анастасъ, Караджовъ Костадинъ, Кораковъ Крумъ, Кръстевъ Гето, Кушевъ Вѣчко Стоевъ, х. Лековъ х. Андрей, Милановъ д-ръ Кънчо, Милевъ Милу, Молдовъ Янаки, Мошановъ Стойчо, Ненчевъ Илия, Поповъ Стефанъ, Поповъ Стоянъ, Ташевъ Димо, п. Христовъ Георги и п. Цвѣтковъ Кръстю)

Съобщавамъ на Събранието, че председателството е разрешило отпускъ на следнитъ народни представители:

На г. Никола Тошевъ — 2 дена;
На г. Никола Каракашевъ — 2 дена;
На г. Анастасъ Капитановъ — 2 дена;
На г. Крумъ Кораковъ — 3 дни и
На г. д-ръ Кънчо Милановъ — 3 дни.

Народниятъ представителъ г. Георги Ганевъ моли да му се разреши 4 дни отпускъ. Ползувалъ се е досега съ 27 дни отпускъ. Които сѣ съгласни да се разреши на народния представителъ г. Георги Ганевъ 4 дни отпускъ,

моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Отъ Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве е постѣпилъ законопроектъ за допълнение на чл. 3 отъ закона за извършване на водопровода „Рила—София“. (Вж. дрил. Т. I, № 81)

Законопроектътъ ще се раздаде на г. г. народнитъ представители и постави на дневенъ редъ.

Председателството съобщава, че при промѣнитъ въ състава на бюджетарната и другитъ комисии, извършени отъ страна на националлибералната парламентарна група, е направено едно погрѣшно съобщение. Съобщено е, че секретарѣтъ на Народното събрание г. Никола Гавриловъ се замѣня съ г. Боянъ Мелнишки. Съгласно чл. 4 отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, това не може да стане, защото секретаритъ на Народното събрание сѣ постоянни, докато трае мандатътъ на Събранието. Затова председателството съобщава, че за секретаръ на Събранието си остава г. Никола Гавриловъ, а не г. Боянъ Мелнишки.

Присѣстваме къмъ точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за допълнение на чл. 1 отъ закона за разрешаване на Дръновската градска община да сключи заемъ, публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“ брой 89/1932 г.

Моля секретаря г. Никола Гавриловъ да прочете законопроекта.

Секретарь Н. Гавриловъ (нац. л): (Прочита законо-проекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за допълнение на чл. 1 отъ закона за разрешаване на Дръновската градска община да склучи заемъ, публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“ брой 89/1932 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 64)

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за одобрение конвенциитъ, приети отъ международнитъ морски конференции презъ 1929 и 1930 г. въ гр. Лондонъ.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Н. Гавриловъ (нац. л): (Прочита законо-проекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за одобрение конвенциитъ, приети отъ международнитъ морски конференции презъ 1929 и 1930 г. въ гр. Лондонъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 65)

Пристъпваме къмъ точка трета отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за опрощаване даденото за временно употребление презъ годинитъ 1922 до 1929 включително отъ Инвалидни домъ облъкло и постилочни принадлежности на крайно беднитъ военно-инвалиди.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Н. Гавриловъ (нац. л): (Прочита законо-проекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за опрощаване даденото за временно употребление презъ годинитъ 1922 до 1929 включително отъ Инвалидни домъ облъкло и постилочни принадлежности на крайно беднитъ военно-инвалиди, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 66)

Пристъпваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за освобождаване гаранциитъ на отчетничитъ, служили при Павликенското мирово сѣдилище и V Павликенски сѣдебенъ изпълнителенъ участъкъ при Великотърновския окръженъ сѣдъ, за времето отъ 1 април 1929 г. до 19 юни 1930 г. вкл., и при Ескиджумайското мирово сѣдилище и Ескиджумайския сѣдебенъ изпълнителенъ участъкъ, за времето отъ 1 април 1932 г. до 12 октомври с. г. вкл., зданята на които сж били опожарени на 19 юни 1930 г. и на 12 октомври 1932 г.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Н. Гавриловъ (нац. л): (Прочита законо-проекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за освобождаване гаранциитъ на отчетничитъ, служили при Павликенското мирово сѣдилище и V Павликенски сѣдебенъ изпълнителенъ участъкъ при Великотърновския окръженъ сѣдъ, за времето отъ 1 април 1929 г. до 19 юни 1930 г. вкл., и при Ескиджумайското мирово сѣдилище и Ескиджумайския сѣдебенъ изпълнителенъ участъкъ, за времето отъ 1 април 1932 г. до 12 октомври с. г. вкл., зданята на които сж били опожарени на 19 юни 1930 г. и на 12 октомври 1932 г., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 67)

Пристъпваме къмъ точка пета отъ дневния редъ — второ четене бюджетопрокта на Министерството на външнитъ работи и на изповѣданията.

Понеже г. министър-председателъ е още боленъ, ще минемъ къмъ разглеждане бюджетопрокта на Министерството на търговията, промишлеността и труда — продължение на разискванията.

Има думата г. министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Ако въ миналото при едни по-нормални времена за производство и за международна размяна, въпроситъ, които сж свързани съ търговска, индустриална и занаятчийска политика, сж били животрептуци, още повече такива сж тѣ днесъ, въ едни времена на незапомнена въ човѣшката история по своята продължителност и по своята острота стопанска и финансова криза.

Днесъ човѣчеството преживява дни на една тежка борба икономическа и финансова, една борба, която, 15 години вече следъ заглѣхване борбата по фронтоветъ, се пренесе на икономическия фронтъ между всички народи. Въ тази борба, за голѣма беда на българския народъ, на нашата страна, малка, бедна по своята структура и по своитъ възможности, ние се намѣрихме, ние бѣхме сварени неподготвени и стопански невъоръжени. Ние сме въ положението на оня, който срещу добре екипирания и модерно въоръженъ войникъ трѣбва да изпрѣчи само своитъ два голе юмука. И затова кризата у насъ въ нѣкои области на нашия стопански животъ се чувствува и се изживява много по-остро и болезнено, отколкото въ нѣкои други страни.

Най-сигурниятъ признакъ за голѣмото смразяване на цѣлия стопански животъ въ свѣта е страшното намаление на стокообмѣна между европейскитъ страни. Въ първото тримесечие на настоящата 1933 г. стокообмѣнтъ е намалѣлъ съ 75%. Днесъ имаме въ международната търговия едва $\frac{1}{3}$, и въ количество, и въ стойност, отъ това, което сме имали въ 1929 г. Докато въ миналото намаляването по стойността на международната търговия, на стокообмѣна, поради естивнитъ цени на артикулитъ, се е компенсирало съ увеличаване по количество на стокообмѣна, днесъ ние виждаме, че тия две нѣща вървятъ паралелно: едновременно съ намаляване стойността, намалява и количеството на артикулитъ, които отдѣлнитъ страни си размѣнятъ. Така, срещу единъ международенъ стокообмѣнъ въ 1929 г. отъ 200 милиарда златни франка, въ 1932 г., миналата година, той спадна на 60 милиарда златни франка, за да падне въ първото тримесечие на 1933 г., спрямо първото тримесечие на миналата 1932 г., още съ 15%.

За отдѣлнитъ държави намалението на стокообмѣна между годинитъ 1929—1932 процентно се изразява, както следва: за Съединенитъ щати намалението е съ 70%; за Германия — съ 62%; за Англия — съ 57%; за Франция — съ 54%; за България, макаръ да е предимно земеделска страна и да изнася земеделски продукти — съ 54%. Това се дължи на прѣкомѣрно голѣмата реколта, която имаме въ 1931 г., една частъ отъ която бѣше изнесена въ 1932 г. Така, презъ 1929 г. сме изнесли 313.000 тона кръжло, въ 1931 г. — 769.000 тона, а презъ 1932 г. износътъ спада на 578.000 тона.

Всички затруднения въ международния стокообмѣнъ сж резултатъ на политиката на стопански национализъмъ, който всички държави се стремятъ днесъ да провеждатъ у себе си, който кара всички държави да правятъ извънредно голѣми ограничения на вноса у тѣхъ, стремяйки се същевременно пъкъ да узеснятъ и да настрѣчатъ своя собственъ износъ. И оттамъ ние виждаме стремежа на всички силно развити индустриални страни да ставатъ сами земеделски страни, да се самозадоволяватъ, съпровождатъ пъкъ съ стремежа на назаднатитъ въ индустриално отношение земеделски страни да станатъ и индустриални страни, сами да задоволяватъ откъмъ фабрикати своитъ вътрешни нужди. Фактъ е, че Франция, съ една развита индустрия отъ много отдавна, напоследък е забранила абсолютно да се употребяватъ чужди жита отъ французкитъ мелничари въ каквото и да е процентъ, даже и най-минималния. Въ замѣна на това днесъ четете въ вестничитъ, че се разрешава да се внесе известенъ процентъ царевича. Германия заставява своитъ мелничари да употребяватъ 97% мѣстно зърнено производство. Италия прави ограничение въ друго направление: отъ добитѣка и отъ месото, което се консумира отъ нея, допуска само едно минимално количество — 15% — да бѣде отъ чуждъ произходъ, да бѣде, значи, внесено отъ вънъ. И много естествено, г. г. народни представители, при тия ограничения на външната търговия и при намаляване на консумацията, резултатъ на намаленитъ платежни способности, на ограничената покупателна сила на консуматоритъ въ цѣлия свѣтъ, се яви неизбежно спадане въ ценитъ преди всичко на земеделскитъ, а въ последствие по-малко и на индустриалнитъ произведения. Докато земеделскитъ произведения сж поевтиняли съ 70% — отъ които памукътъ държи едно високо мѣсто, има едно спадане въ цената му съ 76% въ последнитъ 4—5 години, царевичата съ 72%, кафето съ 70%, вънната съ 60% — металитъ сж спаднали така: медта съ 77%, калаятъ съ 48%, желѣзото само съ 13%, а за много други индустриални произведения това спадане е още по-нищожно.

Една отъ мѣркитъ на странитъ, които се стремятъ да се самозадоволятъ съ свои земеделски произведения или да дадатъ на своята индустрия мѣстни сурови материали, сж старитъ и изпитани покровителства чрезъ митническата

тарифа. И вие сте свидетели, че въ последните години страни, за които е била догма свободата въ международната размяна, каквито сж Англия, Белгия и Холандия, прибѣгват до слагане на митнически прегради, до ограничаване вноса както на сурови материали, така и на фабрикати отъ чуждестраненъ произходъ. Вие знаете, че и у насъ тази политика сжщо се практикува въ много широкъ размѣръ. Макаръ нашата митническа тарифа да е твърде стара, още отъ 1922 г., въ послѣдствие се е правило едно постоянно повишение на коефициента на митата, докато на м. юний 1930 г. се установи на 27 лева за златенъ франкъ. Тия митнишки ограничения виждаме, че навсѣкѣ продължаватъ да растатъ. И вие бѣхте свидетели само преди нѣколко месеца на новитѣ почти запретелни мита, които новото управление въ Германия въведе за яйцата отъ известни размѣри, отъ известна тежина, които се внасятъ не само отъ България, а и отъ други страни: Югославия, Ромъния, Дания, Холандия. Това, безспорно, се прави все съ тая целъ — да се даде възможностъ на мѣстното производство да издържи конкуренцията на чуждестранното да бѣде насърчавано и да може то да задоволява вътрешнитѣ нужди.

Въ замѣна на това земледѣлскитѣ страни, за да могатъ да преодолятъ всички тия изкуствено създадени прѣчки, отъ една страна, и, отъ друга — прѣкиятъ, произтичащъ отъ намалената консомация, прибѣгватъ до различни мѣрки, непознати и неупотрѣбвани въ миналото. Това сж преди всичко така нареченитѣ износни премии, които въ различнитѣ страни се даватъ подъ различна форма. Въ Польша, напр., сж възприели, при износа на различнитѣ земледѣлски артикули, да се дава свободата на износителятъ, съ полученитѣ отъ износа дивизи да правятъ вносъ на артикули отъ чуждъ произходъ, като получаватъ обратно митото, което би трѣбвало да платятъ за тия вносни артикули; по тая начинъ имъ се дава една косвена премия. Вие знаете, че въ други страни, както въ Ромъния, така и у насъ, известно време бѣше установена износна премия за царевичата и за други земледѣлски артикули. Унгария практикува другъ начинъ. Тамъ при народната банка, съ участието на 11 отъ най-големитѣ банки, е образувана девизна централа, която на всички ония, които иматъ нужда отъ девизи за вносъ, дава девизи отъ полученитѣ отъ износъ на по-сжжъ курсъ, съ 15—17%, споредъ артикула, и тая разлика отъ 15—17% се плаща като премия на износителятъ на известни унгарски артикули. Едва ли има днесъ земледѣлска страна, която да не полага сръхчовѣшки усилия, да не прави голѣми жертви подъ формата на премии, намаление на желѣзнопътни тарифи и освобождаване отъ всѣкакви износни такси на своето земледѣлско производство, за да бѣде то конкурентно-способно и да може да се наложи на външния пазаръ.

У насъ, г. г. народни представители, една първостепенна земледѣлска страна, положението на нашия земледѣлецъ е много тежко. Българскиятъ земледѣлецъ най-болезнено чувства това страшно и катастрофално понижаване на ценитѣ на неговото производство, което извънредно много намали паричния му доходъ. А понеже ние имаме нещастното или частието да бждемъ предимно земледѣлска страна, кждѣто $\frac{1}{2}$ отъ богатствата се създаватъ на открито небе, отъ мишицѣ на българския земледѣлски производител, подъ нашето слънце, понижаването стойността на земледѣлскитѣ продукти доведе до общо намаляване на нашия националенъ доходъ, до общо обедняване на българския народъ. И колкото и да е необходимо, следъ всички тия мѣрки, които се прилагатъ отъ другитѣ страни, и ние да направимъ нѣщо, за да задържимъ на известно по-високо ниво ценитѣ на нашитѣ земледѣлски произведения, ние виждаме, че възможноститѣ на нашата държава да направи това сж твърде ограничени. Може да помага онзи, който има съ какво да помага. Ние впрегнахме нашата държава въ редица мѣроприятия, съ рискъ да бждемъ укорени отъ мнозина, че тя се вмѣсва повече, отколкото трѣбва, въ частнитѣ стопански отношения на хората. Ние направихме отъ нея търговецъ не въ обичайния смисълъ на думата — защото всѣки търговецъ гони печалбата — но търговецъ, който съзнателно или преднамѣрено губи: губи направо, губи чрезъ Българската земледѣлска банка, губи и чрезъ други свои институти, само и само да може отчасти да подкрепи нашето родно, мѣстно производство. Вамъ е известно, че Дирекцията на храноизноса донесе нѣколко стотинъ милиона лева загуби. Държавната намѣса се прострѣ въ търговията съ пашкули, тя отиде къмъ търговията съ розово масло, къмъ търговията съ тютюни, къмъ търговията съ оризъ, обаче резултатитѣ отъ всичката тая намѣса не могатъ да бждатъ такива, каквито управлението може да ги желае или каквито произво-

дителятъ има нужда да бждатъ, а сж такива, каквито нашата бедна въ всѣко отношение държава, съ своитѣ оскѣдни сръдства и възможности, може да даде.

Г. г. народни представители! Какво се направи у насъ — не само отъ Министерството на търговията, но въ унисонъ съ него и отъ други стопански министерства и институти — за улесняване на нашия износъ и пласментъ на нашитѣ произведения въ външния пазаръ? Знае се, че една отъ мѣрките е, преди всичко, типизирането и подобряването качеството на нашитѣ износни произведения. Предвидено е това да се извършва отъ проектирания експортенъ институтъ, за който, наистина, отъ дълго време имаме и специаленъ законъ, но който ~~не~~ можемъ да одухотворимъ, не можемъ да създадемъ, не защото го смѣтаме за излишенъ, или защото ще бжде много тежка машина — най-после би могло съ измѣнение на закона да бжде намаленъ съставътъ на тоя институтъ — но изключително поради липса на сръдства за неговата издръжка. Тия сръдства, които сж предвидени въ специалния законъ за експортния институтъ — отъ лихвитѣ на фонда за стопанско повдигане на страната, който трѣбваше да се набере като се отдѣля известенъ процентъ отъ печалбитѣ на мина „Перникъ“ — ги нѣма. На книга нѣкога сж били отдѣляни суми и внасяни, но фактически днесъ тоя фондъ нѣма никакви пари. Значи, ние не можемъ не само да разчитаме на лихвитѣ отъ тоя фондъ, но не можемъ и да пожелаемъ да посегнемъ на майката, на капитала на тоя фондъ, за да издържаме така наречения експортенъ институтъ. И затова трѣбваше по другъ начинъ — порано съ наредба, а впоследствие съ специаленъ законъ, гласуванъ отъ народното представителство — да установимъ най-напредъ единъ по-ефикасенъ контролъ върху всички плодове и зеленчуци, изнасяни отъ нашата страна. Голѣмитѣ прѣчки и новитѣ затруднения, които сръща днесъ нашата търговия съ яйца, ни заставяватъ сжщо да се замислимъ. Приготвяла се въ Министерството на търговията законопроектъ, съ участие на всички компетентни и заинтересовани, за да можемъ да се пригосимъ къмъ изискванията на външнитѣ пазари и съ качествата на нашитѣ яйца да можемъ да изнесемъ тая борба, която, не по наша вина, днесъ ни се е наложила на външнитѣ тържища.

Затрудненията, колкото и да желаемъ, не винаги могатъ да бждатъ преодоляни, поради стремежа на всички страни да изнасятъ повече, а да внасятъ по-малко. На васъ ви е известно, че въ последнитѣ години въ областта на международния обмѣнъ ние научихме все по-нови и по-нови термини: клиринги, компенсации, дѣмпинги и т. н. Че какво е, ако не чистопробенъ дѣмпингъ това, което прави Чехославия, която срещу голѣмата цена, на която дава захарта на тамошния консоматоръ, за да може да поддържа своето собствено производство на захаръ, изнася на външния пазаръ захарта на едни цени да лечъ подъ ония, на които струва захарта на нейнитѣ производители, на нейнитѣ индустриалци? Ние виждаме сжщо така, че голѣмитѣ дѣлени затруднения на всички страни ги каратъ да искатъ международната размяна да става въ натура. Човѣчеството сѣкашъ се връща стотици години назадъ. Не искатъ да плащатъ внасянитѣ стоки съ пари, а срещу изнасяна стока. И ето, тукъ е голѣмата мъжнотия на страни като нашата, която, въпрѣки своя активенъ търговски балансъ, има пасивенъ платеженъ балансъ. А затрудненията сж още по-големи въ времена като сегашнитѣ, когато отъ нашата износна търговия искаме да получимъ девизи не само за посрещане плащанията по вноса, но искаме да получимъ девизи, които ще ни послужатъ и за посрещане както на нашитѣ държавни задължения, така и на останалитѣ културни нужди на българското племе — за поддържане на студенти въ чужбина, за посрещане стари търговски задължения, за държавни платежи и т. н.

Естествено е, че при такова положение на нашата страна ние трѣбва да се стремимъ отъ една страна съ всички възможни сръдства — уговаряйки компенсационни сдѣлки, уговаряйки клиринги тамъ, кждѣто можемъ да ги направимъ на най-износни условия — да изнасяме наши произведения, а, отъ друга, да се стремимъ да станемъ колкото се може по-независими отъ външния вносъ: за всичко онуй, което нашата земя може да даде, или което чрезъ нашата рѣка бихме могли да създадемъ, да не търсимъ пари да го купуваме отъ чужбина.

И затова, г. г. народни представители, азъ смѣтамъ, че отдавна престаналиятъ споръ у насъ, дали България ще бжде земледѣлска страна, или тя ще стане индустриална страна, днесъ, при новосъздаденитѣ стопански условия, още по-малко може да бжде повдиганъ. България е била

е и ще бъде земеделска страна, но България не може да бъде една страна, която няма да желае да развие своя собствена индустрия. Нека не се види странно, че въпреки многото предубеждения, с които мнозина могат да гледат на земеделското движение, от името на което ние участвуваме в днешното управление, то нито е враг, нито може да бъде враг на едно разумно подпомагане и покровителстване на българската родна индустрия.

Голѣми и тежки сѣм задачите, които нашето стопанство възлага на нашата индустрия. Преди всичко на вас е известно, че поради много нещастно стекли се политически обстоятелства, българската земя намаля. И не само поради голѣмия естествен прирастъ на населението въ нашата страна, но и поради голѣмото прииждане на бѣжанци, отъ всички откъснати краища на нашето отечество, ние имаме единъ такъв голѣмъ прирастъ, който вече прави да се чувствува въ последнитѣ години единъ много остър, много страшенъ гладъ за земя. Пресмѣта се, че нашето население отъ войнитѣ на насъ е порастнало съ около 37—40%; отъ 4 милиона то днесъ е станало надъ 6 милиона. Обаче нашата земя си стои все сѣщата, тя нѣма нажде да расте. Работната площъ не е увеличена съ повече отъ 5—6% — чрезъ разораване на мери въ селата, чрезъ изкореняване на заклеявали гори. Пита се: какъ тогава тая земя, която стои все сѣщата, плодородността на която се изтощава, която се изгребва, какъ може да прехранва това увеличено население? Тя трѣбва да бъде облекчена, като на частъ отъ тия работни рѣце, на които нашата намаляла земя не може да създаде работа, и на частъ отъ тия гѣрла, които тя не може да изхрани, ние ще трѣбва да осигуримъ работа и препитание въ нашитѣ фабрики, въ нашитѣ индустриални предприятия.

У насъ се води споръ, има ли паразитна индустрия, има ли индустрия, която наистина не заслужава да бъде насърджавана; имало ли е грѣшки въ досега провежданата наша индустриална политика? Безспорно, г. г. народни представители, такива грѣшки е имало. Азъ смѣтамъ, че тия грѣшки сѣм били резултатъ, преди всичко, нѣкъде на заинтересованостъ, нѣкъде на увлечение, другаде, ако щете, на лекомислие и недоглеждане. Защото не може да се каже, че въ България има условия абсолютно за всички индустрии. Благодарение на голѣмата протекция на тия запретителни вносни мита, у насъ сѣм се развили известни индустрии, които могат да вирѣятъ, които могат да живѣятъ само подъ сѣнката на тия голѣми запретителни вносни мита, и ако утре тия мита ги премахнемъ не, но ако малко ги намалимъ и, следъ като сме подпомагали на тия индустриални предприятия въ продължение на десетки години, ги оставимъ на тѣхнитѣ собствени сили, тѣ веднага ще пропаднатъ, ще претрѣпятъ катастрофа. Ние смѣтаме, че насърджаването на индустрията се оправдава при нейния зародишъ и дотогава, докогато тя закрепне, когато тя се приспособи, когато може да се бори, когато стане конкурентноспособна и може да отбие удара на онѣзи отвънъ, които ще искатъ да я конкуриратъ. Особено въ едни времена като сегашнитѣ ние трѣбва да бждемъ извънредно внимателни въ нашата индустриална политика. Защото сега, при намалението на пласмента и при намаленото производство на чуждестраннитѣ индустрии, ако отъ една крайностъ решимъ да се хвърлимъ въ друга, ние рискуваме, щото тия, които сега сѣм цената на всички жертви биха били готови да пробиятъ пътъ и да завоюватъ единъ новъ пазаръ, да се намѣрятъ въ невъзможностъ да сторятъ това и да унищожимъ онѣзи индустрии, които иматъ право на съществуване и които сме длъжни, въ името на добре разбранитѣ стопански интереси на племето ни, да крепимъ, да подпомагаме и да жертвуваме за тѣхъ. Ако вземемъ индексъ на индустриалното производство за 100 презъ 1928 г., въ Германия той е билъ въ 1929 г. 101, въ 1930 г. — 89, въ 1931 г. — 72 и въ 1932 г. той вече пада на 57. Не е чудно, значи, че при едно намаление на индустриалното производство у насъ почти наполовина, ние ще бждемъ свидетели на такава страшна безработица, каквато днесъ души германския народъ. Въ Англия тоя индексъ е спадналъ презъ споменатитѣ години отъ 106 на 97, за да стигне презъ 1932 г. на 89; въ Франция: отъ 109 той пада въ 1932 г. на 74; въ Италия: отъ 111 презъ 1929 г. пада на 78; въ Белгия: отъ 101 презъ 1929 г. стига на 71 презъ 1932 г.; въ Чехославия: отъ 103 презъ 1929 г. пада на 90, на 81; въ Австрия: отъ 102 презъ 1929 г. пада на 71 и въ Североамериканскитѣ съединени щати отъ 107 на 87, на 73, на 57, съ своитѣ въ момента повече отъ 11 милиона безработни квалифицирани работници. Ние имаме, г. г. народни представители, нужда да подкрепимъ нашата индустрия; даже нѣщо повече: въ онѣи браншове, където още нѣмаме такава, да я създадемъ. Това ни се налага не само заради

това, защото нашата индустрия трѣбва да създаде работа и прехрана на излишнитѣ работни рѣце въ нашата страна, но и затова, защото, при тѣзи международни затруднения, при липсата на девизи, ние трѣбва колкото се може повече да станемъ по-малко зависими отъ чуждия вносъ. Ако ние не бѣхме създали наша захарна индустрия — наистина развита вече до преситеностъ, защото капацитетътъ на нашитѣ захарни фабрики е такъв, че може да даде такова производство, което да задоволи нуждитѣ на цѣлия Балкански полуостровъ — ние днесъ, може би, щѣхме да бждемъ принудени да внасяме захаръ отвънъ. Ние въ 1914 г. сме внесли 10 милиона килограма захаръ, а днесъ вече изнасяме. Въ 1914 г. ние сме внесли 14 милиона килограма циментъ, днесъ вече нашата циментна индустрия напълно може да задоволи нуждитѣ отъ циментъ на вътрешния пазаръ. Грѣшката, обаче, която се е допуснала въ миналото, е била тая: че, както въ закона, така и въ неговото прилагане, сѣм се давали шаблонно, въ еднакъвъ размѣръ — до 100% — облаги на всички индустрии, безъ да се държи смѣтка дали тия облаги, които се даватъ, сѣм оправдани: първо, доколко тия индустрии, които се създаватъ, могатъ да ангажиратъ повече работенъ свѣтъ; второ, доколко тѣ ще съдействуватъ за трансформацията на нашето земледѣлие, за преминаване къмъ индустриални и по-рентабилни култури, които ще дадатъ възможностъ на българския земеделецъ на по-малко земя да ангажира труда на повече работници, отъ по-малко парче земя да изхрани повече хора. И ние виждате, г. г. народни представители, че въ това насърчение се е стигнало дотамъ, щото, като сме насърджавали предачеството на вълната, насърджавали сме и предачеството на памука и дори насърджавали сме предачеството и тъкачеството на юта. И ние сме внесли за една година юта за 59 милиона лева и сме я освободили отъ мито, което е трѣбвало да плати, въ размѣръ на 62 милиона лева. Естествено, че никой разумъ, никоя стопанска политика не може да оправдае насърчението на една ютена индустрия у насъ. Нима бѣше необходимо да даваме разрешение за безмитенъ вносъ на юта на тѣзи, които искатъ да ни тъкатъ ютени пѣтеки? Нима тия пѣтеки не можеха да бждатъ вълнени? Нима не можеха да бждатъ чипровски килими дълги? Даже пѣтеки, по които се разхождатъ тукъ народнитѣ представители, не можеха ли да не бждатъ ютени, а вълнени?

Ц. Бобошевски (д. ср): Нѣма достатъчно вълна.

Министъръ Д. Гичевъ: Нѣма достатъчно вълна въ България, г. Бобошевски! Вѣрно е, че за дрехитѣ, които носимъ, нѣма достатъчно вълна.

Ц. Бобошевски (д. ср): Г. Стефановъ ще Ви каже.

Министъръ Д. Гичевъ: За мене е обяснима нуждата отъ вносъ на вълна по-финна, която ще даде възможностъ да се тъкатъ по-финнитѣ платове, обаче грубата вълна, обикновената наша вълна, която не може да се употребява за изтъкаване на финни платове, тя имъ стига за килимената индустрия, за чергната индустрия и т. н. Когато нашето килимарство преживява една голѣма криза, вследствие на голѣмата конкуренция, която ни иде отъ Гърция, където малоазийскитѣ бѣжанци спомогнаха за създаването на тая индустрия, която ни иде и отъ Турция, старата страна на килименото производство — а тѣ ни измѣстиха на американския пазаръ, измѣсти ни и самата криза въ Америка — ние още повече трѣбваше да насърчимъ килимарството и да го освободимъ отъ конкуренцията на една индустрия, покровителството на която сѣм нищо не можеше да се оправдае.

Ц. Бобошевски (д. ср): Ютата се употребява за чували.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Ние сме свидетели, че има индустриални предприятия около желѣзнопѣтнитѣ гари. Даже тукъ, около гара София, ние ще видимъ индустриални предприятия, ще видимъ такива дори около мина „Перникъ“, на които е позволено да инсталиратъ двигатели, за които е необходимо да се внася гориво отъ вънъ. Съ какво може да се оправдае една такава индустриална политика: да създавашъ отъ една страна индустрия, която може да намѣри своето гориво въ нашата страна и която, като го вземе отъ тукъ, като увеличи пласмента на нашитѣ каменни вѣглища, ние ще имаме възможностъ, увеличавайки производството имъ, да ангажираме повече хора въ минното производство, да намалимъ безработицата, отъ друга страна да позволявашъ да се инвестиратъ капиталъ въ милиони за вносъ на двигатели, чието движение е въ зависимостъ изключително отъ едно

чуждестранно гориво, отъ едно гориво, за което трѣбва да изнасяме девизи, каквито сега нѣмаме и отъ което гориво въ всѣки моментъ, при една или друга блокада на нашата страна, можемъ да бждемъ лишени и много наши индустриални предприятия да бждатъ поставени въ бездействието? Да не говоря за начина, по който е ставало снабдяванетоъ съ това гориво, за безразборното вписване на количества, за голѣмитъ злоупотрѣбления съ безмитния вносъ на тия материали. Истина е, г. г. народни представители, че ако се създаде въ обществото единъ повикъ противъ индустрията, той не бѣше само заради това, че нашитѣ индустриални предприятия сѣ ползували отъ безмитенъ вносъ, но той бѣше и поради това, че тѣзи безмитно внесени материали служеха не само за нуждитъ на индустрията, но и за да се върши съ тѣхъ една вътрешна търговия.

Ц. Бобошевски (д. ср): То е въпросъ за контролъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Нещастieto е тамъ, че контролътъ не го е имало. Много сѣ фактитъ, индустриални предприятия да сѣ внасяли бензинъ за своитѣ автомобили, да сѣ внасяли много повече сурови материали, отколкото тѣ могатъ презъ дадена година да преработятъ и следъ това тия материали да ги виждаме на пазара. Ние винаги сме искали да се прави една разлика, едно степенуване въ облагитѣ, които ще се дадатъ на дадена индустрия. Какъ вие ще си обясните, г. г. народни представители, следния фактъ: ние сме една страна, където има различни условия за вирѣнето на конопъ, за вирѣнето на ленъ, за вирѣнето на сусамъ и на други нѣкои растения и все пакъ до преди година-две нашитѣ индустриални предприятия чуждия конопъ, внасяха чуждъ ленъ, закупуваха чуждо сусамово семе? До миналата година ние не можехме да ги накараме да се заинтересуватъ отъ българския конопъ. Днесъ вече вие виждате единъ пълненъ обратъ въ тая политика. Днесъ вече виждате производство на конопъ въ Пазарджишко, а това производство може да бжде разпространено и въ Северна България, то може да отиде и въ Свищовско, то може да отиде и около Девня, въ Провадийско, то може да измѣсти въ голѣма частъ нашето зърнено производство, което е нерентабилно, което дава явни загуби на земеделския производител. Производството на конопъ и на други индустриални растения можемъ да го насърдимъ чрезъ нашата индустрия. Можемъ да съдействуваме за трансформирането на нашето земледѣлие само при една политика, която сега е усвоена: нашитѣ индустриалци да не могатъ да се ползуватъ съ никакъвъ безмитенъ вносъ на сурови материали, необходими имъ за индустрията, дотогава, докогато не закупятъ всичкитѣ сурови материали, които нашата земя, които българскиятъ производител е въ състояние да имъ даде. И вие виждате, че по тая начинъ можаха да се поддържатъ едни достатъчно рентиращи цени и на конопа, и на лена, и на сусамъ, и на памука, и ние, отъ 50.000 декара, засѣти съ памукъ до миналата година, минахме на 150.000 декари миналата година, за да надхвърли тая година площта, засѣта съ памукъ, повече отъ 350.000 декари. Всичкитѣ изследвания, всичкитѣ опити, които сѣ правени съ българския памукъ, показватъ, че е наистина отъ едно сръдно, отъ едно добро качество и напълно би могълъ да влѣзе въ употреблението. Затова, г. г. народни представители, ние сме прави, когато казваме, че е необходима една поправка, че е необходима една корекция на нашата индустриална политика. Когато сме свидетели на една твърде силно развита тъкачна памучна индустрия у насъ, обаче тая тъкачна памучна индустрия внася прежде отъ чужбина, защо азъ нѣма да кажа на тия индустриалци: вие, които внасяте памучни преди отъ чужбина, ще имате 50% облаги, а вие, които ще си изпредете прежда тукъ, 100% облаги? Ако тукъ си изпредете преждата, вмѣсто да изнесете днесъ единъ милиардъ лева за прежда, вие ще изнесете само 300 милиона лева за суровъ памукъ и ще създадете работа на много хиляди рѣце, защото предачната индустрия ангажира, има нужда отъ много работни рѣце. Защо вие, сговориститѣ, които сте провеждали тая ваша политика въ продължение на 5 или 6 години, отъ себелюбие ще смѣтате, че тя е била безпогрѣшна? Като сме поставили едно запретиелно мито на концитѣ за шевъ и съ това сме дали възможностъ на английската фирма „Coat“ — известнитѣ макари синджиръ марка — да пренесе своята филиалка отъ Виена въ Казанлъкъ, да пресука тукъ готовъ конецъ и да го навива на макари, защо нѣма да я заставимъ цѣлия преработващъ процесъ да извършва въ нашата страна, за да може наистина тая индустрия да стане една родна индустрия? Ако не е въ

състояние да погълне суровъ памукъ, произведенъ отъ нашата родна земя, може да внесе, защото не е възможно всички индустрии — ние го признаваме — да употребяватъ мѣстни сурови продукти. Памукътъ не е мѣстенъ продуктъ нито на Англия, нито на Италия, нито на Чехословакия. И у насъ, колкото да имаме условия за производство на памукъ, може да не можемъ да добиемъ цѣлото количество, което ни е необходимо, и да внесемъ. Но въпросътъ е защо това количество, което имаме отъ нашъ трудъ, да не заставимъ фабрицитѣ да го използватъ и защо еднакво ще насърчаваме тия индустриалци, които преработватъ суровъ материалъ, било отъ нашъ, било отъ чуждъ произходъ, съ тѣзи, които обработватъ полуфабрикати, които само фасониратъ, или вършатъ едно химическо съединение, или само сглобяватъ? Очевидно е, г. г. народни представители, че на насъ се налага да бждемъ най-разбрани и най-добри приятели на българската индустрия, отъ която чакаме да ни помогне въ тия тежки времена, отъ една страна, чрезъ създаване работа на безработнитѣ, отъ друга страна, чрезъ освобождаванетоъ ни отъ единъ чуждъ вносъ, отъ чужда зависимостъ, и отъ трета страна, чрезъ създаване на едни по-евтини продукти.

Жертвитѣ, които българската държава и българскиятъ консоматоръ сѣ правили въ продължение на 40 години, откакъ съществува това узаконено покровителство на нашата индустрия — се изчисляватъ на милиарди. Нѣма защо да ви отегчавамъ съ цифри, за да видите, че докато по-рано индустриалнитѣ предприятия у насъ, които сѣ надъ 1.000 или 1.200 на брой, сѣ имали право да внасятъ безъ мито около 1.200 артикули, днесъ тѣзи артикули сѣ намалени на 750, защото се смѣта, че нѣкои отъ тѣхъ не сѣ първични материали за индустрията, други могатъ да се намѣрятъ у насъ, трети пъкъ могатъ да понесатъ митото. За корекция на това, което-г. Бобошевски изнесе вчера, мога да кажа — и това може винаги да се повтори — че суровитѣ материали и полуфабрикати, внасяни отъ странство безъ мито за предачеството и тъкачеството, въ миналото сѣ били 300, а по новия списъкъ сѣ намалени на 64 артикули. По стария списъкъ за безмитенъ вносъ, за текстилното бояджийство сѣ фигурирали 62 артикули, а по новия списъкъ тѣ сѣ намалени на 45. Значи, искаме да направимъ известни ограничения въ облагитѣ. Държавата бѣше принудена да намали частъ отъ облагитѣ, които нашитѣ индустриални предприятия получаваха въ форма на безмитенъ вносъ, като увеличи адвалорнитѣ такси за нѣкои материали до 40%. Облекчението, което се правѣше съ намаления превозъ по желѣзницитѣ и което представляваше жертва не по-малка отъ 45—50 милиона лева годишно отъ страна на държавата въ полза на нашитѣ индустриални предприятия, също така сега бѣше премахнато за нѣкои отъ тѣхъ. Азъ смѣтамъ, че би се извършило голѣма грѣшка, ако и тая мѣрка се вземеше общо, шаблонно, топанджийски за всички предприятия. Безспорно, има индустрии, които нѣматъ нужда да получатъ това намаление въ превоза отъ 30%, но има обемисти индустрии, каквато е цигларската, каквато е циментната, каквато е брашнената, или пъкъ каменнитѣ въглища, на които, ако не дадемъ известни по-благоприятни превозни тарифи, или ще ги поставимъ въ затруднено положение, или ще дадемъ на българския консоматоръ артикулитѣ по-скъпо, отколкото той ги е ималъ досега.

Ако се е създадъ известенъ повикъ противъ индустрията, то е защото много отъ нашитѣ индустриални предприятия, използвайки покровителствуванитѣ мита, за да създадатъ монополно положение въ страната, сѣ продавали своитѣ произведения на цени много високи. Кои могатъ да бждатъ сръдствата за борба съ това зло? Апели? Наивна работа. При сегашното стопанство, при тая редъ, който имаме, всѣка частна инициатива се стреми къмъ печалбата. Това аслъ я стимулира, това е двигателъ на стопанската дейностъ на отдѣлнитѣ хора. Ние не можемъ да отречемъ печалбата.

Не можемъ да си представимъ нѣкой човѣкъ да предприеме каквото и да е предприятие, търговско, индустриално, или каквото и да е, ако не разчита на печалба. Всички се стремятъ къмъ печалба. Дългътъ, обаче, на обществената организация, на държавата, която стои надъ всички, е да направи тая печалба да бжде нормална, да я ограничи, да не позволява и да преследва свръхпечалбата. Г. Бобошевски смѣта, че това може да бжде постигнато единствено чрезъ митническата тарифа. Това донѣкъде е вѣрно, г-да. То бѣше може-би абсолютно вѣрно за вчера, но за днесъ то не е вѣрно, защото днесъ не е само митнишката тарифа, която прѣчи на вноса. Днесъ и липсата на девизи, голѣмитѣ девизни ограничения, които

прави Българската народна банка, също сж една прѣчка за вноса. И затова държавата имаше дълга да се намѣси и по другъ път, по-прѣко, чрезъ едно изследване елементитѣ на дадено фабрично производство да опредѣли една справедлива цена на неговитѣ продукти. Това знаете, че се върши, за съжаление — понеже въ много области имаме раздвояване на служби, имаме го и тукъ — отъ два института: отъ Главното комисарство по продоволствието, и отъ картелната комисиия, а вие знаете, че често пѣти една работа, която се възлага на двама, не я свършва никой. Ние, обаче, все пакъ имаме постигнати известни резултати.

Липсва едно съответствие между ценитѣ на земеделскитѣ и индустриалнитѣ артикули или едно приближаване на тия цени и затова ние напълно разбираме колко оправданъ, колко искренъ, ако щете, е повикътъ на всички хора отъ села и градове: „Приближете ценитѣ! Помогнете ни на насъ, които продаваме евтино, които получаваме малко пари срещу нашитѣ произведения, да можемъ да купимъ и ние по-евтино, защото иначе не можемъ да задоволимъ нашитѣ най-насъщни нужди!“ Какво по-справедливо отъ това, г-да? Обаче какъ може то да стане? Два сж пѣтищата: единиятъ — чрезъ изкуствено поддържане малко по-високи цени на нашитѣ земеделски произведения. И това дотолкова, доколкото има възможностъ, както изтъкнахъ и въ началото, нашата държава се стреми да го прави. Другиятъ пътъ е — понижаване, пакъ въ кръга на възможното, ценитѣ на индустриалнитѣ продукти. И фактъ е, че имаме индустриални продукти, чиито цени сж много понижени.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Захарята, напимѣрь!

Министъръ Д. Гичевъ: Напимѣрь, на вълненитѣ платове. Не е ли истина, че тѣхнитѣ цени сж понижени въ сравнение съ ония, които имаха преди година?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): 300% печелятъ фабри-китѣ.

Министъръ Д. Гичевъ: Така е и съ произведенията на кожарската индустрия.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): И на памучната!

Министъръ Д. Гичевъ: Едни обувки, които въ миналото сж купувани за 500—600 лева, днесъ можете да ги вземете за 300, за 250 л. Цената на сапуна, който е също артикулъ на масова консомация, днесъ е наполовинъ намалена въ сравнение съ оная, която имаше миналата година.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Захарята ще прескочите!

Министъръ Д. Гичевъ: Нѣма да я прескоча, г. Пждаревъ, защото, когато ще говоря за захарята, не на мѣе, а на васъ ще загорчи. (Рѣжкоплѣскания отъ земеделцитѣ. Оживление)

Нѣколко думи за захарята. За щастие, г. г. народни представители, азъ имамъ тукъ известията на Дирекцията на статистиката, която, както знаете, дава сведения за ценитѣ на различнитѣ артикули, въ това число и на захарята, общо за царството и за различнитѣ окръжни градове. Като разгърнете тия известия, ще видите, че презъ времето, когато г. Пждаревъ бѣше отъ тая страна (Сочи дѣснищата) и гласуваше законитѣ заедно съ другаритѣ си и направляваше стопанската политика на нашата страна, тогава захарята се продаваше, г. Пждаревъ, 2 л. по-скѣпо, отколкото сега.

А. Ляпчевъ (д. сг.): А колко вземаха тогава земеделцитѣ за тонъ цвекло?

Министъръ Д. Гичевъ: 700 лева.

А. Ляпчевъ (д. сг.): 750—800 л.

Министъръ Д. Гичевъ: Сега тонъ цвекло струва 600 л. Вие знаете, че въ последствие една стотарка отъ тая цена на тонъ цвекло не се даваше на производителя, а се даваше като износна премия на фабрикантитѣ на захаръ.

Но, г. г. народни представители, трѣбва да се знае и друго.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Трѣбваше да намалите цената.

Министъръ Д. Гичевъ: Тогава за захарята се плащаше данѣкъ на държавата, акцизъ и общински налогъ, 6-20 л.

М. Дочевъ (д. сг.): 8-20 л.

Д-ръ И. Бешковъ (з): 7-20.

Министъръ Д. Гичевъ: Въ последствие стана 7-20 л., но въ началото бѣше 6-20 л. — питайте г. Молловъ. А днесъ, г. г. народни представители, държавата взема върху захарята 13-20 л. акцизъ на килограмъ — една разлика отъ 7 л. Кажете ми, тѣзи 7 лева на килограмъ — двата лева на килограмъ разлика въ цената нѣма да ги смѣтамъ, защото съгласенъ съмъ, че тѣ могатъ да се отнесатъ къмъ по-високата стойностъ на цвеклото — при една срѣдна годишна консомация отъ 28 милиона килограма, колко правятъ, г. г. народни представители?

Д-ръ И. Бешковъ (з): По 6 л. да бѣде.

М. Дочевъ (д. сг.): Цифритѣ Ви не сж вѣрни, г. Гичевъ. Излизате отъ погрѣшна предпоставка.

Министъръ Д. Гичевъ: Кажете, г. г. народни представители, за една година колко прави?

Отъ земеделцитѣ: 200 милиона лева.

Министъръ Д. Гичевъ: Ами я пресмѣтнете за 8 години колко прави това?

Д-ръ И. Бешковъ (з): 1½ милиарда лева.

Министъръ Д. Гичевъ: Азъ признавамъ, че има фабрични артикули отъ масова консомация, ценитѣ на които ние не можемъ да понижимъ съ никаква картелна комисиия и съ никакво комисарство по продоволствието, по простата причина, . . .

Ф. Рафаиловъ (д. сг.): Унищожете ги.

Министъръ Д. Гичевъ: . . . че държавата, г. Рафаиловъ, ги прави скѣпи. Това е солта, това е газътъ и нѣкои други артикули. Вие виждате, г. г. народни представители, че когато има възможностъ, държавата прави облекчения — премахва поземелния данѣкъ, намали нѣкои акцизи, напр., акциза на виното, защото той не можеше да се плаща и пр. Ако държавата би могла да намѣри отъ другаде срѣдства за своята издрѣжка, тя би намалила обложитѣ и върху тѣзи артикули. Но при това положение, въ което е, лишена отъ възможността редовно да посрѣща своитѣ платежи, редовно да плаща заплатитѣ на своитѣ чиновници и платежнитѣ заповѣди на частнитѣ лица, тя не може да направи това, колкото и да е желателно едно по-голѣмо намаление на обложитѣ, за да стане едно поевтиняване на тия артикули. Но това не зависи само отъ нашитѣ желания, а зависи, както ви споменахъ въ началото, отъ обезценяването на земеделскитѣ, на миннитѣ и на индустриалнитѣ продукти. Вие виждате, че цената на медьта е спаднала съ повече отъ 70%, но на желзото е спаднала едва съ 13—14%. Кажете ми, тогава, ние, българитѣ, които сме най-мѣничкиятъ консоматоръ, които консумираме една нищожна частъ отъ тия индустриални продукти, въ състояние ли сме да диктуваме ценитѣ на сѣщитѣ тия продукти, които внасяме, и можемъ ли ние да понижимъ тѣхната цена на външния пазаръ? Вие знаете, че много отъ фабричните артикули сж въ рѣцетѣ на голѣми европейски картели. Та има ли нѣкой наивенъ, който да смѣта, че ние съ нашия законъ за картелитѣ, или съ каквото и да е другъ законъ, сме въ състояние да се мѣсимъ при опредѣляне ценитѣ на външнитѣ фабрични артикули? Азъ съмъ готовъ, г. г. народни представители, да призная, че такъвъ, какъвто е сега законътъ за картелитѣ, има нужда отъ известни значителни корекции, за да може да се даде възможностъ на управлението да се мѣси по-ефикасно въ стопанскитѣ отношения — отъ една страна да можемъ да заставимъ нашата индустрия да вземе на известни опредѣлени цени суровитѣ произведения на нашата земя, отъ друга страна да не позволяваме да се продаватъ нейнитѣ произведения на едни прѣкомѣрно високи цени.

Азъ се опитахъ да пристѣпя къмъ едно по-усилено прилагане на този законъ. На нѣкои артикули, напр., гуменитѣ, намалихме стойността имъ наполовина. Намалихме стойността на стѣклата съ 200 л. на каса. Тия нормировки влѣзоха въ сила, защото заинтересованитѣ не ги обжалваха. Обаче когато нормирахме гвоздеитѣ и електрическата енергия въ Казанлъкъ, заинтересованитѣ се отнесоха до Административния сѣдъ. Право или криво, Административниятъ сѣдъ съчете, че текстътъ на закона не ни позволява да нормираме. Къмъ тази мѣрка можемъ

да прибъгнемъ само като наказателна санкция и затова нашите норми бѣха отменени. Очевидно, че при това схващане, възприето отъ Административния съдъ, ако не стане известна корекция въ текста и въ смисъла на самия законъ, той става почти излишенъ, безпредметенъ и ползитѣленъ, които можемъ да извлѣчемъ отъ него, може да бъдатъ свършени малки.

Напоследъкъ, следъ голѣмѣте ограничения на вноса, които по липса на девизи Българската народна банка се принуди да прави, се изтъкна, че много сме закъснѣли съ създаването на една специална служба — експортенъ институтъ или другъ — по подобие на тая, която има почти въ всички останали европейски страни. Мене ми се струва, че колкото и хората въ Българската народна банка за своята банкерска работа да сѫ подготвени, понеже сега тамъ има да се разрешаватъ много сложни, много преплетени въпроси за нашата обща стопанска политика, не могатъ напълно правилно тия въпроси да бъдатъ разрешени отъ нашия емисионенъ институтъ, на когото прямото предназначение е, преди всичко, да пази стабилността на българската валута. Ние виждаме, че това така нагледъ добро разрешение, което сѫ намѣрили на въпроса за вноса — да дава контингентъ 50% отъ това, което вносителятъ е внесълъ въ 1931 г. — е едно погрѣшно разрешение, защото има артикули, за които не можете да направите никакво ограничение. Не можемъ да внесемъ само 50% отъ онзи синъ камъкъ, който се е внасялъ преди две години, защото не можемъ да кажемъ на българския лозаръ: по липса на девизи, половината лозя нѣма да ги прѣскашъ и ще ги принесешъ въ жертва на переноспората. Не можемъ да ограничимъ вноса на петрола, не можемъ да ограничимъ вноса и на други нѣкои артикули, безъ които не може да съществува нашата индустрия. Затова Министерството на търговията, което има дългъ да мисли и да има мнение по тоя въпросъ, е сезирало Министерския съветъ, че ако не можемъ сега, по липса на сръдства, да създадемъ единъ специаленъ експортенъ институтъ, да се учреди поне една междуведомствена комисия отъ представители на Министерството на търговията, на Министерството на земледѣлнето, на Земледѣлската банка, на Народната банка, на кооперациите и пр., която да прави преценка отъ кои артикули какво количество трѣбва да бъде внесено и да нареди една таблица: отъ тия артикули ще се внесе въ размѣръ 100% отъ вноса имъ презъ 1931 г., отъ други — 50%, а отъ нѣкои могатъ да се внесатъ само 10%. Нѣма защо да пускаме да се внася онова, което можемъ да намѣримъ у насъ. Азъ не мога да разбера защо трѣбваше до преди нѣколко месеца само Министерството на индустрията да вписва въ индустриалните книжки на всички фабрики за захарни издѣлѣния безмитенъ внос на млѣко на прахъ. 8.000 кгр. млѣко на прахъ, г. г. народни представители, сѫ внесени миналата година въ нашата скотовѣдна и земледѣлска страна, която е лишена отъ възможността да продава своите млѣчни продукти и която има своя млѣчна индустрия въ Ловешко за производство на млѣко на прахъ. Оставена е тази наистина родна индустрия да бъде конкурирана отъ безмитния внос на млѣко на прахъ отъ чужбина. И азъ сѣтамъ, че, разширявайки кръга на тия, които трѣбва да чертаятъ нашата износна търговия, които трѣбва да регламентиратъ нашата износна търговия, съ една речъ цѣлата наша външна търговия, ние можемъ да имаме, при всички външани и международни затруднения, единъ много по-добри резултати, отколкото имаме при настоящия режимъ.

Безспорно е, г. г. народни представители, че и нашата вътрешна търговия въ момента се намира въ пълна дезорганизация. Чувствува се вече крайна нужда, напълно съзнана отъ Министерството на търговията — което има своя проектъ, обаче чака редъ и възможностъ, за да сезира съ него народното представителство — за една регламентация на нашата вътрешна търговия. Особено днесъ, при това положение, при което сме поставени, ние не можемъ да сѣтамъ, че безразборно може да се остави всѣки, когато му скимне, да става търговецъ, да прекратява търговията си и да продава каквото си ще и на каквато цена иска. Днесъ най-малко можемъ да оставимъ да се прилага законътъ за търсенето и предлагането. Вие знаете, че има много стоки, които се търсятъ и ще се търсятъ, обаче предлагането е много ограничено, било защото нѣма възможностъ, поради липса на девизи, да се внасятъ, било защото тѣхниятъ вносъ фактически е станалъ монополъ и тоя монополъ се използва отъ неговите държатели, за да изкаратъ за себе си едни изключителни облаги чрезъ прѣкомѣрно високи цени.

Друга една областъ, г. г. народни представители, на нашето народно стопанство, която Министерството на търговията има за обектъ, това сѫ нашите природни богатства. Тамъ спадатъ нашите минерални води — едно грамадно

богатство, съ което не зная дали Богъ е надарилъ толкова много друга нѣкоя страна. Ако прегледаме това, което ни даватъ нашите минерални води като приходъ — не това, което даватъ тѣ за укрепване и възстановяване здравето на страждущите въ нашата страна — ще видимъ, че то не е достатъчно. Ние имаме минерални извори прочути въ цѣлъ свѣтъ. Ние сме могли да намѣримъ достатъчно сръдства въ продължение на десетина години, за да създадемъ въ много градове модерни затвори, и да ги създадемъ, ако щете, и дето трѣбва, и дето не трѣбва — и въ Плевенъ, и въ Ловечъ, и въ Ломъ, и въ Видинъ, остава и по селата — а не сме могли да намѣримъ сръдства да използваме тия грамадни, тия неопределени природни богатства, да създадемъ всички необходими удобства, които могатъ да задоволятъ не само по-придирчивия българинъ, но които биха могли да привлѣкатъ и богати чужденци. Защото знае се, че има много страни съ пасивенъ търговски балансъ, на които, обаче, платежниятъ балансъ е активенъ, защото иматъ единъ невидимъ вносъ на девизи отъ чужденци курортисти, туристи. Ние този вносъ можемъ да го имаме. Но, за да го имаме, не е достатъчно само да бъде прочута по своята лѣковитостъ солудервентската вода, не е достатъчно да бъде прочута Момина-бана въ Хисаря, че вади голѣми камъни и пѣсѣци отъ бѣбреците и жлъчката, а трѣбва да създадемъ тамъ и удобства. За голѣмо съжаление, като се изключатъ една-две бани колко-годе уредени, останалите сѫ въ едно окаяно положение. И при това положение, обаче, нашите минерални бани не само че сѫ покривали своите разходи, не само че отъ тѣхните приходи е отдѣлно нѣщо за постройка на нови бани, но сѫ давали по 2, 3, 5 милиона лева чистъ приходъ на държавното съкровище. Но тая година много стѣсненото положение на държавата, голѣмата нужда отъ икономии ни накара да сведемъ бюджетопроекта отъ 105.000.000 л. на 92.000.000 л., да го намалимъ близо съ 15%, защото азъ поне живѣя съ съзнанието, че надъ всички нужди на министерства, на служби и ресори има една нужда надъ нуждите — това е нуждата на държавата да може да живѣе съ своите сръдства, защото чужди нѣма кой сега да ни даде; това е нуждата на държавата да може да свърже двата края на бюджета си. И при това голѣмо намаление на бюджета, все пакъ, за да туримъ едно начало, ние предвиждаме въ бюджетопроекта 1 1/2 милиона лева, за да се почне строежътъ на вторъ басейнъ при Момина-бана въ Хисаря.

Ц. Бобошевски (д. ср): Нѣма да стигнатъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Съ този милионъ, г. Бобошевски, нѣма да се свърши работата, но сложено началото, за две-три години работата ще бъде приключена.

Ц. Бобошевски (д. ср): Малко е.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Друго грамадно богатство, което дава значителенъ доходъ, сѫ нашите карииери. Напоследъкъ ние правимъ значителенъ износъ на руда отъ слюда. Ние имаме възможностъ много отъ рудите, които сме внасяли, да ги добиваме въ нашата страна, стига само да намѣримъ капитали за използването на нашите надземни и подземни богатства.

Друго едно богатство, което косвено, ако не прѣко, е свързано не съ бюджета, а съ политиката на Министерството на търговията, сѫ нашите каменоважлени мини. Макаръ мините „Перникъ“ да сѫ автономно учреждение, управителниятъ имъ съветъ се председателствува отъ министра на търговията и върховниятъ контролъ принадлежи на Министерския съветъ. Вие знаете, че за всичко тамъ се държи отговоренъ, преди правителството, министърътъ на търговията, промишлеността и труда. Вчера, г. г. народни представители, г. Цоню Бръшляновъ — като бившъ членъ-делегатъ на мини „Перникъ“ — се съете задълженъ, оправдавайки политиката на миналото, да каже: „Много агитирахте, много приказвахте за нашите голѣми заплати, но азъ съмъ получавалъ толкова, колкото получавашъ като депутатъ и адвокатъ“.

Нѣкой отъ мнозинството: Колкото заслужава!

Х. Чолаковъ (з): Като депутатъ знае се колко получава, но като адвокатъ — не се знае колко получава!

Министъръ Д. Гичевъ: За да може да се знае, какво е получавалъ той като членъ-делегатъ, азъ ще ви процитирамъ туку една сравнителна таблица. Следъ като бѣ въведена автономията на мини „Перникъ“, въ 1925 г. главниятъ директоръ на мините, миненъ инженеръ, е получилъ заплатата годишно 180.000 л., премия 35.726 л., и тантиемъ 242.900 л., — или всичко 458.626 л.

Х. Чолаковъ (з): Машала!

Нѣкой отъ мнозинството: И вѣжлива получава!

Министъръ Д. Гичевъ: Впоследствие прогресията се увеличава. Така, въ 1928 г. главниятъ директоръ е получилъ заплата 240.000 л., премия 54 хиляди и нѣщо и тантиеми 428.000 л.; или всичко 723.160 л. (Оживление всрѣдъ мнозинството)

А. Буковъ (з): Не може да бѣде.

Д-ръ И. Бешковъ (з): Ашколсунъ!...

Н. Стамболиевъ (з): Това е за сведение на Цоню Бръшляновъ и на тогавашния министъръ Бобошевски! (Глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Ц. Бобошевски (д. сг): Знаете ли на директора въ една нищожна мина какво се плаща? Я кажете, какви сѫ общитѣ резултати? На това се гледа. Имате ли сведения за тѣхъ? (Възражения отъ мнозинството)

Н. Стамболиевъ (з): Тя е много дебела — оставете я!

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Д. Ачковъ (нез): 700 и толкозъ хиляди лева!

Министъръ Д. Гичевъ: Членъ-делегатитѣ, г. г. народни представители, за 1929 г. сѫ получили: заплата 240.000 л., премии 61.710 л. и тантиеми — 140.842 л., или всичко — по 442.552 л.

Отъ мнозинството: Где го Цоню да чуе?

Н. Стамболиевъ (з): Толкова е заслужавалъ Цоню!

Х. Чолаковъ (з): Като адвокатъ ги е получавалъ! (Глъчка)

Председателстващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Министъръ Д. Гичевъ: По миналия бюджетъ, който гласувахме, сѫ огледъ пожеланията на народното представителство, заплатитѣ въ автономнитѣ учреждения да бѣдатъ по възможностъ сведени къмъ заплатитѣ на служителитѣ на държавата, заплатата на главния директоръ е била 113.000 л., като той, както и цѣлиятъ административенъ персоналъ, всички чиновници, които нѣматъ прѣзка сѫ копачески трудъ, се лишаватъ отъ правото да получаватъ стотинки. Тѣй че главниятъ директоръ, срещу 500 — 600 или 700 хиляди лева, които е получавалъ въ миналото, сега ще получава 130.000 л. годишно, и ако въ края на годината мината посочи известни печалби, ще получи и тантиеми.

А. Ляпчевъ (д. сг): Колко е получилъ миналата година?

Министъръ Д. Гичевъ: Миналата година главниятъ директоръ е получилъ 54.000 л. заплата и 11.000 л. премия, защото е служилъ до 1 априлъ. Отъ 1 априлъ миналата година досега длѣжността „главенъ директоръ“ е вакантна.

Н. Стамболиевъ (з): Значи, има икономия. Ако Сговорътъ бѣше на властъ, щѣше да назначи двама души! (Смѣхъ всрѣдъ мнозинството)

Министъръ Д. Гичевъ: Членъ-делегатитѣ сѫ получавали по-рано заплата 240.000 л

Д-ръ Н. Чирпанлиевъ (д. сг): А миналата година?

Министъръ Д. Гичевъ: Миналата година сѫ получили 144.000 л. — 50% по-малко. По-рано сѫ получавали премия 58.133 л., а миналата година — 15.984 л. Тая година, г. г. народни представители, премията е премахната, а заплатата на главния директоръ е сведена на 130.000 л. годишно — заплата е предвидена, защото длѣжността нѣма да стои все вакантна — а за членъ-делегатитѣ е предвидена заплата 120.000 л. годишно. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Ц. Бобошевски (д. сг): Кажете какво мината е дала за държавата въ миналото.

Х. Чолаковъ (з): Пакъ ще го даде същото.

Н. Стамболиевъ (з): Тя може да е дала много, ама Вие сте го изяли.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Г. Бобошевски вчера изкара, че държавата е получила отъ мината „Перникъ“ надъ 800 милиона лева.

Ц. Бобошевски (д. сг): 884 милиона лева, по баланса отъ 1927 г.

Министъръ Д. Гичевъ: Истинската цифра, г. г. народни представители, е: 600 милиона лева предвидени, а изплатени — 455 милиона лева. Едно е да се предвиди, което е следвало да се получи, друго е какво е получено.

Н. Стамболиевъ (з): Онова е счетоводно, а това е реално.

Ц. Бобошевски (д. сг): Ама когато желѣзницитѣ не плащатъ задѣлженията си — разбира се!

Министъръ Д. Гичевъ: Азъ не пледирамъ, че мината „Перникъ“ трѣбва непременно да дава голѣми печалби. Азъ стоя на едно по-друго становище — азъ смѣтамъ, че може да дойдатъ моменти, когато държавнитѣ предприятия, каквото сѫ българскитѣ държавни желѣзници, могатъ да не дадатъ нито една стотинка печалба на българската държава. Ако тѣ трѣбва да услужатъ на нашето стопанство, ако трѣбва да улеснятъ износа ни съ едни намалени тарифи — и това ще имъ докара известни загуби — ние нѣма да сѣдимъ за политиката на желѣзницитѣ по това дали по-голѣма или по-малка печалба сѫ дали.

За голѣмо съжаление, въ мината „Перникъ“ наистина имало е единъ стремежъ да се посочатъ по-голѣми печалби, защото върху чиститѣ печалби сѫ опредѣляни тантиеми. И затова много отъ перата, които е трѣбвало да се минатъ къмъ пасива, не сѫ минавани, или пъкъ, за да се добие едно по-евтино производство, сѫ се разработвали отъ повърхността ония пластове, които навремето, въ 1922 и 1923 г., когато сѫ били открити, сѫ открити съ единствена целъ да имаме открити пластове лесноизкопаеми и отъ неподготвенъ, неспециализиранъ персоналъ — отъ жени и деца, та въ случай на нужда, когато мъжкото население нѣма да може да бѣде поставено въ мината, да можемъ и съ по-неопитенъ — женски и детски трудъ да се снабждаме съ вѣжлива.

Х. Чолаковъ (з): Единъ голѣмъ резервъ.

Министъръ Д. Гичевъ: И понеже, г. г. народни представители, въ тоя голѣмъ резервъ производството е много по-евтино, за да има едно по-голѣмо и по-евтино производство, предпочитало се е тамъ да се копае. Производителността на мина „Перникъ“, много право се изтъква, не е въ зависимостъ отъ пласмента и поглѣщателната способностъ на вътрешния пазаръ. Вѣрно е, че последнитѣ години показватъ увеличение. Обаче азъ бихъ желалъ, когато се прави това сравнение, да се дадѣше на народното представителство таблицата за производството въ редъ години, за да се види какъ всѣка година показва известенъ прогресъ. Защото, ако ви кажа какво е производството въ 1921 г., и веднага скоча на 1925 г., естествено е, че ще ви удивя съ една по-голѣма разлика; но ако ви се каже, напр., цифрата за 1923 г., когато производството е било надъ 900 хиляди тона, близо 1 милионъ тона и я сравните съ тая за 1924 г., когато производството е много малко надъ 1 милионъ тона, ще видите, че разликата въ производството не е такава голѣма, каквато г. Бобошевски искаше да я изтъкне.

Голѣмо нещастие, г. г. народни представители, е още и това, че отъ щателната провѣрка днесъ на проучванията, които сѫ правени едно време, като сѫ били харчени срѣдства, излиза, че онѣзи смѣтки, които сѫ правени, че около Перникъ подъ земята се крие черно злато, което може да храни нашата индустрия и да посрѣща голѣмитѣ топливни нужди на българския народъ въ продължение на 1.000, на 100 или на 80 години, сѫ погрѣшни. Оказва се, че вѣжливата отъ мина Перникъ ще стигнатъ едва за 30—40 години. И днесъ всички тамъ се питатъ, защо трѣбваше за 30—40 години да се строи, не жилища удобни за работницитѣ, а грамадно луксозно здание за повече отъ 20 милиона лева?

А. Буковъ (з): Паметникъ!

Министъръ Д. Гичевъ: И азъ питамъ г. Бобошевски: какво ще помѣщаваме въ това луксозно здание? Или то ще трѣбва да остане паметникъ за това, че наистина Бъл-

гария е преживяла една ера на луксозно управление? (Рж-коплъскания отъ мнозинството)

Х. Чолаковъ (з): Ще се помъщава нѣкаква телеграфо-пощенска станция.

Министъръ Д. Гичевъ: При тази мина, г. г. народни представители — наистина не само за нуждитъ на мината — има създадена грамадна електрическа централа. Какво по-хубаво отъ това! Това можеше да бѣде единъ отъ етапитъ за електрифицирането на нашата земя. Голѣма частъ отъ Южна България ще бѣде задоволена отъ „Въча“. Ето „Въча“ вече стигна Ихтиманъ, стигнала е Панагюрище, стигнала е Станимака. Пловдивскиятъ край ще бѣде електрифициранъ отъ Маришкия басейнъ. Бургаскиятъ край може да бѣде освѣтленъ отъ Черноморския басейнъ. Северна и Западна България, естествено, сѣ обърнали погледа си къмъ мината „Перникъ“. Какво по-добро отъ това: онзи боклукъ — пляката — който не се използва и не се цени сега, а се натрупва, за да се само-запалва, да бѣде използванъ чрезъ електрическа централа?

За голѣмо съжаление, обаче — не зная дали по приятелски или по роднинско-партизански връзки — за да не се прѣчи на едно частно предприятие, наречено „Орионъ“, мината „Перникъ“ до преди месецъ не бѣше нищо направила, за да осигури пласмента на електрическата си енергия и подъ носа ѝ частната инициатива взема нейнитъ клиенти — стигнала е въ Княжево, въ Горна-бана и навсѣкжде.

Х. Чолаковъ (з): И въ самото село Перникъ.

Министъръ Д. Гичевъ: И въ с. Перникъ. Мината стои съ скръстени рѣке. Днесъ вече ние имаме сключени договори съ две индустрии: съ едната за минимална годишна консомация отъ 5 милиона киловата съ другата за 3 милиона киловата — общо за 8 милиона киловата — съ ангажментъ да авансиратъ известни суми, необходими за постройката на далекопроводитъ до пунктоветъ, кждето сѣ индустриалнитъ предприятия.

Вие виждате какъ и тукъ интересътъ на едно обществено предприятие е билъ пренебрегнатъ много очевидно въ полза на интереса на друго едно свойско, комшийско конкурентно предприятие отъ подобенъ родъ.

Днесъ, г. г. народни представители, лишени отъ тия възможности да водимъ една политика на салтанатъ, ние се ограничихме въ сегашния бюджетопроектъ да предвидимъ едни по-скромни суми — една отъ 500.000 л., друга отъ 300.000 л. и трета отъ 1.000.000 л. — изключително за работнически жилища, за постилане съ подове циментовитъ помѣщения, кждето преживяватъ работницитъ, за разширяване на работническия столъ, кждето да могатъ всички работници да получаватъ храна — защото днесъ само една малка частъ отъ тѣхъ получаватъ тамъ храна — срещу не повече отъ 7—8 л. дневно. По тоя начинъ, създавайки по-добри условия за работническия трудъ, ние наистина ще можемъ да привържемъ работника къмъ неговата работа, ще можемъ да го накараме да гледа на това стопанство като на свое, чийто напредъкъ ще бѣде и неговъ напредъкъ, чийто печалби ще бждатъ и негови печалби.

За насърчение на работницитъ ние запазваме тая система, която съществува отъ по-рано, но преработена. Ние даваме едно насърчение не както бѣше по-рано — на всѣки, който изработи надъ 700 кгр., и който изработи 701 кгр., и който изработи 800 кгр., еднакво възнаграждение да получи — но нагласяваме системата така, че тя да бѣде въ състояние да поощри, да увеличи производителността на работническия трудъ въ всички каменновъгледни мини.

Повдигна се въ бюджетарната комисиия въпросътъ: защо България, въпрѣки производството на морска солъ, което задоволява голѣма частъ отъ нашитъ нужди, все още не може да се освободи отъ вноса на чужда солъ отъ Ромѣния, дали тя не би могла да използва и своитъ соли залежи около Провадия и другаде?

Наистина, г. г. народни представители, севернобългарското население все още не може да свикне съ морската солъ, а вънъ отъ това и добитѣктъ, особено презъ лѣтнитъ месеци, има нужда отъ каменна солъ, която се оказва по-удобно и трайно консумирана. Щомъ е така, ние, безспорно, имаме дълга да се занимаемъ и вие да решите, дали да бѣде възложено на мина „Перникъ“, или да бѣде дадено на частна концесия разработването и използването на това подземно богатство, което не само ще бѣде единъ доходенъ обектъ за нашата държава, но ще ни

освободи отъ единъ чуждъ вносъ, вносъ отъ една държава, еднаква по структура като нашата, напълно земе-дѣлска, на която нѣма какво да продадемъ, а същевременно ще имаме възможностъ да ангажираме въ тия соли рудници и труда на многото безработно население въ нашата страна. Защото, колкото и да се развива днесъ правилно нашата индустрия, колкото и броятъ на индустриалнитъ предприятия да се увеличава, колкото и броятъ на ангажирани въ индустрията работници да расте, има производства, кждето настѣпва страшна безработица — каквото е преди всичко тютюневото производство.

Вие знаете, че поради страшната криза въ тютюневата търговия — резултатъ, отъ една страна, на обединяването на пушачитъ, отъ друга страна, на това, че въ четири пети отъ европейскитъ страни производството и продажбата на цигаритъ е държавенъ монополъ и всички държави днесъ иматъ само единъ единственъ стремежъ: по-голѣма печалба да получатъ отъ своитъ тютюневи режими — има голѣма безработица. Всички държави търсятъ по-евтинъ, по-долнокачественъ тютюнъ и продаватъ скѣпи и прескѣпи цигари на своитъ консоматори, които нѣматъ възможностъ да избиратъ, защото нѣма много фабрики, а една-единствена — на режията — и това, което тия ще произведе, съ него се задоволяватъ.

А щомъ е така, г. г. народни представители, мене ми се струва, че днесъ, при тия голѣми затруднения въ пласмента на нашитъ тютюни; когато има да се боримъ съ конкуренцията на гърци и на турци; когато, отъ друга страна, ние виждаме, че у насъ се закупуватъ отъ кооперациитъ само лошитъ партии, само VII-то и VIII-то качество, а останалото, отъ I-то до VI-то качество, остана непродано — ние смѣтаме, че е една фантазия да се заговорва сега за нѣкакъвъ-си монополъ, че несправедливо е да се обвинява управлението, да се обвинява Министерството на търговията или това на земледѣлието, че не искатъ да замислятъ единъ монополъ на нашата износна тютюнева търговия. Какво по-добро, г. г. народни представители, можемъ да направимъ съ монопола, освенъ да изгонимъ тия, които купуватъ нашитъ тютюни? Но кои сѣ тѣ? Това сѣ режиятъ, това сѣ фабриктъ, защото частни търговци почти не останаха. Смѣтате ли вие, че ние можемъ да имъ диктуваме и че държавата може да има нѣкаква полза отъ това? Не чувствуваме ли ние тази година загубата отъ това, че единствениятъ частенъ търговецъ — „Балкантабакъ“, фирмата на Шнуръ — днесъ, поради създаденото сега въ Германия положение, поради расови причини, не може да се яви на нашия пазаръ?

Вие виждате какъ често пѣти това, което става въ други страни, безъ да искаме и безъ да имаме право да се бъркаме въ тѣхния вътрешенъ животъ, се отразява у насъ и засѣга, като удря право въ сърдцето, единъ или другъ клонъ отъ нашето народно стопанство, по-специално — нашето земледѣлско производство. Затова, г. г. народни представители, колкото и нѣкои нѣща да сѣ по теория желателни и примамливи, трѣбва въ изключителнитъ кризисни времена, въ които живѣемъ, добре да ги преценяваме и да бждемъ внимателни при вземането на каквато и да е стопанска инициатива.

Преди да привърша, не мога да не спомена и за най-слабия, макаръ и не много значителенъ по численостъ, стопански слой у насъ — занаятчийския. Не е нужно да се убеждаваме, че неговото положение е тежко. И щомъ всички сме съ това съзнание — че положението на занаятчиията, както и положението на дребния търговецъ, е тежко — не можемъ да не признаемъ, че то е резултатъ преди всичко на това, че тѣхниятъ клиентъ — българскиятъ земледѣлецъ — се намира въ безпачирие. Безпачирието на тоя последния пѣкъ е резултатъ, отъ една страна, на понизената стойностъ на земледѣлскитъ произведения, а, отъ друга страна — на загубването на пазаритъ на земледѣлскитъ ни произведения.

Какво по-естествено отъ това да бѣде въ тежко положение занаятчийството, чието благоденствие е свързано като съ халка съ положението на българския земледѣлецъ? Всичко, което можемъ да направимъ за това съсловие, ние ще го направимъ; необходимото внимание, което заслужава, му се оказва. Ние вече направихме нѣщо за него. Народното представителство има волята преди известно време да гласува специалния законъ за подпомагане занаятчиитъ. Много ли, малко ли сме направили за занаятчийството, не знамъ. Азъ, обаче, смѣтамъ, че спрямо занаятчиитъ изпълнихме дълга си, защото въ постановленията на тоя законъ бѣха вписани всички искания, които хората на занаятчийския поминѣкъ въ нашата страна — чрезъ резолюциитъ на своитъ браншови конференции и чрезъ своитъ конгресни резолюции — сѣ издигали въ последнитъ години

Паралелно съ това усилията на Българската централна кооперативна банка, въ унисон съ усилията на Министерството на търговията — а именно чрез създаване специалния занаятчийски отдел за улесняване занаятчийствата с кредит, за улесняване кооперативното им снабдяване с сурови материали, за откриване общи магазини за задружни продажби — все ще допринесат нещо за смекчаване кризата, въ която днес е изпаднал да твори и да преживява българският занаятчия.

Паралелно съ това вие виждате от цифрите на тоя бюджет какви грамадни суми, какви грамадни средства се отделят за професионалното образование на българските младежи. Като изключите една малка част от тия средства, които отиват за търговските училища, всичко друго отива за професионалното образование въ нашата страна. Ние целим да дадем преди всичко практическа подготовка на българския младеж, да може нашият работник, чиракът, калфата или самият занаятчия да го научим на новите методи на производство, да стане неговият труд по-съвършен, да станат артикулите, които той произвежда, не само по-евтини, но да могат и по качество и по форма да издържат конкуренцията и на най-съвършенствуваното производство.

Естествено е, г. г. народни представители, че при тия ограничени средства, които нашата държава може да отдели, много от онова, което е необходимо да се направи, не може да бъде направено. Нима смътате, че не се създава от всички, че информационната служба, подпомагана от всички наши стопански дейатели, от нашите производители и търговци, благодарение на която можем да знаем въ всеки момент борсовите цени, продажните цени на различните произведения, на това, съ което търгуваме, не е съвършено уредена? Нима смътате, че ние не бихме желали да я уредим въ една по-съвършена форма, ако имаме средства, пари, възможности за това? Все пак вие знаете, че много наши артикули остават непасиранни поради незаинтересоваността на нашите търговски агенти към чуждите пазари.

За тоя институт има много да се желае. Мене все ми се струва, че нашите дипломатически представители все още продължават да плащат данък на тая ересь — че тяхната задача е да вършат голъма, държавна политика, че политиката е някакво таинствено богослужение, някакъв свещен олтар, където служат само призваните жреци, на които е подъ достоинството да се занимават съ обикновена търговия и съ стопански въпроси.

Азъ смътам, че въ тия времена, когато България най-малко може да прави голъма политика, би трябвало да се трансформира целият наш дипломатически апарат, нашите представители да станат повече стопански дейатели. Ако има сега много страни, за пазара на които сме добре информирани, ако правим усилия да се приспособим към пазара на много страни, ако правим напъни да пробием граници, имаме много пазари пък, където ни липсва необходимата организация. Затова виждаме, че въ последните години нашият търговски баланс съ тия страни се обръща от активен въ пасивен. И азъ мисля, че по тоя път, който е възприет, на сключване търговски договори — за какъто сега се водят преговори съ Чехословакия, за сключването на какъто е изявила желание не само Италия, но и нашата съседка Турция — ние можем всетаки да допринесем нещо за разчистване затръгания път на нашата износна търговия.

Но, г. г. народни представители, ние чувствуваме липсата на един такъв институт, ние страдаме от това, че грижите за нашата търговия не сж концентрирани въ един институт. Днес фактически Министерството на търговията въ 3/4 е опразнено, е лишено от възможността да се грижи за нашата търговия, вътрешна и външна, да я направлява. От една страна, за вноса и износа се интересува Народната банка; от друга страна, имаме едно стопанско отделение въ Външното министерство; имаме и служби за проучване другаде; имаме информационна служба и въ Народната банка, и въ Земледелската банка. Въ вътрешната търговия също така имаме още неурегулирани отношения. Все пак, колкото и да успеем да преодолеем тая разпокъсаност и да се създаде един централен институт, който да даде една правилна насока и да положи едни всестрани грижи за нашата външна търговия, това няма да даде окончателни резултати, ако на всички стопански фактори и дейатели у нас усилията не бъдат насочени към улесняване, към съживяване на нашата стопанска дейност. Защото за мене едно е аксиома: можем да правим въ нашия държавен бюджет каквито щемъ икономии; можем от 7 милиарда лева, колкото стигнахме, да го намалим на 5 ми-

лиарда лева, да го намалим на 4 милиарда лева; можем да създадем нови данъчни обекти; можете да въведете нови акцизи и нови патенти за всички индустрии; можем да удвоим и да утроим данъците — никога няма да балансираме държавния бюджет, никога няма да оправим държавните финанси, докато не активизираме, докато не съживим към творческа дейност всички стопански сили на нашата страна. Това е за мене аксиома. Дотогава, докато не увеличим производството; докато не разбием преградата и не осигурим пазарите; докато не добием възможност за подобрене на цените — смътам, че голъмите надежди за подобрене на нашето финансово положение биха били опасни, ако започнем да храним такива. Вие виждате, че ние имаме непродадени много артикули не само поради низките цени, но и поради липса на пазари. Вие виждате нашето скотовъдство — няма кому да продаде. Турският пазар е безвъзвратно загубен; Цариград загуби половината от населението си, Турция самата е износител. Останахме на Палестина, малка страна, малко поглъща и малко купува. Съ Гърция политически причини сж пръчили досега на нашите стопански отношения. Нека се надяваме, че съ добрата воля на двете страни най-после тия причини ще бъдат преодолени, за да се вдигне телената мрежа на гръцко-българската граница и да може нашият добитък на скочи оттам.

Наредъ съ това, обаче, при перспективите за новите пазари, които всички търсят, и при възможността да пасираме продукти на нашето скотовъдство не въ Централна Европа, която е далеч от нас и която е попридирчива, но на юг, към средиземноморското крайбрежие, ние трябва да си осигурим нашия път. Това може да стане чрез сключването на ветеринарни конвенции, което досега не се успя да бъде сторено, защото много наши съседи отблъват да ги сключат, не искат да пустнат нашия транзит през своята територия, защото това е въ ущърб на тяхното собствено скотовъдство. Една Югославия, която е на синура на Италия, няма интерес да ни пустне насъ и ние трябва да се запретнем съ собствени сили да организираме нашия усуреден път. И азъ вървам, че когато съседите ни видят, че и съ тях и безъ тях, мимо тяхната воля, нашият износ става, тй ще имат всички интерес да ни пустнат да транзитираме презъ тях, за да не загубят навлото, което получават. Ако днес за един вагон птици заклани, от гара Левски до Постумия, до италианската граница, се плащат около 20.000 л., 3/4 отъ тйзи пари се вземат отъ югославянската желъзнопътна администрация. Но за да бждем по-независими, ние трябва да използваме нашите географически възможности, нашия свободен път по море. И азъ се чувствувам, като министър на търговията — а вчера такъв на земледелието — задоволен донкъде, че най-после Българското параходно дружество, следъ голъми настоявания отъ всички стопански срѣди, ще влѣзе въ ролята си. Това дружество получава близо 20 милиона лева субсидия. 20 милиона български пари въ тия времена получава всѣка година. Защо? За да разнася съ едно параходче българския байракъ по близките пристанища! (Нѣкои отъ мнозинството ржкоплѣскаятъ)

Защото неговата услуга въ нашата експортна търговия много малко се е чувствувала. Слава Богу, вече сж на път да купятъ два парахода съ хладилници, да се инсталиратъ такива и въ Варна, за да може по тоя начинъ да се улесни износътъ и на меса, и на млѣчни, и на други скотовъдни продукти. Защото, каквито усилия да полага хората отъ Министерството на земледелието, колкото и обори да правятъ, колкото и раси да подобряватъ, колкото и земледѣлски полета да насаждатъ, колкото и за скотовъдни фондове тукъ да се карае, най-важното не направимъ ли — лоста на стопанска дейност на хората — да ги накараме да иматъ смѣтка въ тяхната работа, ние никакви резултати няма да добиемъ. А, безспорно е, налага ни се да съкратимъ и да изгонимъ отъ голъма частъ на българската земя зърното, защото то не плаща не потъта — нищо; ралата, които се чупятъ въ земята, не може да плати: 1 л. царевницата когато продаватъ, вие няма да прокопсате. И ако имаме райони, където ще я замѣстимъ съ други култури — нѣкъде съ памукъ, нѣкъде съ ленъ, нѣкъде съ слънчогледъ, другаде съ овощарство — има райони, където Богъ няма да ни позволи да я изгонимъ. Вземете Орѣховско, Бѣлослатинско, Крайдунавска България, тамъ няма да ни позволи да я замѣстимъ нито съ овощни градини, нито съ други топли култури; тамъ ние трябва да преработимъ туй зърно, което продаваме на безценница, на скотовъдни произведения — тй винаги ренти-

ратъ повече. Но това ще стане само чрез достигане на външния пазаръ. И азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че въ това отношение не сме лишени отъ възможности, чрезъ даване на известни облаги на Българското земледѣлското дружество, Съюза на популярнитѣ банки, Общия съюзъ на кооперациитѣ, кооперативната централа „Напредъ“, които искатъ чрезъ срдѣствата, съ които разполагатъ, чрезъ мрежитѣ, които иматъ въ нашата страна, да организиратъ износа на нашитѣ скотовѣдни произведения. Азъ смѣтамъ, че намъ ще се наложи въ най-скоро време и вториятъ етапъ: да създадемъ една индустрия прѣко свързана съ нашето скотовѣдство. Защото съ консерви — месни и други — ние сигурно бихме могли да добиемъ възможностъ една частъ отъ произведенията на нашето скотовѣдство да ги пласираме на външния пазаръ.

Това сж, споредъ мене, голѣмитѣ и малки проблеми, които днешниятъ животъ неумолимо налага за разрешение на нашата стопанска политика.

Безспорно е, че тежкото положение, въ което е изпадналъ днесъ свѣтътъ, го кара съ една обща загриженостъ да търси изходъ. Резултатъ на това сж тия конференции, по-рано въ Стреза, утре въ Лондонъ, другиденъ не зная къде другаде. Налага се и на насъ — бидейки нашето народно стопанство въ голѣма зависимостъ отъ свѣтовното стопанство — да дадемъ своето сътрудничество. Не можемъ и опасно е да си правимъ илюзия, че при свръхчовѣшкитѣ усилия, които можемъ да положимъ тукъ, ние можемъ сами, съ собствени сили да излѣземъ на равното, можемъ да преодолимъ всички стопански затруднения. Още по-опасно е, споредъ мене, г. г. народни представители, ако и тоя пътъ платимъ данѣкъ на оная луда мисль, на която сме плащали данѣкъ въ миналото ние, българитѣ — че ние сме голѣмъ факторъ, който не е безъ значение за разрешаване на голѣмитѣ свѣтовни било политически, било икономически и финансови проблеми.

Вие знаете колко много акълъ-парадж платихме въ миналото на тая политика на грандомания. Мене ми се струва, че сега всички трѣбва да се убедимъ, че България тоя пътъ трѣбва да бжде опашката на свѣтовното хоро. И ако другитѣ, по-силнитѣ, голѣмитѣ, не само политически, но и стопански единици, намѣрятъ изходъ и трѣгнатъ изъ него, това ще бжде добре дошло за насъ, ние ще имаме трасиранъ пътя, ние ще се възползуваме отъ това, което тѣ сж направили. Това не значи, обаче, че ние дотогава, отказали се отъ амбицитѣ да решаваме и да разрешаваме голѣмитѣ свѣтовни вжзли у насъ, съ собственитѣ си сили, при собственитѣ си условия, нѣмаме дълга, съ възможноститѣ, които имаме, да създадемъ всичко, което можемъ, което сме длъжни да създадемъ, за да гарантираме на българския народъ възможността да разгърне своитѣ творчески стопански инициативи. да добие отъ тѣхъ плодове, да се въздигне на краката си, за да можемъ да дочакаме преминаването на голѣмата свѣтовна буря, за да можемъ да уцѣлѣмъ като стопанска единица за по-нататѣшно строителство и за по-нататѣшенъ животъ и въ стопанския, и въ духовния човѣшки свѣтъ. Защото днесъ се вижда, че на голъ тумлъ чифте пищови не може, че въ малка вода китоветѣ не могатъ да плуватъ. При оскѣдна материална култура и бедна страна винаги бива спѣванъ и духовниятъ напредѣкъ, и духовниятъ подемъ, и просвѣтата на народа. Затова, както виждате, безъ да страдаме отъ епидемията, която заразява често пжти срдѣди и деятели на българската общественостъ, която епидемия азъ бихъ я нарекълъ хвалипрѣцковщина — смѣтамъ, че думата не е много неприлична — безъ да се самооболбавяме и да смѣтаме, че качествата на известни личности сж въ състояние да преодолеятъ и премахнатъ всички мъжнотии — азъ смѣтамъ, че, провеждайки съ най-оскѣднитѣ срдѣства на настоящия бюджетъ една политика, която си поставя по-скромни задачи, която нѣма намѣрение да лъже себе си, че ще направи чудеса, че ще разтвори морето, че ще мине по сухо въ обетованата земя, че ще вдигне съ нѣкаква магическа сила болника отъ неговата постеля, че може съ нѣкакви фокуси, съ нѣкакви магии или шарлатани да прогони презъ деветъ царства въ десето кризата, която днесъ удри съ токмата си по главата всички стопански деятели въ нашата страна — азъ смѣтамъ, казвамъ, че изпълняваме нашия дългъ, ако това, което можемъ да го дадемъ, го дадемъ навреме, го дадемъ сърдечно, дадемъ го съ съзнанието, че помагаме, че служимъ и че всичко, което вършимъ, го вършимъ за подкрепа и въ защита интереситѣ на дребнитѣ стопански съществувания, на малкитѣ икономически единици. Нѣма защо това да се зловиди на едритѣ. Силниятъ самъ ще се бори — затова е силенъ. Отъ подкрепата на държавата, която трѣбва да бжде майка-покровителка въ тия

случаи, иматъ нужда и нейната подкрепа иматъ право да я получатъ само най-слабитѣ, най-немоощнитѣ, тия, които вече треперятъ и едва се задържатъ на своитѣ собствени нозе.

Направимъ ли това: успѣемъ ли да вдѣхнемъ въбра на българското племе въ неговитѣ собствени сили, да не вдига ржка въ отчаяние, да се не хвърля въ крайности, да не лети следъ миражи, да разбере, че въ тия времена нѣма кому да се уповава, освенъ на своята собствена издръжливостъ и на скрититѣ сили, които сж му дали възможностъ презъ вѣковетѣ за изживѣе толкова премедия — ние сме изпълнили нашия дългъ, ние сме съхранили своя народъ, ние сме го предвардили отъ анархията, ние сме гарантирали утрешния неговъ свѣтълъ день, въ който, които дойдатъ, ще бждатъ по-честити, за да могатъ да творятъ за духовното, за културното и за политическото величие на България и на нейния трудолюбивъ народъ. (Продължителни ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ заглавието така, както се прочете, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете)

„Глава I.

Личенъ съставъ“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Които приематъ прочетеното заглавие, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 1 — вж. прил. Т. I, № 75)

Комисията увеличи по този параграфъ кредита за заплатата отъ 56.233.400 л. на 56.333.400 л., а намали кредита за надници на щатни и временни работници отъ 2.000.000 л. на 1.900.000 л. Общиятъ кредитъ остава сжщиятъ.

Въ обяснителната таблица къмъ този параграфъ комисията направи следнитѣ измѣнения:

На стр. 17, глава IV, вмѣсто „Механо-електротехническо и допълнително по металнитѣ занаяти училище въ София“, става „Механо-електротехническо и допълнително занаятчийско по металнитѣ занаяти училище въ София“ и намали броя на учителитѣ-специалисти въ това училище отъ 18 на 17 и кредита за тѣхъ отъ 885.400 л. на 836.400 л.

На сжщата страница, въ Механо-електротехническо училище „Д-ръ Василияди“ и пр. въ Габрово, намали броя на учителитѣ инженери отъ 10 на 9 и кредита за тѣхъ отъ 540.000 л. на 486.000 л.

На стр. 18, вмѣсто „Механо-техническо училище съ коларски отдѣлъ и допълнително училище по металнитѣ занаяти въ Бургазъ“, става „Промислено училище и допълнително практическо по металнитѣ занаяти въ Бургазъ“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Василевъ.

Г. Василевъ (д): Г. г. народни представители! Механо-техническото училище въ Бургазъ се измѣни въ комисията на „промислено-занаятчийско“. За менъ е неясно защо се прави тази промѣна, отъ какво е наложена, когато тамъ търговско-индустриалната камара издържа занаятчийското училище и нѣма смисль то да бжде присъединено къмъ механо-техническото. Тази промѣна, която сега се прави, налага едно увеличение на персонала въ механо-техническото училище съ 1 учителъ. Това се прави съ една преднамѣреностъ, за да се намѣри мѣсто на единъ учителъ, който по-рано бѣше изключенъ за подготвяне на стачки и конспирации въ училището. На г. министра азъ доведохъ това до знание и го помолихъ да не се поддава на тая улловка.

Азъ бихъ молилъ занаятчийското училище да си остане пакъ при търговско-индустриалната камара, която си издържа и своя директоръ; да не се увеличава персональтѣ на техническото училище съ единъ учителъ, който е ненуженъ, и техническото училище да остане да съществува само за себе си така, както е съществувало досега. Азъ правя това предложение не писмено. Азъ съмъ обяснилъ тия работи на г. министра.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Това е личенъ въпросъ. Касае се за нѣкой учителъ, когото азъ не познавамъ и който е уволненъ. И можемъ да бждемъ сигурни, че ако наистина е провиненъ, пакъ ще бжде уволненъ. Тази длъжностъ се създава не за него. Защото къмъ това училище минава коларскиятъ отдѣлъ

и допълнителното училище по металните занаяти. Камарата ще даде субсидия за издръжката на училището.

Г. Василевъ (д): То съществуваше въ началото.

Министъръ Д. Гичевъ: Съ бюджета не може да се назначи или уволни нѣкой.

Г. Василевъ (д): Азъ нѣмамъ нищо противъ да не бѣде гласувано предложението ми, но да не бѣде назначаванъ въпросниятъ учителъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Бюджетътъ не решава кой да се назначи и уволни.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): Въ промишленото училище въ Бургазъ „1 директоръ машиненъ инженеръ“ става „1 директоръ специалистъ“. 9 учители-специалисти ставатъ 8 и кредитътъ отъ 414.000 л. се намалява на 364.800 л.

На страница 19 въ „15. Практическо коларско-столярско училище въ гр. Враца“ думата „Практическо“ се премахва.

На стр. 20 въ „20. Допълнително занаятчийско училище въ гр. Шуменъ“, следъ „3 учители-специалисти, отъ които“ се прибавя думата „може“.

На страница 21, въ „30. Механико-техническо училище въ Бѣла Слатина“, думитъ въ скобитъ „отъ 15. IX. 1933 г.“ се зачеркватъ. Кредитътъ за единъ директоръ-специалистъ отъ 26.400 л. става 52.800 л.; за 3 учители-специалисти кредитътъ отъ 46.800 л. става на 100.800 л.; за единъ прислужникъ — отъ 9.600 л. става 19.200 л. Общиятъ кредитъ отъ 82.800 л. става 172.800 л.

На страница 22 въ „31. Столарско, килимарско и домакинско училище въ Берковица“ кредитътъ за заплата на директора отъ 52.000 л. става 52.800 л.; 9 учители-специалисти ставатъ 8 и кредитътъ отъ 430.000 л. се намалява на 380.800 л.

На същата страница се възстановява грънчарското училище въ Троянъ, както следва: (Чете)

„35. Грънчарско училище въ Троянъ.

1	Директоръ-специалистъ	3.800	45.600	45.600
2	Учители-специалисти	2.800	33.600	67.200
1	Учитель-счетов. магазинеръ	3.500	42.200	42.200
		2.800	33.600	19.200
4	Всичко	—	—	174.000.*

Прибавя се: (Чете)

„37. Столарско училище въ Котелъ.

1	Директоръ-специалистъ	3.800	45.600	45.600
2	Учители-специалисти	2.800	33.600	67.200
1	Учитель-счетов. магазинеръ	3.500	42.200	42.200
		2.800	33.600	
1	Прислужникъ	1.600	19.200	19.200
5	Всичко	—	—	174.000.*

„38. Столарско училище въ Батакъ.

1	Директоръ	3.800	45.600	45.600
2	Учители-специалисти	2.800	33.600	67.200
1	Учитель-счетов. магазинеръ	3.500	42.200	42.200
		2.800	33.600	
1	Прислужникъ	1.600	19.200	19.200
5	Всичко	—	—	174.000.*

На същата страница 22 следъ „за възнаграждение на лѣкари въ училищата до 1.500 л. месечно“ се прибавя забележка: (Чете)

„Заплати за персонала на училищата, издръжани отъ окръжнитъ постоянни комисии, които съ бюджета ставатъ държавни, за миналата и текущата финансови години 500.000 л.“

На стр. 26, въ „III а) Бюджетна контрола“ кредитътъ за 1 началникъ отъ 84.600 л. се намалява на 81.600 л.

На стр. 27, въ „б) Търговско-индустриално счетоводство“, кредитъ за 9 смѣтководители отъ 270.800 л. се увеличава на 280.000 л.

На същата страница, въ „IV. Техническа служба“, буква а) кредитътъ за годишната заплата на единъ чиракъ отъ 12.000 л. се намалява на 9.600 л.; също така кредитътъ за 5 общи работници отъ 153.600 л. се намалява на 96.000 л.

На стр. 28, въ „г) Графическо отдѣление“, кредитътъ за 3 второкласни постоянни работници отъ 105.200 л. се увеличава на 115.200 л.

На същата страница кредитътъ за 4 третокласни постоянни работници отъ 174.000 л. се намалява на 139.200 л.;

На същата страница кредитътъ за 12 ученици (II—6) отъ 105.600 л. се намалява на 79.200 л.

На същата страница, въ „д) Механоремонтно отдѣление“, вмѣсто „1 факторъ инженеръ“, става „1 началникъ инженеръ (факторъ)“ и месечната му заплата отъ 4.500 л. става 5.500 л., а годишната отъ 54.000 л. се увеличава 66.000 л.

На страница 29, най-долу, се прибавя следната забележка: (Чете) „Отъ 1. IV. 1932 г. заплата на главния директоръ на статистиката да се плаща по размѣритъ, предвидени въ бюджета за 1933/1934 финансова година, като по отношение на нея не се прилага чл. 3, алинея първа, отъ закона за бюджета на държавата за финансовата 1932/1933 г. и 1933/1934 година“.

На стр. 30, въ забележитъ, комисията направи следнитъ измѣнения и допълнения:

Забележка 5, която гласи: „Учители преподаватели по общообразователнитъ предмети преподаватъ задължително отъ 20—26 часа“, добива следната редакция: „Учители преподаватели по общообразователнитъ и специалнитъ теоритични предмети преподаватъ задължително отъ 20—26 часа, а тия по практика — отъ 30—35 часа седмично“.

Въ забележка 6, на петия редъ, думата „лица“ става „или“. На седмия редъ следъ думата „търговскитъ“ се прибавя съюзътъ „и“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Конто приематъ направенитъ измѣнения и допълнения въ обяснителната таблица, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка Мюзикънто, Събрането приема.

Н. Пждаревъ (д, сг. Ц): Искамъ думата.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Гласувано е.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете)

„Глава II.

Веществени разходи за централното управление“.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 2 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 3 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 4 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 5 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 6 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 7 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 8 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 9 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете)

„Глава III.

Външни служби.

Веществени разходи“.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 10 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 11 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 12 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 13 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 14 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 15 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете)

„Глава IV.

Търговско и промишлено образование.

а) Промислени училища.
Веществени разходи“.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 16 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 17 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 18 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 19 — вж. прил. Т. I, № 75)

Председателстващъ Н. Захариев: Има думата г. министърътъ на търговията.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Моля кредитътъ по § 19 да се увеличи съ 20.000 л., които да се взематъ отъ параграфъ 22. Така че кредитътъ по § 19, вмѣсто 150.000 л., да стане 170.000 л., а кредитътъ по § 22, вмѣсто 450.000 л., да стане 430.000 л.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): (Казва нѣщо)

Министъръ Д. Гичевъ: Иначе нѣма да може да се плати насмѣтъ.

Председателстващъ Н. Захариев: Които сж съгласни съ предложението на г. министра на търговията, кредитътъ по § 19 да стане 170.000 л., моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 20 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 21 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 22 — вж. прил. Т. I, № 75)

По предложение на г. министра на търговията кредитътъ по този параграфъ се намалява съ 20.000 л. и става 430.000 л., а въ текста на параграфа, на края, се добавятъ думитъ „и за превозъ на инвентара на закрити и премѣстени училища“.

Председателстващъ Н. Захариев: Които приематъ § 22, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 23 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 24 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 25 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 26 — вж. прил. Т. I, № 75)
Безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Приема се.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 27 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Които приематъ § 27, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 28 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Които приематъ § 28, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 29 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Които приематъ § 29, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 30 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващъ Н. Захариев: Които приематъ § 30, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 31 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): Всичко за веществени
разходи по глава VII — 11.080.000 л. (Чете)

„Глава VIII.

Главна дирекция на статистиката.
Веществени разходи“.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ **ваглавието**, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 90 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 90, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 91 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 91, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 92 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 92, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 93 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 93, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 94 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 94, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 95 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 95, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 96 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 96, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 97 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 97, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 98 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 98, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 99 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 99, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 100 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 100, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 101 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 101, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете § 102 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие този параграфъ безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ § 102, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): Всичко веществени разходи по гл. VIII — 831.010 л.

А всичко веществени разходи по министерството — 33.409.200 л.

Всичко по Министерството на търговията, промишлеността и труда — 92.800.000 л.

Сега ще ви докладвамъ забележките, които следватъ. (Чете забележка I. — вж. прил. Т. I, № 75)

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ забележка I, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.
Комисията прие тази забележка безъ измѣнение.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете забележка 2 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие тази забележка безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ забележка 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете забележка 3 — вж. прил. Т. I, № 75)
Комисията прие тази забележка безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ забележка 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ д-ръ И. Бешковъ (з): (Чете забележката — вж. прил. Т. I, № 75)

Въ тази забележка комисията направи следните измѣнения:

Въ п. 1 буква б „Механо-електрическо училище въ гр. Габрово“ се измѣня така: „Механоелектрически училища въ гр. Габрово и гр. Карлово“.

Въ п. 3 буква г, вмѣсто „Механо-техническо и коларско училище въ гр. Бургазъ“, става „Промислено училище въ гр. Бургазъ“.

Въ сѣщия пунктъ буква т „Механо-техническо училище въ гр. Карлово“ се зачерква, понеже това училище се помѣсти въ буква б на п. 1.

Буква у става буква т; буква ф става буква у; буква х става буква ф, като началните думи „Столарско училище ставатъ „Столарски училища“.

Прибавя се нова буква х „Столарски училища въ Батак и Котелъ“ и нова буква ц „Грънчарско училище въ гр. Троянъ“.

Председателстващ Н. Захариев: Които приематъ забележката съ измѣненията, които се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съ това бюджетътъ на Министерството на търговията, промишлеността и труда е приетъ.

Следва бюджетопроектътъ на Министерството на вътрешните работи и народното здраве.

Моля г. докладчика да го докладва.

Замѣстникъ-докладчикъ Н. Лунговъ (д): (Чете)

„БЮДЖЕТЪ“)

за разходите по Министерството на вътрешните работи и народното здраве — администрация и полиция — за 1933/1934 ф. г.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Кой е докладчикът по бюджета на Министерството на вътрешните работи?

Министър д-р А. Гиргинов: Антон Кантарджиев.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Той трябва да докладва, той е пълномощник на бюджетарната комисия. Не може всеки да докладва, защото ще трябва да се дадат известни обяснения.

Председателстващ Н. Захариев: Ще го докладва един от секретарите — г. Кантарджиев.

Н. Пъдарев (д. сг. Ц): Докладва или докладчикът, или секретарят на бюджетарната комисия.

Д. Дрънски (д): Докладчикът е неразположен и отсъства.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Тогава ще докладва председателят или секретарят на бюджетарната комисия.

П. Стайнов (д. сг): Формално г. Лъкарски е прав.

Председателстващ Н. Захариев: Моля, г. Дрънски, докладвайте Вие.

Д. Дрънски (д): Аз няма да стана чирак на г. Лъкарски. Аз съм председател на бюджетарната комисия, не съм докладчик.

Председателстващ Н. Захариев: Щом като народното представителство повдига въпрос за доклада на един бюджетопроект, председателството намира, че е право, и поканва или секретаря, или председателя на бюджетарната комисия да докладва.

П. Стайнов (д. сг): Не е въпрос за лица, а за принцип.

С. Таков (з): Ама от вашите принципи!

Заместник-докладчик И. Драгойски (д): (Чете)

„БЮДЖЕТЪ“

за разходите по Министерството на вътрешните работи и народното здраве — администрация и полиция — за 1933/1934 ф. г.

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Тончо Мечкарски.

Д. Дрънски (д): Парламентарен ред за Лъкарски!

С. Таков (з): Доволен ли сте, г. Лъкарски?

И. Лъкарски (д. сг. Ц) Не аз, а Парламентът трябва да бъде доволен. Парламентът трябва да бъде страж на своите права и на конституцията. Това не е мой каприз.

Т. Мечкарски (з): (От трибуната) Г. г. народни представители! Бюджетопроектът на Вътрешното министерство буди доста голям интерес въ българското общество по простата причина, че органите на това министерство, за които се искат кредитите, са, които имат предназначението да охраняват държавата, така също както и едно друго министерство — това на Войната. Това са двата стожера, които са дължни, които имат повелата да пазят суверенното право на нашата държава, да пазят нейното спокойствие, да гарантират мира, за да се даде възможност за правилно, за спокойно политическо, икономическо и финансово развитие на нашата държава.

След преживяните национални катастрофи, въ България се създаде една психоза на раздражение, партийният живот се премина към една голяма острота въ борбата, политическият живот се заприщваше въ различни случаи, въ различни управления и се създаде един хаос, който днес изживява държавата, и една психоза, съ която не така лесно могат да се справят тия два стожера — Вътрешното министерство и Военното министерство.

Задачите и повелата на българската полиция са много тежки, особено въ тези дни, които изживява нашата дър-

жава, които изживява нашият народ. Нашата българска общественост, нейната политическа атмосфера е напоена още съ електрически електрони. Ние виждаме, ние чувстваме, ние преживяваме едни експеси, които въ днешния момент публично се манифестират. Ние чуваме даже грохота, пукота вече на едни електрони, които тровят, които излагат и престижа на държавата и държат винаги под оръжие тия два стожера — Военното министерство и Вътрешното министерство.

Българският народ има нужда от мир, след като преживя известни експеси. Тоя мир ще бъде гарантиран от добре организираната полицейска сила и служба, а така също и от военната сила, която тоже бди за запазване реда и спокойствието на нашата държава.

Крайните елементи въ България, използвайки една власт, която дойде на 21 юний, развяха свободно своя байрак и почнаха да разяждат, да човъркат наболелата народна душа, да съят въ нея отрова, и духът, геният на разрушението почна свободно да танцува върху гърба на изнемошлия, на изстрадалия български народ, а така също на унизената, на поруганата и ограбена българска държава от една политика, която докара националната ни катастрофа. Деветоюнците, които дойдоха въ името на няква „законност“ и „ред“, които искаха да реставрират някакво погасено „право“ на нашата държава, вмъсто да реставрират това правно чувство въ народа, а същевременно да създадат „правова държава“, измъстиха политическия живот на нашата държава от неговите нормални релси и го прикачиха към янкеседжийската колесница на кървавата буна, на борбата на брат срещу брат. И вследствие изживяването на тая политическа кървава и сурова зима, която 8 години тормозеше народа, въ съзнанието на българския народ се напала една омраза срещу Вътрешното министерство, срещу органите на полицията. Защото въ тия именно дни органите на полицията не изпълниха задълженията си към държавата, да се борят да създадат мир въ държавата, а вършеха тъкмо обратното — човъркаха народните рани и правяха интервенции срещу партии, срещу закони, създадоха беззаконяване, докараха положението дотам, щото българската държава да бъде таксувана въ чужбина като една страна на политически убийства.

Н. Пъдарев (д. сг. Ц): За Прудкин ли говорите?!

Т. Мечкарски (з): Говоря за режима на Сговора и за видинските приключения, когато хвърляха въ Дунава от шлеповете хора, вързани въ чувалъ. За тях говоря. Прудкин никого не е убил, нито е заклал — д-р Данев назначи Прудкин — Сговорът, обаче, уби мнозина. Доволен ли сте от отговора?

Н. Пъдарев (д. сг. Ц): Разбира се! Вие да сте доволен е по-важно! (Смътхъ всрѣдъ оппозицията)

Т. Мечкарски (з): Ако не сте — здраве! — Тоя именно път, по който беше тръгнала България, предвещава тежка и мрачна бъднина на нашата нация. И усилията на българския народ да спре да се върви изъ тоя престъпен път, да се спре тая политика, която налива въ душата на народа отрова, която насажда всрѣдъ него духъ на поражение, която създаде въ народа това разбране, да отрича собствената си държава и да върви по разни вънния, тия усилия се увѣчаха съ успѣхъ на 21 юний. Благодарение на своя здравъ смисъл, българинът можа да пресѣе тая политика и да изпрати въ архивите много умни професори, много дипломирани невежества и да докаже един път завинаги, че здравият смисъл, че патриотизмът, истинският патриотизъм не лежи само въ професорските глави, а лежи въ широката народна маса, която притежава, безспорно, единъ здравъ патриотизъм, който е неговото семейство, неговият имот, неговият дом!

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Вашите думи не ще засегнат тия професори.

Т. Мечкарски (з): Казвамъ за деветоюнците.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Много далечъ сте от тях, за да можете да говорите за тях.

Ц. Стоянчев (з): Много право е, че са далеч!

Т. Мечкарски (з): И много хубаво е, г. Лъкарски, че не сме имали това голямо нещастие да сме близко до тях. И дано България няма това щастие да има пакъ такъв един кабинет, таква едно управление, за което Народ-

*) За текста на бюджетопроекта — вж. прил. Т. I, № 75.

ният блок днес е разпъван на кръст заради золумлудит, които то извърши и за политиката на изсмукване жизненит сили на народа, която го докара до бедственото положение, въ което е сега, и пакъ у нас да остане контра! И ако има въ нѣщо да обвиняваме не, но да направимъ бележка на правителството на Народния блокъ, то е това, че, следъ като ви опрости золумлудит и избиванията, които извършихте, той трѣбваше да пристѣпи къмъ търсене отговорността ви за финансовото положение, което днесъ именно изживява нашата държава.

Но на въпроса. — Г. г. народни представители! Казвамъ, 21 юний, когато двата мирогледа, които имаше въ нашата страна, си дадоха решително сражение, възвести новия път, като извади България отъ синюра на революцията, като свали България отъ кратера на вѣчно бучащия народенъ вулканъ, който тикаше народъ и държава къмъ неизвестности и къмъ братоубийства. Ние сме осждали, осждаме и ще осждаме политически убийства. Никой нѣма право да убива. Въ една правова държава има една власт, има единъ стожеръ, който може да реши, по силата на обстоятелствата, за провинението на единъ индивидъ, на единъ човѣкъ, да бѣде ли той осжденъ на смъртъ или не. Земледѣлскиятъ съюзъ, казвамъ, се е борилъ, бори се и ще се бори срещу политически убийства. Може въ даденъ моментъ единъ български политикъ да е неудобенъ да поеме управлението, но може да настанатъ дни, когато този политикъ, този общественикъ ще стане нуженъ за България. Такъвъ случай въ нашата история има. Александъръ Стамболийски бѣше неудобенъ за 1915 г., но Александъръ Стамболийски бѣше удобенъ за 1918 г. да спре сърби, да спре гърци, да спре и ромѣни и да обърне тѣхнитъ оружия и картечници къмъ тѣхнитъ столици. За тая заслуга този селски водачъ получи отъ известни хора, отъ известни срѣди въ нашата държава „добра“ отплата! Ние скърбимъ, че имаше една дата, която ще остане черна въ българската история, която е отбелязана и въ чужбина — че въ известни наши срѣди все още има нѣщо, което е останало отъ татарството.

Политически убийства, за голѣмо съжаление, г. г. народни представители, и днесъ се явяватъ на нашата политическа сцена. Отъ известно време насамъ се убиватъ хора, отъ известно време насамъ се чува пукотъ, нашата политическа атмосфера сгъстява своитъ електронни катодни отново надъ нашия политически хоризонтъ се развѣва черниятъ вуалъ на братоубийствата.

Ц. Бобошевски (д. сг.): Йони, не електронни. Електронитъ сж въ човѣшкото тѣло.

Т. Мечкарски (з): Властта взема всички мѣрки да предотврати тия убийства, защото повелята на полицейската властъ не е само да залови убийцитъ, а и да предотврати убийствата. Само тогава една властъ ще изпълни своя дългъ, като полицейска властъ.

Но на кого сж нуждни тѣзи убийства, дали на България, дали на това дѣло, на което служи и България? Или софийскитъ улици ще трѣбва наново да заприличатъ на бойни окопи? Едно нека се знае само, че съ тѣзи убийства, че по този пътъ се копае само гробътъ на майка България и се дава пиръ, дозвѣе се празненство въ страната на г. Пера Живковичъ. Пазяватъ на правителството, апелътъ на всички ни, обединени въ този Парламентъ, трѣбва да бѣде единъ: да се тури ножътъ въ ножницата. Този, който милѣе за тая идея, този, който милѣе за този идеалъ, нека знае, че когато туря ножа въ ножницата, той ще получи лавровия вѣнецъ на оня идеалъ, за който той мечтае. Нѣма да се намѣри българинъ въ България, който да отрича нашето свещено дѣло. България даде доказателства, тя даде 300.000 души за това свещено дѣло. Но днесъ майка България, унижена, съ отрѣзани части отъ нейната територия, които сж преминали въ пределитъ на чужди територии, се гърчи и изнемогва, и не бива въ никой случай тѣзи чада на поробена Македония, които сж намѣрили приютъ въ скута й, да отиватъ до крайности, защото всѣки куршумъ, който излиза отъ дулото на парабела или на карабината, не плющи да унищожи личността, а плющи и бие въ челото майка България и уронва престижа на държавата и нейното суверено право.

Г. г. народни представители! Повелителенъ дългъ се налага на правителството, което изхожда отъ народа — едно правителство, което дойде не отъ една управляваща партия, а отъ опозиция, което отъ позицията на опозицията дойде да превземе властта съ пълното съзнание, че ще трѣбва да умиротвори държавата, и въ името на това народътъ му даде довърнето си — дългъ се налага на правителството да въдвори мира, и, въдворявайки мира, да

премине къмъ лѣкуването на ония стопански болки, които народътъ чувствава, да задоволи ония нужди, които сж крепящи за народа.

Усилията на правителството въ това отношение не така лесно ще дадатъ резултати. Има въ България днесъ две течения — едно, така наречено болшевишко, което служи като агентъ на известна държава, и друго едно, наречено национално движение, което не служи на никого, а служи на една черна, на една тъмна ржка, която възбужда, която дразни народа, която човѣрка заздравенитъ му рани, зове го на една кървава борба и иска наново да размѣта червения поясъ, да се започнатъ отново борбитъ на братъ срещу брата, наново да се извади парабелътъ. И както срещу Работническата партия — фактически срещу Комунистическата партия, защото Работническата партия не е нищо друго, освенъ реформирана Комунистическата партия — както срещу Работническата партия Парламентътъ посегна и изхвърли работническитъ депутати вънъ, защото напълно бѣше убеденъ, че съ своята дейность тѣ рушатъ мира въ държавата, насъскватъ къмъ братоубийства, така сѣщо правителството не трѣбва да забравя да вземе мѣрки и срещу „националното движение“ на г. професоръ Цанковъ, който недвусмислено почна да заявява и по улицитъ, че, ако стане нужда, ще убива въ името на нѣкакво отечество въ кавички!

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Не е казвалъ това.

Т. Мечкарски (з): И азъ много съжалявамъ, че ще искамъ отъ г. министъра на полицията да си вземе бележка за приложението на закона за защита на държавата спрямо движението на г. Цанковъ. Азъ съмъ се борилъ, боря се и ще се боря противъ този законъ, ние го отричаме, но щомъ той съществува, ще трѣбва да се приложи. Нека г. министърътъ каже на г. Цанковъ, че нашата полиция и детективитъ нѣма да го охраняватъ отъ голѣмата и всенародна „любовъ“.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Законътъ за защита на държавата трѣбва да се разшири за диванетата.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Браво! (Ржкоплѣска)

Т. Мечкарски (з): Г. Христо Статевъ! Не жала да ти отговарямъ. Азъ смѣтамъ, че щомъ ти си се опредѣлилъ като диване, излишно е да ти отговарямъ. По-хубаво е, г. Статевъ, да отговаряте за аферата съ орѣховитъ дървета.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Касае се за диванетата, не за Васъ!

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Той (Сочи Х. Статевъ) не можа да си намѣри партия.

А. Аврамовъ (з): Той, като кукувица, ходи по чужди гнѣзда!

Т. Мечкарски (з): За това национално движение, което силно е амбицирало г. Христо Статевъ, днесъ въ бюджетарната комисия единъ изнесе, че даже парижката полиция пошибвала. Щомъ парижката полиция е трѣбвало да го бие, сигурно тя е познала, че той е Христо Статевъ отъ България и принадлежи къмъ едно национално движение. Затуй го е нагазила. Само едно съжалявамъ — че нашата полиция го охранява. Толкозъ по тоя въпросъ.

Българската полиция, заставайки на оная висота, на която трѣбва да бѣде, трѣбва да служи на народа и на закона, тъй както служи българската армия. Не бива въ никой случай българскиятъ полицай да бѣде предметъ на поругания и когато го види нѣкой, да каже: „Иде този, иде стражаринътъ“, както презъ сговористкото време майкитъ плашеха децата си: „Мълчи, че иде стражаринътъ“, както въ турско време българската майка казваше на детето си: „Мълчи, че иде турчинътъ“. Днесъ това трѣбва да се изкорени отъ съзнанието, отъ ума на българската майка. За голѣмо съжаление, обаче, още не се е дошло до това положение, българската полиция да заслужи своето име. Като казвамъ „българската полиция“, дължа да се коригирамъ, че думитъ ми се отнасятъ за нѣкой полицай, а не въобще за българската полиция, която, за нейна честъ, се държи достойно, която достойно изпълнява задълженията си, или съ други думи, като Жаверъ неумолимо прилага законитъ.

Ц. Бобошевски (д. сг.): Говорите за Жаверъ отъ „Клетниците“?

Т. Мечкарски (з): Който е челъ "Клетниците", той знае кой е Жаверъ.

Ц. Бобошевски (д. сг): Жаверъ бѣше шпионинъ.

Т. Мечкарски (з): Жаверъ не е шпионинъ, а олицетворение на строгата власт, г. Бобошевски! Не е едно и сѣщо да продавашъ кюмюръ и да правишъ политика.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Да не говоришъ за Жанъ Валжанъ?

Т. Мечкарски (з): Азъ зная кой е Жанъ Валжанъ и кой е Жаверъ. — За голѣмо съжаление, казвамъ, все пакъ въ нашата държава ставатъ известни работи, които недобре атестиратъ полицията. Азъ ще изнеса нѣколко отъ действията на частъ отъ нашата полиция, защото, когато приказвамъ, азъ не искамъ да бѣда голословенъ. Задачата на полицията е да брани политическитѣ и гражданскитѣ права на народа, да изпълнява закона въ неговата стриктностъ, но, за голѣмо съжаление, полицията и днесъ продължава да се занимава съ тройки, да разтуря общински съвети, да интернира съветници...

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Нѣкой "полицай" кажете, а не полицията.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. Мечкарски! Значи туй, което казахте за сговориститѣ, бѣше предисловие.

А. Буковъ (з): Карай за сговориститѣ.

Т. Мечкарски (з): Ползувамъ се отъ случая да прочета нѣколко случая.

Р. Маджаровъ (д. сг): Добре ще направишъ да свършишъ дотукъ.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Ше развалишъ блока.

Т. Мечкарски (з): (Чете) „Врачанска околия, село Галатинъ. Съветътъ разтуренъ на 31 мартъ т. г. съ заповѣдь № 1135. Насроченъ за 7 май т. г. съ заповѣдь № 1131. Отложенъ за 28 май т. г. Изборътъ отложенъ подъ предлогъ на заразителна болестъ. За такава окръжниятъ лѣкаръ докладъ не е давалъ. Карантина не е обявявано, учебнитѣ занятия не сѣ прекъсвани и съборитѣ не сѣ забранявани". Азъ съобщавамъ тия факти само да си вземе бележка г. министърътъ.

„Село Чиренъ. Съветътъ разтуренъ на 29 мартъ т. г., съ заповѣдь № 842. Изборътъ насроченъ за 21 май т. г. и отложенъ за 5 септемврий т. г. Мотивъ за отлагането е пакъ заразителна болестъ, за която окръжниятъ лѣкаръ докладъ не е давалъ. Учебнитѣ занятия не сѣ прекъсвани и съборитѣ не сѣ забранявани“.

„Село Голѣмо-Пещене. Съветътъ разтуренъ на 31 мартъ т. г., съ заповѣдь № 1130. Изборътъ насроченъ на 7 май т. г. и отложенъ за 5 септемврий т. г. по сѣшитѣ съображения“.

„Село Цакунца. Съветътъ разтуренъ на 9 февруарий т. г. и изборътъ отложенъ за 5 септемврий т. г., по сѣшитѣ неоснователни мотиви“.

„Село Дерманци. Изборътъ насроченъ за 7 май т. г. и отложенъ за 5 септемврий т. г., сѣщо безъ всѣкакви основания“.

„Село Ракево. Съветътъ разтуренъ съ заповѣдь № 873. Изборътъ насроченъ на 23 априлъ т. г. и отложенъ за 28 май т. г., сѣщо безъ всѣкакви основания. Благодарение на голѣмото застъпничество на народния представителъ отъ тая околия, Цоло Лиловъ, той е билъ произведенъ на 28 май“.

„Село Осиково. Изборътъ сѣщо отложенъ подъ предлогъ на заразителна болестъ, но кждето сѣщо учебнитѣ занятия не сѣ прекъсвани“.

По състава на тричленнитѣ общински комисии.

Село Галатинъ. Назначена тричленна общинска комисия въ съставъ: председателъ Атанасъ Коновъ, бившъ кметъ отъ разтурения съветъ и членъ Иванъ Георгиевъ, сѣщо членъ отъ разтурения съветъ.

Село Чиренъ. Назначена общинска тричленна комисия въ съставъ: председателъ Стоянъ Христовъ и още единъ членъ — и двамата съветници отъ разтурения общински съветъ.

Село Дерманци. Изборътъ насроченъ за 7 май т. г., заповѣдь за назначение на тричленна комисия излиза чакъ на 24 май т. г. и до 7 май т. г. — датата за произвеждане насрочения изборъ — общината се управлява отъ кмета

на разтурения общински съветъ, и ако изборътъ не бѣше отложенъ за 5 септемврий т. г., щѣше да бѣде произведенъ отъ общинския кметъ. Назначена е тричленна комисия подъ председателството на кмета Илия Коцевъ.

Всички общински тричленни комисии сѣ натрапвани на населението мимо неговата воля и желание.

Какъ се прилага законътъ за облекчение на общинитѣ споредъ проекта на врачанския окръженъ управителъ? Парламентътъ гласува единъ законъ за облекчение на общинитѣ. За голѣмо съжаление, обаче, приложителитѣ, вмѣсто да се проникнатъ отъ смисъла на самия законъ, почнаха да правятъ партизанство.

Село Радовене. Кметътъ Пело Банковъ, сдруженъ земледѣлецъ, си подава оставката и за такъвъ се избира Атанасъ Митровъ, демократъ, само да имъ се запази общината самостоятелно.

Село Струпецъ. Кметътъ Вуто Саковъ, сдруженъ земледѣлецъ, си подава оставката и съветътъ се разтуря. Назначаватъ се тричленка, само и само да имъ се запази общината.

Село Синьо-Бърдо, съ 320 кжши, подъ предлогъ, че не е финансово изправна общината, а въ сѣщностъ, защото кметътъ Стоянъ Ивановъ и 9 общински съветници сѣ сдружени земледѣлци, ше се присъединява къмъ с. Осенъ-Криводолъ съ 120 кжши, кждето кметътъ е демократъ.

Село Ликъ, съ 320 кжши, ше се присъедини къмъ с. Осенъ-Криводолъ съ 120 кжши, по сѣшитѣ съображения, т. е. защото има кметъ и 9 общински съветници сдружени земледѣлци.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нищо не е присъединено, това е само проектъ.

Т. Мечкарски (з): Село Долна-Кремена, съ 400 кжши, ше се присъединява къмъ с. Горна-Кремена, съ 260 кжши, защото въ първото село кметътъ е сдруженъ земледѣлецъ, а въ второто кметътъ е демократъ.

Дълга да заявя, че по закона общинитѣ се закриватъ или по взаимно съгласие на общинскитѣ съвети или възъ основа мнението на окръжната постоянна комисия и окръжния управителъ. Окръжниятъ управителъ и постояннитѣ комисии прилагатъ тѣхното право и не признаватъ никакво право на общинскитѣ съвети. Азъ моля г. министра да си вземе бележка за това.

Т. Торбовъ (д): Въ твоя вестникъ пише ли ги тия работи, бе Тончо?

Т. Мечкарски (з): Село Моравица има 260 кжши, ше се присъедини къмъ с. Руска-Бѣла, съ 120 кжши, защото кметътъ въ с. Моравица е сдруженъ земледѣлецъ, а тоя въ с. Руска-Бѣла — демократъ.

Село Ребарково. Това село е отъ 180 кжши и е гара, която обслужва цѣлата Орханийска околия. По силата на закона следва да остане самостоятелна община, но защото кметътъ е сдруженъ земледѣлецъ, проектира се да бѣде присъединено къмъ с. Люти-бродъ кждето кметътъ е демократъ.

Село Главаци. Тая община е съставена отъ селата Главаци и Дуплекъ, съ седалище първото село. Дветѣ села иматъ надъ 300 кжши, но защото имъ се казва, че при кметъ земледѣлецъ — Младенъ Тушковъ — общината имъ ше се отнеме, то кметътъ си подава оставката и избиратъ за такъвъ демократъ, за да имъ се запази общината.

Село Пудрия има 330 кжши, общински домъ и телефонъ постъ. Съществува като отдѣлна община отъ освобождението, но защото кметътъ Йорданъ Мариновъ е сдруженъ земледѣлецъ, ше се присъединява къмъ с. Голѣмо-Бабино, съ 130 кжши, защото тамъ кметътъ е демократъ.

Село Върбешница и с. Косталево, съ по надъ 300 кжши, защото кметоветѣ имъ сѣ сдружени земледѣлци, ше бждатъ събрани въ една община.

Тероръ надъ общинската горска стража.

Спирамъ се на единъ случай, на който искамъ да обърна вниманието на г. министра. Врачанскиятъ окръженъ полицейски инспекторъ си е присвоилъ и една друга властъ по начинъ, който го атестира недобре.

Село Заногѣ. Общинскиятъ горски стражаръ Станко Стефановъ бива повиканъ съ бележка на 20 декемврий м. г. отъ врачанския инспекторъ на полицията Ангелъ Диновъ да се яви въ гара Лакатникъ при него. Тамъ, въ кръчмата на Иванка П. Ценова, въ присѣдственото на кмета В. Н. Гроздановъ и Киро Тодоровъ и др., полицейскиятъ инспекторъ изгаря въ печката шапката на горския стражаръ и му прибира пушката. Потърпевшиятъ общински горски по него време е билъ такъвъ назначенъ съ заповѣдь на врачанския лесничей и не е билъ уволненъ.

За случая има произведена анкета от врачанския горски инспектор.

Село Върбешница. Общинският горски стражарь Мишон Манчев, на 11 април т. г. е бил повикан при врачанския полицейски инспектор Ангел Динев да се яви в полицейската инспекция в Враца, чрез конния полицейски стражарь Христо Аврамов. Тук, в присъствието на секретар-бирника от сщото село, Манчо Христов, полицейският инспектор му съобщава нагонит и кокардата, съблича му дрехит и ги бие в пода. Казал му след това да се облече и излезе, като до вечерта му върне дрехит. Сщият общински горски е назначен с заповед на врачанския лесничей и заповед за уволнението му не е имало. За случая е произведена анкета от врачанския горски инспектор.

Село Галатин. Общинският горски стражарь Къно Василев на два пъти е викан в полицейската инспекция, на 27 април и 3 май т. г., върху когото е указано да си подаде оставката като такъв.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Тъ сж дадени под съд за това, че не сж имали право да носят формата на горски стражари.

Т. Мечкарски (з): Колкото се касае, г. министре, дали сж дадени под съд, по този въпрос ще приказваме.

Министър д-ръ А. Гиргинов: Аз съм провѣрил това.

Т. Мечкарски (з): Окръжният управител нѣма право да зачерква службит, които сж предвидени от общинския съвет, нито пъкъ има право да зачерква горските стражари. То е все едно ние да речем да зачеркваме полицейскитъ стражари.

Ф. Рафаилов (д. сг.): Съгласно закона за горитъ, горскитъ стражари се назначават по представление на общинския съвет от лесничей.

М. Бойчинов (д. сг. Ц): И ако има гласуван кредитъ в бюджета. Ако нѣма, не може да ги назначи.

Т. Мечкарски (з): Ще се спра сега и на нашата околия. Не се спрѣхъ най-напред на нея, за да не се смѣтне, че искамъ да бѣда пристрастенъ тогава, когато азъ искамъ да изнеса само факти за действията на нашата полиция.

За нашия околийски началникъ мога да кажа, че той, като младо момче, нѣкъде си превишава правата. Така, въ с. Тлачене — г. министърътъ на вътрешнитъ работи е уведоменъ за това — става една голѣма, да кажа трагедия е голѣма дума,...

Ф. Рафаилов (д. сг.): Драма.

Т. Торбовъ (д): Трагикомедия. (Веселостъ)

Т. Мечкарски (з): ... става единъ скандалъ, който характеризира най-добре днешната власт.

Т. Торбовъ (д): Ти отъ коя власт си, Тончо, като казвашъ „характеризира днешната власт“.

Т. Мечкарски (з): Полицейската.

Т. Торбовъ (д): И полицейската власт е днешна власт.

Т. Мечкарски (з): Азъ съмъ отъ властта на народа, разбра ли? Служа на народната власт и после служа на партийната власт.

Т. Торбовъ (д): Или си тукъ, (Сочи мнозинството), или си тамъ. (Сочи опозицията).

Т. Мечкарски (з): Нѣма защо да ме пререкавашъ. Азъ изнасямъ факти, които сж съобщени и на министра.

Въ с. Тлачене се правятъ вече три избори, но и до днесъ тамъ управлява една тройка фамозна. Общинскиятъ съветъ е избранъ и е конституиранъ, ако искате даже и да ви кажа, че за кметъ е избранъ демократъ, не земледѣлецъ, помощникътъ е земледѣлецъ, но понеже кметътъ не уйдисва на г. околийския началникъ, до днесъ стои тройката.

Т. Торбовъ (д): Значи околийскиятъ началникъ гони и демократитъ. Защо се сърдишъ тогава?

Т. Мечкарски (з): Ако ние сме се борили до 21 юний, то е, за да се възстанови законътъ, да се запазятъ самоуправителнитъ тѣла.

М. Бечевъ (д): Трѣбва да има нѣкакъвъ чоруклукъ, затова стои тамъ тричленка.

Т. Мечкарски (з): Ако въ вашата партия има чоруклукъ, азъ съжалявамъ. Той е вашъ човѣкъ.

Въ с. Борованъ се насрочва събрание, на което събрание сж били поканени да говорятъ бившиятъ министъръ Георги Йордановъ и Стефанъ Цанковъ. На това събрание, оповестено и разрешено отъ околийския началникъ...

Нѣкой отъ мнозинството: Какво събрание?

Т. Мечкарски (з): Като казвамъ, че е разрешено, знамъ какво казвамъ. Въ селото Борованъ става съборъ, и народъ много, пристигатъ съ автомобилъ дѣдо Георги Йордановъ и Стефанъ Цановъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Министъръ Гичевъ разрешилъ ли е събранието?

Т. Мечкарски (з): Обаче, за голѣмо съжаление, двама полицейски пристави отъ Орѣховското околийско управление ...

Т. Торбовъ (д): Изпратени отъ околийския началникъ земледѣлецъ, твой другаръ.

Т. Мечкарски (з): За менъ не е важно, кой ги е изпратилъ; за менъ е важно действието на полицията. Азъ изнасямъ единъ фактъ. Полицейскиятъ приставъ Каменъ Ангеловъ който и ти, г. Торбовъ, познавашъ най-голѣмиятъ комунистъ въ околията, който впоследствие станалъ сговористъ и кметъ, а днесъ е правовѣренъ демократъ и полицейски приставъ, бие тѣзи, които водѣха борба срещу реакцията. А предназначение на полицията е да гарантира свободата на събранията. Като съобщавамъ този фактъ на г. министра, азъ очаквамъ да наложи нужно наказание на онзи...

Х. Мирски (д): Вашиятъ полицейски приставъ Йорданъ Момчиловъ е осъденъ на две години затворъ за сщото такава работа — за разтуряне на събрание.

Т. Мечкарски (з): Не ви оправдава. Ако нашъ полицейски приставъ е извършилъ това, заслужава наказание. Азъ искамъ да подчертая, че дѣдо Георги Йордановъ е прострѣл на шосето при с. Борованъ, което даде 600 гласа за блока. Но нека знаятъ, че тия потури направиха г. Гиргиновъ министъръ на вътрешнитъ работи и г. Мушановъ министъръ-председател. Такава ли е отплатата на този старецъ? Това ме интересува менъ. И ако се говори за единство въ блока, ако се говори за колегиялност, така ли ще се постигне и крепи?

Г. Т. Данаиловъ (д. сг.): Това не е въпросъ на Народното събрание.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Това е за частни заседания на болшинството, а не на Народното събрание.

Т. Мечкарски (з): Въ с. Соколаре на два пъти става изборъ за общински съветници.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Дадохте ли подъ съдъ околийския началникъ, който разтури събранието?

Т. Мечкарски (з): Има власт, която ще го даде.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: (Звъни)

Т. Мечкарски (з): Става изборъ въ с. Соколаре. Който е билъ кметъ е и председател на тройката и произвежда избора. Получавамъ една телеграма, съ която ме викатъ да присѣдствувамъ. И то защо? За да завѣря листата на земледѣлската дружба. Мога да заявя, че презъ време на сговориститъ, макаръ че сме водили една жестока борба срещу тѣхъ, защото бѣха наши кръвни врагове, защото свалиха законната власт на 9 юний, не съмъ ималъ случай да бѣда извикванъ за завѣряване листа на земледѣлската дружба въ околията ми. (Ржкоплѣскания отъ сговориститъ)

А. Буковъ (з): Ти не знаешъ какво приказвашъ.

Т. Мечкарски (з): Азъ знамъ какво приказвамъ.

А. Буковъ (з): Колкото и да сж върни тия факти, тѣ блѣднѣятъ предъ сговористското управление. Ти не знаешъ какъ приказвашъ! Ще сравнявашъ сговористското управление съ сегашното!

Г. Митовъ (д. сг): (Къмъ А. Буковъ) Не си затваряй очитѣ предъ истината, господине. Трѣбва повече доблестъ.

П. Попивановъ (з): Презъ време на Сговора хората падаха по улицитѣ като снопове. Селянитѣ не смѣха да отидатъ да си взематъ нощно време слама, за да не бждатъ убити изъ заугла. Презъ време на Сговора въ Обществена безопасностъ живи хора изгаряха. Ставахъ такива голѣми издевателства, че не можешъ да сравнишъ тогавашното управление съ сегашното! (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Т. Мечкарски (з): Знае Соколаре и цѣлата Бѣлослатинска околия какъ действа днешната полицейска властъ. Позволете ми така да ви отговоря. Азъ говоря за завѣрка на листата.

И. Драгойски (д): Въ качеството на какъвъ ще завѣрвашъ листитѣ?

А. Циганчевъ (з): Той се изтѣрва, затова го каза.

Т. Мечкарски (з): Не да завѣрвамъ, а да дамъ възможностъ да се завѣри. Азъ говорихъ за насилия срещу агитатори, за гонене на агитатори и видни земледѣлски дейатели, за избиване презъ режима на бившата властъ. (Възражения отъ мнозинството. Пререкания. Шумъ)

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. председателю! Осигурете свободата на оратора.

М. Бечевъ (д): Тончо, бе! Тѣ сж те викали тамъ за по-голѣма тържественостъ.

П. Попивановъ (з): Това е глупостъ, което приказвашъ. Може да е имало само 1—2 такива случаи!

К. Кораковъ (д): Всѣки си е башка лудъ!

Т. Мечкарски (з): Да, върно е, че всѣки си е башка лудъ. Въ тази държава именно лудитѣ трѣбва да бждатъ обуздавани, независимо отъ коя страна сж тѣ — дали тукъ (Сочи лѣвицата), дали тамъ (Сочи дѣсницата).

Т. Торбовъ (д): Или тамъ. (Сочи трибуната)

Председателствуващъ Н. Захариевъ (Звъни)

Т. Мечкарски (з): Председателътъ на тройката ми каза: . . .

И. Драгойски (д): Имашъ ли свидетели за това?

Т. Мечкарски (з): . . . „Ти не можешъ да стоишъ въ общината“. И околийскиятъ началникъ дойде съ старшия стражаръ и съ трима души стражари. Не мога да кажа въ деня на избора какво е вършилъ, обаче онова, което е вършено два дена преди избора, не бива да се повтаря.

И. Драгойски (д): Ще му се каже да не го повтаря.

Т. Мечкарски (з): Азъ смѣтамъ, че единъ общински изборъ въ с. Соколаре нѣма да разреши сждбата на една властъ, нито ще разреши сждбата на едно правителство. Обаче тия отдѣлни случаи, както сж обобщени въ тази папка, говорятъ много нѣщо. Ако се отслаби позицията на блока, ще се отслаби само отъ този ресоръ — Вътрешното министерство.

Х. Мирски (д): Хайде да не отваряме други тевтери!

Т. Мечкарски (з): Не сж стражаритѣ, г. Мирски, които ще пазятъ властта, а социалнитѣ реформи на правителството на Народния блокъ. Специално Вътрешното министерство е, което ще даде сцепление въ Народния блокъ. Изпълни ли си дълга министърътъ на полицията, както го изпълни при създаването на Народния блокъ, ще имаме една гранитна властъ и никой не ще може да посегне на нея, да я разгромява и струполясва.

И. Драгойски (д): Генералъ Русевъ е на друго мнение.

Т. Мечкарски (з): Ако трѣгнемъ да правимъ партия чрезъ властта, тежко ни и горко! За Земледѣлския съюзъ властта никога не е била целъ, а е било само срѣдство, чрезъ което да постигне исканията на народа. И ако нѣкой си представлява, че Земледѣлскиятъ съюзъ ще крепи една властъ, чрезъ която нѣкой да си създаватъ партия, той се лъже! Земледѣлскиятъ съюзъ ще крепи оная властъ, която ще изпълни исканията на народа въ кръга на възможноститѣ.

Да цитирамъ други случаи е излишно. Тѣ сж много, тѣ се знаятъ, знае ги и г. министърътъ на полицията, той знае и своя дългъ. Моятъ апелъ къмъ него е да направи всичко възможно да се парира една такава политика, която цели да разгроми едно велико дѣло, което народътъ създаде на 21 юний. Сполучи ли той, ще бжде носенъ на ръце отъ тѣзи, които минаха презъ нагайкитѣ, презъ парабелитѣ, презъ насилията, за да го поставятъ министъръ на полицията. Но не изпълни ли той своя дългъ, той ще бжде презрѣнъ отъ тѣхъ.

Д. Ачковъ (нез): Сега какъ е?

Т. Мечкарски (з): Спирамъ се конкретно на самия бюджетъ.

И. Драгойски (д): Досега какво си правилъ?

Т. Торбовъ (д): Тончо! Отъ името на кого говоришъ?

Т. Мечкарски (з): Азъ зная отъ името на кого говоря и зная защо съмъ дошелъ тукъ.

Т. Торбовъ (д): Искамъ да кажа: отъ името на групата ли говоришъ?

Т. Мечкарски (з): Двама сж опредѣлени отъ групата да говорятъ: Тончо Мечкарски и Цвѣтанъ Стоянчевъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Отъ името на групата говори. Не разбрахте ли това?

Т. Мечкарски (з): Г. г. народни представители! Презъ време на управлението на Земледѣлския съюзъ бюджетътъ на администрацията и полицията бѣше всичко 43.173.880 л. Днесъ бюджетътъ е 243.748.000 л. Едно оправдание, за да се увеличи цифрата на този бюджетъ, това е, както посочихъ още въ увода на своята речъ, положението, което днесъ преживява нашата държава. Тя има нужда отъ повече органи, за да запази спокойствието си, но тази сума отъ 243 милиона лева е голѣма. Въ Обществената безопасностъ презъ земледѣлско време имаше всичко на всичко 70 агенти. Днесъ тѣ сж увеличени много. Разходътъ за Обществената безопасностъ въ земледѣлско време бѣше 1.650.080 л., днесъ е, ако се не лъжа, 18 милиона и нѣщо.

И. Драгойски (д): Нѣма защо да се лъжешъ — прости.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. г. народни представители! Часътъ е 8.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Предлагамъ да се продължи заседанието до 12 часа.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има предложение отъ г. министра на вътрешнитѣ дѣла заседанието да се продължи до 12 часа. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Т. Мечкарски (з): Въ § 30 сж предвидени 5 милиона лева безотчетенъ фондъ. Азъ смѣтамъ, че при това тежко положение, при което изнемогва днесъ народътъ, този безотчетенъ фондъ трѣбва да се намали на 2 милиона лева, а 3 милиона лева да отидатъ къмъ отдѣление „Социални грижи“, къмъ което трѣбва да се създаде специаленъ фондъ за подпомагане пострадалитѣ отъ гражданскитѣ събития.

Така сжщо параграфъ 31 . . .

И. Драгойски (д): Параграфъ, не „пареграфъ“! (Смѣхъ)

Т. Мечкарски (з): . . . предвижда за купуване и поддържане дрехи, обуша, въоръжение и снаряжение за полицейскитѣ чинове, шофьоритѣ, разсилнитѣ и пр. — 8 милиона лева. Азъ смѣтамъ, че и тази сума е голѣма и е нужно да бжде намалена на 7 милиона лева, а 1 милионъ лева да отидатъ къмъ фонда „Подпомагане пострадалитѣ отъ гражданскитѣ събития“.

За окръжните полицейски инспекции — 12 окръжни полицейски инспектори и 12 дѣловодители — се иска 1.152.000 л. кредитъ. Азъ смѣтамъ, че тия окръжни инспектори сж излишни за полицейската служба. Агентитѣ, които трѣбва да ѝ бждатъ въ помощъ, могатъ да отидатъ къмъ околийските управления, а въ окръжните градове да бждатъ на разположение на окръжните управители. Тази сума 1.152.000 л. азъ предлагамъ да бжде прехвърлена къмъ отдѣлението социални грижи, специално за обезщетение на пострадалитѣ отъ гражданскитѣ събития.

Презъ земледѣлско време единъ министъръ получаваше 6.000 л. месечна заплата.

Г. Торбовъ (д): Или 8 вагона свине!

Т. Мечкарски (з): Съ добавѣнитѣ получаваше всичко 8.000 л. и нѣщо. Единъ окръженъ управителъ получаваше 2.900 л., а заедно съ представителнитѣ около 3.200 л.

И. Драгойски (д): А единъ народенъ представителъ спомняшъ ли си колко получаваше тогава?

Т. Мечкарски (з): Единъ народенъ представителъ получаваше 250 л.

И. Драгойски (д): А ти сега защо получавашъ 400 л.?

Г. Мечкарски (з): Защото смѣтамъ, че съмъ достоенъ и достойно защищвамъ онѣзи, които сж ме изпратили въ Парламента — затова ги получавамъ.

А. Кантарджиевъ (д): Г. Гичевъ не е ли достоенъ да получава заплата, която получава?

Т. Мечкарски (з): Г. Гичевъ може да се защити. Излишни сж такива защитници като Васъ, г. Кантарджиевъ. Началникъ на отдѣление получаваше презъ земледѣлско време 2.500 л. заплата, а сега получава 9.300 л. Инспекторъ на полицията получаваше словомъ хиляда петстотинъ и петнадесетъ лева, а сега получава 8.000 л.

М. Бечевъ (д): По кой курсъ?

Т. Мечкарски (з): Азъ намирамъ, г. г. народни представители, че заплатитѣ сж много увеличени и че е нужно да бждатъ намалени, защото когато говоримъ за намаления, трѣбва и да ги правимъ.

Г. Торбовъ (д): Може и тѣзи хора да сж достойни да получаватъ тая заплата, също така, както и ти казвашъ, че си достоенъ да получавашъ по 400 л. на день.

Т. Мечкарски (з): При положението, че днесъ българскитѣ селянини продава житото си крината 40 л., а презъ земледѣлско време го продаваше 150 л., като тогава заплата на единъ инспекторъ на полицията бѣше 1.515 л., необходимо нужно е днешната властъ, която е дошла отъ народа, да служи на народа и да се вслушва въ неговитѣ искания. Азъ нѣма да правя предложение. Апелирамъ само къмъ г. министра на вътрешнитѣ работи, той самъ по своя инициатива да направи тѣзи намаления. По този начинъ, както казахъ и преди малко, г. министърътъ ще изпълни дълга си, тъй както

И. Драгойски (д): Го разбира.

Т. Мечкарски (з): Безспорно, тъй както го разбира, но като държи смѣтка и за онѣзи, които сж го докарали тукъ на това мѣсто.

Н. Гаврилсвъ (нац. л): Само той ли? Всички министри трѣбва да го направятъ.

Т. Мечкарски (з): Разбира се, всички министри.

Г. Торбовъ (д): Трѣбва и за себе си да държишъ смѣтка. Казвашъ, че можешъ да получавашъ по 400 л. на день, защото си достоенъ. Недей запазва този патентъ само за себе си. Може да има и други да иматъ това качество, но не го казватъ, защото намиратъ, че е неприлично да говорятъ за себе си.

Т. Мечкарски (з): Нѣма защо да приказвашъ на тая тема, защото и азъ мога да приказвамъ и да ти отговоря, само че е излишно. Дали съмъ достоенъ или не, народътъ ще преценява.

Усилията на правителството трѣбва да бждатъ насочени къмъ това: да издигне полицията на нуждната висота,

да догони тя организираната сила, наречена войска. Дотогони ли я, полицията ще бжде обичана и уважавана отъ народа. Върви ли все по тоя пътъ, по който върви, полицията ще остане въ същото положение — да я мрази народътъ, както въ ю-голтмата си частъ я мрази и днесъ. Министърътъ на полицията е, който ще я издигне. Той е главата на полицията. Той ще ѝ даде директиви. Не мога да се включа да говоря сега за създаването на полицейски школи; такива се създадоха, но полицейски школи съ мустакати дѣца не могатъ да дадатъ оная полиция, която е нужна на народа. Трѣбва да се създаде полицейска школа, но тамъ да се възпитава младежътъ, децата, които сж далечъ отъ партийнитѣ борби, далечъ отъ партийния бащилъ, който е навлѣзълъ въ душата на младитѣ хора. За такава полиция трѣбва да работи Народниятъ блокъ, за да докаже, че е издигналъ полицията на нуждната висота, че е създаде полиция обичана и уважавана отъ народа.

Само при вътрешна политика, провеждана отъ Министерството на вътрешнитѣ работи по тоя пътъ, ще се създаде миръ и счепление и въ Народния блокъ, който днесъ носи отговорността за държавното управление, а същевременно ще се създаде вѣра у народа, че полицията не бие, не разтурва тройки, а служи на закона и на народа.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Много години подъ редъ въ много Народни събрания, колчемъ дойде да се говори за избори и да се гласува бюджетъ на Министерството на вътрешнитѣ работи, все се почва и свършва съ нарушенията на законитѣ, които върши властътъ. Въ всички Народни събрания, въ дебатитѣ по тия въпроси, имало е и истина, и преувеличения, въ много отношения и партизанщина; имало е стремежъ тѣзи, които сж загубили, да скриятъ своята слабостъ задъ насилието, което се върши върху личността на организираниитѣ български граждани. Та и днесъ, сутринтъ, въ комисията, и сега тукъ, въ Народното събрание, тѣзи, които повориха, не искаха да напуснатъ създадената традиция и да поставятъ въпроситѣ тъй, както, споредъ моето разбиране, трѣбва да бждатъ поставени както азъ ще се опитамъ да ги поставя изобщо.

Ако се слушаха днесъ ораторитѣ въ комисията, ще се направи заключение, че властътъ или части отъ властътъ се мжчатъ да загрябятъ общинската властъ, да иматъ кметската властъ. Това е тъй, тъй е било, и докогато редътъ на нѣщата не се промѣни, тъй ще бжде; та излишно е да се споменаватъ различни примѣри и да се четатъ партийни досиета отъ тая трибуна. Азъ не съмъ правителственъ депутатъ, азъ съмъ народенъ представителъ и не мога, азъ поне лично, отъ уважение къмъ поста, който заемамъ, да се включа въ дребулитѣ и да губя голѣмитѣ въпроси.

Та, казвамъ, тъй е било и тъй ще бжде, докогато въ България партийно политическиятъ животъ не се сложи на други начала, докогато кадритѣ на партиитѣ се събиратъ съ общението, че ще трѣбва да загрябятъ властътъ и да се охраняватъ чрезъ нея, докогато въ управлението партизанскитѣ елементи господствуватъ надъ общественитѣ и надъ държавнитѣ, докогато държавнитѣ и обществени органи не влѣзатъ въ ролята, която имъ се възлага по законитѣ и която е необходимо да се схване тъй, както трѣбва. Тази работа нѣма да я изкоренимъ съ промѣняване отношенията на политическитѣ партии въ управлението. Тя ще се изкорени на първо мѣсто чрезъ повдигане самосъзнанието на българския гражданинъ, а най-главно — съ една строга и дълбока реформа въ мѣстното управление на България. Докогато отъ общинския съветъ, съ неговата юрисдикция, не отдѣлите кметската властъ — кметътъ да стане независимъ отъ общинския съветъ, да бжде избранъ за известенъ срокъ и несмѣняемъ даже по волята на министра — дотогава тия работи, които се констатираха въ миналото и които се изброяватъ днесъ отъ тази трибуна, ще продължаватъ да ставатъ даже и при най-обективни и добросъвестни министри. Тоя е въпросътъ, който и миналата година, при разглеждане бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитѣ работи, и днесъ поставямъ.

С. Ризовъ (з): Такъвъ проектъ за несмѣняемостъ на кметовѣ имаше, но г. Каназирски го отричаше. Той не е съгласенъ да има назначаване на общински кметове.

Р. Маджаровъ (д. сг): Ако Вие ме предизвиквате на партизанска почва, ще констатирамъ факта, че ваши, правителствени депутати, бѣха, които изпратиха телеграма, че

въ Шуменски окръг не са могли да се явят хора отъ правителствения парти, отъ властта, която управлява. Мълчете, защото, ако взема да изброявамъ всички факти, ще видите колко погрешна ви е тактиката. Не вкарвайте вълка въ кошарата.

А. Буковъ (з): Само че трѣбва да се отбележи, че само единъ, отъ една околия, се оплака въ комисията. Отъ толкова души народни представители, нито единъ не каза нѣщо за Шуменски окръгъ. Така ли бѣше, г. Маджаровъ?!

Р. Маджаровъ (д. сг): Докогато тая реформа не влѣзе въ основата на управлението, на вътрешната политика на страната; докогато кметътъ не влѣзе въ ролята си, за да бѣде той регулаторъ на общественитѣ, стопанскитѣ, културнитѣ интереси на своя градъ или село; докогато той не стане пазителъ на закона и реда — а за това се иска независимостъ — дотогава ние не ще можемъ да премахнемъ дефекта, който имаме въ нашето вътрешно управление. Ето защо, колкото и да се говори днесъ по тоя въпросъ, азъ не мога да правя заключение отъ това, което съществува като фактъ само въ критикитѣ срещу министерството или изобщо срещу правителството, освенъ да изкажа въ туй отношение само едно пожелание: да искамъ отъ министритѣ да реформиратъ вътрешното управление на страната.

Вторъ въпросъ, който засѣга вътрешното управление на страната — защото, по нашитѣ закони, Вътрешното министерство обхваща вътрешното управление — е въпросътъ за полицията и администрацията. И тукъ, г. г. народни представители, ние ще трѣбва да разберемъ, че отдавна е дошло време да турнемъ край на смѣсането на тия две понятия: администрация и полиция. Когато у насъ се разграничатъ областитѣ на действие на администрацията и полицията и се разбере, че тѣ не сѣ едно и също нѣщо, тогава действително страната ще може да трѣгне къмъ едно по-правилно развѣтвие. У насъ, когато се каже „околийски началникъ“, или „административенъ органъ“, или „околийски управителъ“, разбира се, че той трѣбва непременно да носи калъчка и че той, бидейки началникъ на полицейската стража въ околията — ако е околийски началникъ — или въ окръга — ако е окръженъ управител — е полицейски органъ. Той е полицейски органъ до толкова, доколкото може да използва властта за запазване общественя редъ. Но той има по-други функции, които не му е тукъ мѣстото да изтъквамъ една по една, защото задачата ми не е да правя дисертация, но които функции отъ административенъ характеръ по отношение почитането и изпълнението на законитѣ отъ гражданитѣ и на вземане всички мѣрки, които интересуватъ обществитието и частния човѣкъ въ мѣстото, където е властта, трѣбва да легнатъ въ основата на неговата дейностъ. И ако бихъ искалъ да правя сравнения, ще ви кажа, че държава безъ полиция не може, но има държави, въ които административнитѣ органи или туй, което ние наричаме администрация, не съществува.

Значи, втората реформа, която, споредъ мене, трѣбва да легне въ основата на нашия вътрешенъ животъ, е да се отдѣли администрацията отъ полицията и, бидейки отдѣлени, ако административнитѣ органи останатъ въ сѣщия си видъ, да се изпатятъ тамъ, където имъ е мѣстото — да администратиратъ, да управляватъ.

Полицията. Голѣмъ прогресъ е да чуваме днесъ — даже отъ устата на г. Мечкарски — че има нужда отъ полиция въ страната. Значи, ние изживѣхме она стадий — да отричаме всичко, което гарантира общественя редъ, и дойдохме да търсимъ гаранцията за тоя редъ.

Г. г. народни представители! Не е свършена полицията у насъ, въ България. Но вече става едно десетилѣтие какъ тя върви по правенъ пѣтъ. И отъ народни представители, които излѣзоха тукъ да критикуватъ, ние чухме, че чуемъ и отъ устата на сегашния министъръ, па и отъ всѣки другъ, че въ единъ периодъ отъ 10 години насамъ сѣ направени много стѣпки напредъ, за да бѣде поставена полицията на една височина, която трѣбва да бѣде завършена съ окончателна реформа. Българската полиция днесъ вече въ голѣмитѣ градове, въпрѣки всички опити на дребното партизанство, е съставена отъ войници, които напускатъ казармата, а въ София за полиция, се избиратъ подофицери. Но това е дѣло на Демократическия съговоръ. Не обичамъ да хваля партията си, но казвамъ, че това трѣбва да бѣде довършено докрай. И ние ще трѣбва да видимъ въ утрешния день единъ законъ за несмѣняемостъ на полицията. Може и да гласувате законъ за несмѣняемостъ на полицията въ България, но дотогава, докогато не ограничитъ изпълнителната властъ, да назначава полицитѣ по изборъ на лица, дотогава резултати нѣма да

има. Както въ европейскитѣ държави, тѣй и у насъ въ бѣдещия законъ за полицията ще трѣбва да легне принципътъ, че за полицията ще се подбиратъ лица, които сѣ освободени отъ казармата — подготвени въ военно отношение български граждани, за да бѣдатъ добри полицейски органи. И бѣдете увѣрени, че при едно такова законно постановление, когато окръжниятъ управителъ и околийскитѣ началникъ бѣдатъ ограничени въ подбора на лицата, тѣзи, които бѣдатъ заварени отъ новата властъ, като полицейски стражари, ще си останатъ на мѣстата си. Днесъ полицейскитѣ органи биватъ уволнявани отъ новата властъ не затуй, че сѣ лоши, а защото трѣбва да бѣдатъ замѣстени отъ близки на новата властъ. Когато имаме законъ, който забранява назначаването на „нашия“, ще се търпи на служба заварениятъ и по този начинъ ще се установи една приемственостъ, едно постоянство въ службата на полицейскитѣ органи. Само тогава ще имаме на мѣстото си действително една несмѣняема полиция. А несмѣняемостта, при характера на службата на полицията, създава и опитността.

Защо е необходимо полека-лека да става това, г-да? Защото въ нашата страна все повече чувствуваме нужда отъ полицията. И ако тя не стане свършено добре организирана, тя ще бѣде често пѣти недостатъчна да се справи съ известни анархистически състояния, които съществуватъ днесъ въ България. И заради това и азъ взехъ думата. Министерството на вътрешнитѣ работи съ своята още дефектна организация, преустроено — а това трѣбва да искаме — и гарантирано въ своята изборна и полицейска частъ, ще трѣбва да стане органъ, който действително да бди за правилния вървежъ на вътрешния животъ на страната и да премахва, да спѣва, да предупреждава престѣпленията и да предава на наказание тѣзи, които нарушаватъ законитѣ. Имамъ примѣри. И азъ минавамъ на тая областъ, която е предметъ на краткитѣ думи, които имамъ да кажа днесъ.

Г. г. народни представители! Нима всичко е тѣй спокойно у насъ, че бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитѣ работи само ние 20 души присѣствуващи народни представители, ще го гласуваме тая вечеръ? За тѣзи, които стоятъ на повърхността, които не искатъ да обърнатъ внимание на злото, които търсятъ да задоволяватъ само тѣзи или онѣзи партизански нужди, за тѣхъ може би само ние, народнитѣ представители, ще бѣдемъ достатъчни да пазимъ реда въ страната! Но за политика, който мисли за интереситѣ на страната ни, има известни по-други работи, където трѣбва да бди и където трѣбва да бѣде упражнено необходимото внимание. Когато се говорѣше днесъ въ комисията за общинскитѣ съвети и когато се борѣха партията на управлението да доказватъ, една противъ друга, коя е онеправда въ общинската властъ, азъ споменахъ, че има една по-друга игра, която още повече влошава положението. Тя иде отъ комунистическитѣ общински съветници, които често търгуватъ съ общинската властъ, гонейки своята крайна целъ — да дезорганизируютъ общината, както довчера дезорганизираха Парламента, чрезъ която дезорганизация тѣ по-лесно ще постигнатъ своитѣ разрушителни революционни цели. И ако азъ не съмъ мѣрдавенъ като народенъ представителъ, ние имаме официалнитѣ извѣстия на сегашния министъръ на вътрешнитѣ работи — за единъ примѣръ, съобщенъ днесъ въ единъ отъ утрешнитѣ вестници. „Сърдятъ ми се, казва г. министърътъ, защо съмъ интервалъ двама или трима общински съветници отъ Враца. Сърдятъ ми се земледѣлцитѣ, защото тѣзи общински съветници имъ служатъ, за да могатъ да си съставляватъ болшинство въ общината“. Г. г. народни представители! Азъ наблѣгамъ на този въпросъ — за услужването отъ страна на комунистѣта на партизански домогвания на една частъ отъ управлението, който въпросъ е само една малка брънка отъ това, което изгоненитѣ отъ тукъ комунисти правятъ въ преследване на своята целъ. Ние чуваме все още речи, даже въ защита на общественя редъ. А какъ се пази обществения редъ? Азъ не виждамъ да се взематъ мѣрки. Спомена се въ комисията за две събития — че ученици въ Раховската гимназия били изключени, защото отишли да поздравяватъ офицери. Обвиниха се офицеритѣ. Обвини се същевременно и инспекторъ на полицията, органъ на министъра на вътрешнитѣ работи, че въ Хасково той билъ управлявалъ гимназията. Та, г. г. народни представители, нима това не е болезнено нѣщо, когато се констатира въ Народното събрание? И азъ, за оправдание на полицията, бихъ казалъ, че когато бездействува една властъ, все трѣбва да има нѣкоя друга, която да се намѣси. Въ Хасковската гимназия станаха нѣколко бунта въ продължение на година и половина. Нейниятъ директоръ бѣше мѣстенъ, после уволненъ.

като комунист, но следъ туй той получи една отъ най-големитъ длъжности въ България въ друго ведомство.

Нѣкой отъ мнозинството: Къде?

Р. Маджаровъ (д. сг): Когато тамъ нѣма власт, безспорно, полицията трѣбва да влѣзе въ ролята си да наблюдава какво става въ гимназията. У насъ, г-да, по отношение борбата съ комунизма ефикасни мѣрки отъ българската власт, отъ правителството азъ не виждамъ да се взематъ. Не зная защо се държатъ още комунистически общински съветници. Пропагандата по отношение учащата се младежъ продължава по сѣщия начинъ, както си продължаваше и преди Народното събрание да изгони комунистическитъ депутати. Тукъ не виждамъ сега г. Василева, народенъ представителъ отъ Бургазъ, отъ правителственото болшинство, да бѣде той свидетелъ. Предъ мене стои единъ комунистически позивъ, който открито се раздаваше, се разнасяше на празника „Св. Кирилъ и Методий“ въ гр. Бургазъ; когато площадътъ бѣше заетъ отъ военна и полицейска стража, тамъ се подхвърляха листчета, които се разграбиха отъ хората. Вземемъ си и ние едно, ако не за доказателство, то поне за споменъ.

Д. Ачковъ (нез): Добъръ споменъ!

Р. Маджаровъ (д. сг): Азъ не бихъ обвинилъ инспектора, за да искамъ да го махнатъ. Азъ бихъ искалъ отъ министра да накаже този инспекторъ, за дето не е хваналъ тѣзи младежи, ученици и ученички, които разнасяха тѣзи фишчета, защото не си е изпълнилъ своя полицейски дългъ. Въ тия фишчета се казва — даже съ комунистически правописъ сж написани — че Св. св. Кирилъ и Методий сж чернокапци, че тѣхното почитание не представлява празникъ на трудящия се революционенъ народъ, а тържества за империалистически цели и за подготвяне на империалистическа война.

Г. г. народни представители! Азъ не виждамъ полицейскитъ органи, които сж натоварени да пазятъ общественъ редъ, да изпълняватъ своя дългъ. Ама всичката тази работа, която ние виждаме въ днешния день, нима мислите, че тя не продължава да се развива? Ами че комунистътъ въ общинския съветъ помага на общинскитъ съветници отъ една или друга фракция, за да разстройва, въ училището говори противъ родители и противъ чернокапци, противъ общественъ редъ, народъ, държава, на улицата вади парабелъ, защото това е въ прокарване неговитъ цели. Той си е конспираторъ и продължава да върви по сѣщия пътъ. Може би днесъ той стои въ латентно състояние, но утре, когато дойде най-малката криза, ще се прояви по такъвъ единъ начинъ, че ще може действително не да направи това, което критикувахъ нѣкой отъ г. г. земледѣлцитъ, че е ставало преди години, а да накара тѣхъ да отидатъ къмъ гражданска война.

Г. г. народни представители! Нима не е известно — думата ми е за запазване на общественъ редъ и за превантивнитъ действия на полицейскитъ органи, които не сж на министъръ Гиргиновъ, а сж на България, и отъ които ние трѣбва да искаме да защищаватъ страната — че Тинко Симовъ съ своята чета се е върналъ въ България и че той е пратилъ вече известие до неговитъ ятаци да му подготвятъ работитъ? Нима ние можемъ да искаме това, което се искаше днесъ: „Махнете толкова и толкова полицейски органи, махнете полицията, махнете еди-какви си работи — народътъ ще се организира“? Не дай, Боже, да падне на вашата глава това, което падна на нашата! Защото когато почнете да избивате тия чети, които сж добре гледани, добре хранени, добре плащани, и каналитъ имъ за България гарантирани, и ви каратъ да водите граждански войни...

Т. Мечкарски (з): Кой докара тия чети, г. Маджаровъ?

Р. Маджаровъ (д. сг): Тинко Симовъ ги докара.

Т. Мечкарски (з): Кой ги докара?

Р. Маджаровъ (д. сг): А-а-а! Значи, тѣ сж добри!

Т. Мечкарски (з): Не сж добри, но днесъ тия чети ги нѣма.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Той ти казва, че Тинко Симовъ е тукъ, въ Ловешко.

Т. Мечкарски (з): Вие предизвикахте тия чети.

Р. Маджаровъ (д. сг): Въпросъ на увѣреностъ. Азъ не бихъ искалъ да чета много работи, но дай, Боже, тоя пътъ

това да не е вѣрно! Въ всѣки случай, има известни указания.

Г-да! Полицията действува, но понѣкога и правосъдието е длъжно да действува. Вие трѣбва да имате куража или да пазите закона за защита на държавата, или да го отмените. Но докогато той е въ сила, трѣбва да се изпълнява. И бѣдете увѣрени, че ако направите да се спазва законътъ за защита на държавата, вие ще имате малко наказания и гарантиранъ общественъ редъ. Имали сте програма да премахнете закона за защита на държавата, а днесъ го прилагате по отношение на г. г. комуниститъ. Виждате, че е добре отъ всѣка трибуна да се поддържа едно и сѣщо. Ако мислите, че тоя законъ трѣбва да се премахне, премахнете го. Но докогато е въ сила, казвамъ, той ще трѣбва да бѣде спазванъ.

Азъ ще ви цитирамъ единъ документъ отъ друга една област въ България, въ която се действува. Г-да! Нима не е престѣпление да се трови народната душа въ страната? Ние всички въ Народното събрание говоримъ за майка България; ние всички проклиname чужденеца, който се бърка въ вътрешнитъ ни работи; ние всички се пѣнимъ, че ще пазимъ българската държава и българския народъ, а подъ насъ, въ всѣки случай, продължава да върви една проповѣдь, която гони целта да отрови народната душа. И азъ ще ви прочета единъ документъ. Г-да! Той е прибранъ отъ менъ, когато се разхвърляха позиви на „Св. св. Кирилъ и Методий“ въ с. Аланъ-Кайракъ, Бургаско.

Азъ съмъ увѣренъ, че позиви съ подобно съдържание сж разпространявани по сѣщия начинъ и на други мѣста въ България, на празника, Св. св. Кирилъ и Методий. Азъ вървамъ, че и Сталинъ отъ Русия, ако би дошелъ да простне своята власт тукъ, ще знае, че Св. св. Кирилъ и Методий не сж били капиталисти, а сж създали доховна пробуда за дивитъ славянски племена, отъ които се създадохъ толкова малки и голѣми културни народи. Но трѣбва да се гони целта да се трови народътъ. Но ето какво възвание се разпространяваше между ученицитъ и селянитъ въ Бургаска околия.

(Чете) „Учащи се младежи! Днесъ е деньтъ на „Св. св. равноапостоли братя Кирилъ и Методий“. По тоя случай „лъженационалиститъ“ ще се опитатъ да троятъ крехкитъ ви души съ заблудата за тѣхната национална принадлежностъ и дѣло.

Сръбскитъ „националисти“ ще ги наречатъ сърби, а българскитъ — българи. Не се поддавайте на заблудата.

„Братята Св. св. Кирилъ и Методий не сж нито сърби, нито пѣкъ българи. Тѣ сж славяни — ето историческата истина. Тѣ дадохъ писменостъ и езикъ на всички славянски народи. Тѣ първи казаха на славянството, че то трѣбва да бѣде единно.

Но славянската солидарностъ и до днесъ не е осъществена. Причинитъ сж: дворцовитъ интереси, вмѣшателството на антиславянскитъ държави и „патентованитъ патриоти“. Идеалътъ на Св. братя нека бѣде и нашъ идеалъ. Славянска солидарностъ и федерация за балканскитъ славяни. Тогава празникътъ на Светитъ братя ще бѣде „Великденъ“ за славянството.

„Отъ Българския младежки земледѣлски съюзъ“.

Д. Ачковъ (нез): На староруско ми мирише!

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Нима въ България сме достигнали до положението да не знаемъ, че празникътъ на Св. св. Кирилъ и Методий, това е празникътъ на българската национална и културна пробуда! Комуниститъ чрезъ чернокапцитъ, заблуденитъ младежи чрезъ такива възвания — всички тѣ искатъ да приспаватъ националния духъ на българина. И нека не ви бѣде чудно, че идеята за държавата се защищава често и по пътя на принудата. Предъ насъ стои въпросътъ: какъ ние ще искаме да запазимъ народната съвѣстъ въ българитъ?

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Шоповъ)

Г-да! Въ дадения случай не трѣбва да има партии. Всички ние ще трѣбва да се проникнемъ отъ идеята, че сме българи, но не на думи, че ние сме българи не по принуда, че сме членове на една национална държава — на българската държава. И ако ние всички усвоимъ това и политически се възпитаемъ, за да не заглѣхва името българинъ, въпрѣки нашитъ политически и партийни борби, ние ще бѣдемъ гарантирани. Да не ви се вижда чудно тогава — ако ние не устоимъ на тия проповѣди, както не сме устоявали на много други — че ще се намѣрятъ хора да кажатъ, че името българинъ и идеята за национална държава стоятъ надъ партийнитъ борби, а често и отъ

формата на държавното управление — максима, идея, която съществува във всички културни народи.

Азъ минавамъ още на единъ въпросъ, г. г. народни представители — това е въпросътъ за убийствата, които ставатъ. Убийства сж ставали, за голѣмо нещастие, отъ дълги години въ България. Убийствата, които ставатъ, бихъ раздѣлили на два разреда. Ставатъ убийства на обикновени граждани — обикновени престѣпления. За тѣхъ, въ всѣки случай, има санкции по закона — казахъ това, когато говорихъ по бюджета на Министерството на правосъдието; да не го повтарямъ и сега. Излишнитъ помилвания даватъ отрицателни резултати, защото действително поради тѣзи излишни помилвания ние виждаме, че всѣки единъ не цени живота на ближния си и на далечния си, понеже знае, че малко като полежи, ще излѣзе на свобода. Тая работа не е и предметъ по този бюджетъ, а по бюджета на Министерството на правосъдието. Думата ми е за политическихъ убийства, които ставатъ въ страната.

Азъ съмъ отъ тѣзи, които считатъ, че трѣбва да имъ се тури край. Отначало тѣ ставаха само между крила и върху отдѣлни лица, тѣ ставаха за господство на едни надъ други. И тогава тѣ бѣха за осмъждане, защото парабелътъ не може да бѣде срѣдство за господаруване на една идея или воля; защото целитъ, които преследваха разнитъ организации — да се запази българството като националенъ елементъ тамъ, където то живѣе — не чрезъ парабелъ и самоизтрѣбление се постигатъ. Има други методи, по които това трѣбва да бѣде постигнато.

Но, г-да, ние се намираме вече въ втория стадий — избиванията почнаха да ставатъ масови; стигнахме до тамъ, че избиванията станаха система. Отъ една година насамъ падатъ депутати, падатъ отъ различни лагери, падатъ представители на братствата, падатъ представители на печата, падатъ мирни граждани, падатъ индустриалци. Избиванията станаха масово явление.

Ако бихте могли да видите тайнитъ подбуди за тѣзи убийства, вие бихте видѣли, че действително има лица, които у мене, който съмъ на тая трибуна, пораждатъ не съмнение, а убеждение, че не сж българи; тѣ сж хора българо-говорящи, но служачи на чужди интереси. (Ръкоплъскания отъ сговориститъ) Не е нужно да търсимъ документи отъ тайнитъ архиви, за да се убедимъ въ това. Достатъчно е да прочетете революционнитъ листове на тѣзи организации, за да видите отъ начина, по който се списватъ, и отъ теоритъ, които развиватъ, че подъ идеята за славянството се крие замисълътъ за изчезването на единъ народъ, който 1500 години е съществувалъ, който е далъ на славянитъ писмеността, който имъ даде духовна култура, който и на Европа е далъ национални и политически максими — колкото и да е малъкъ — които сж признати отъ науката.

Не може въ името на идеята за притѣпяване на националното чувство, въ името на идеята за създаването на една общославянска федерация да се избиватъ хората по софийскитъ улици, затова защото държали за националното чувство — или пъкъ обратното: тия последнитъ да избиватъ противникитъ си. Това братоубийство трѣбва да престане. Нѣма подобенъ примѣръ въ историята на никое революционно движение, освенъ въ Армения, където се избиваха членоветъ на две революционни организации въ продължение на цѣли 25 години, докато изчезна Армения отъ историческата сцена въ Турската империя, запазвайки само два окръга и една губерния, които бѣха останали въ руския кавказъ, където тѣ не можеха да действуватъ.

Г. г. народни представители! Азъ мисля, че е дошло време да се замислимъ върху този въпросъ. Той не може да бѣде обектъ само на враждуващитъ лагери: когато посегнатъ на единия лагеръ, да се изправи той въ Народното събрание да иска отъ правителството да вземе мѣрки срещу другия — или обратното. Този въпросъ трѣбва да бѣде нашъ въпросъ, въпросъ на българската политика, на българското Народно събрание — наша задача. Ние трѣбва да искаме да се тури край на убийствата.

България се компрометира външно. Това, което става, много ни прѣчи, защото нѣма европеецъ, който да счита нашата страна за културна. И какво ще искате отъ европееца да ни счита за културна страна, когато всѣки единъ отъ насъ, който претендира малко отъ малко да има култура въ себе си, счита, че живѣе въ една страна, където убийствата често се квалифициратъ като политически актъ или минаватъ незабелязано или биватъ даже хвалени и се притѣпява чувството на човѣщина и убийството става обикновено явление!

Г. г. народни представители! На това трѣбва да се тури край. Въ името на тѣзи цели, които преследва освободително дѣло въ името на интереситъ на българ-

ската държава, която има задача да постави на културна и международна почва въпроса за малцинствата, която трѣбва сама да дирижира своята външна политика, ние това голѣмо препятствие, което не ни позволява често да се явяваме на международния ареопагъ, трѣбва да го премахнемъ. Това препятствие не трѣбва да остане.

Но ние трѣбва да бждемъ по-внимателни въ това отношение, и затова, г-да, защото днесъ вече могатъ да ни устройватъ убийства тѣзи, които сж заинтересувани да действуватъ противъ българската кауза, когато пожелаатъ. Отъ излишна ревностъ и страхъ на едни, достигнахме до едно положение, където други, често чужди агенти, вербувани и купувани, могатъ да повалятъ всѣки гражданинъ. Та даже ние, г. г. народни представители, сигурни ли сме, когато речемъ въ днешния денъ да действваме, че ще ни се запазятъ главитъ? Ние не сме сигурни днесъ, когато се осмѣляваме да казваме: край на тѣзи престѣпления! Но утре, и безъ да го казваме, стига да бждемъ прѣчка, ще почнатъ да ставатъ жертва и българи, които никога не сж говорили за нѣкакво освободително дѣло.

А и вече се вижда на къде отива работата: отъ убийства на скарани революционери, мина се на убийства на представители на търговци и индустриалци, които говорятъ за културни работи, прескочи се къмъ хора, които случайно сж попаднали въ културни братства, видѣхме да се убиватъ и учители, които абсолютно нищо общо сж никакви организации нѣматъ, а само затуй, защото сж на рочени, докато единъ денъ дойдемъ до туй, което едно време стана въ Италия — една мафия, която и до днесъ г. Мусолини, следъ като се бориха преди него други редъ години, не може да премахне въ Италия! На тая работа трѣбва да се тури край.

Следъ като дадохъ обясненията си, ще направя своето заключение. Казахъ го снощи — но не получихъ отговоръ отъ г. министра на правосъдието — казвамъ го и днесъ: време е да спре; и може да спре. Въ момента, когато въ Министерския съветъ лице се лице се погледнатъ 10-тъ министри и искрено си кажатъ, че нѣма да има убийства, и го оповестятъ, убийства нѣма да има!

Азъ не искамъ да кажа, че министритъ подклаждатъ убийствата, защото и азъ знамъ какъ се управлява страната. Решителността на България да си въдвори вътрешния редъ и да държи националното дѣло здраво въ своитъ ръце може да тури край на убийствата, които ставатъ въ България и да улесни задачата и на тѣзи — въ добрата имъ частъ — които ги вършатъ или ги търпятъ въ днешния денъ. За мене е ясна картината. Ние днесъ бѣхме принудени да чуемъ за едно бездействие — не искамъ само администрацията да поменавамъ тукъ. И ако знаехъ факта, азъ бихъ го казалъ снощи, когато говорихъ по бюджета-проекта на Министерството на правосъдието. Днесъ г. министърътъ на вътрешнитъ работи, на когото не мога да не вървамъ, ни констатира, че когато е имало заловени хора съ парабели и бомби по тѣхъ, които се подозиратъ, че сж убийци, и сж били предадени отъ полицията на съдебната властъ, тѣ сж били пустнати срещу гаранция 200 л.

Д. Ачковъ. (нез): 500 л.

Р. Маджаровъ (д. ср): Та кой, който носи парабели и за когото единственото срѣдство за действие е унищожаване на човѣшкия животъ, ще мисли за 500 л.!

Г-да! Това е една работа, която не трѣбва да става въ страната. И тукъ заедно съ поканата къмъ полицията да действува срещу нарушителитъ на законитъ и да ги праща въ сѣдилищата, азъ бихъ казалъ, че трѣбва да се покани и Министерството на правосъдието, да каже и то, че има една съдебна политика. Защото не може по такъвъ начинъ съ пренебрежение да се гледа на изпълнението на единъ законъ, току-що гласуванъ отъ Народното събрание, и че не може тѣзи, които най-лесно укриватъ орѣжжето си и за които ние, когато създавахме закона, най-много се тюхкахме какъ да имъ бжде взето орѣжжето, да бждатъ пускани срещу гаранция отъ 500 л., за да не бждатъ намѣрени утре отъ мировия сѣдия.

Г-да! Това така не може да става. Ние ще искаме и отъ правосъдието да действува. Законитъ въ страната трѣбва да бждатъ изпълнявани.

Когато ми се случи да прилагамъ пръвъ закона за защита на държаватъ и когато видѣхъ какъ той се прилага, азъ уволнихъ замѣстникъ-прокурора на Пловдивския окръженъ сѣдъ — сега единъ голѣмъ деятель тукъ — защото, когато му бѣше поднесена една прелиска за едно лице заловено, че скрива едно листче, младиятъ тогава г. прокуроръ бѣше написалъ една резолюция: „Прекратявамъ по липса на престѣпление“. Когато пратихъ главния инспекторъ Никола Добревъ, който прочете тази конспира-

тивна брошура, която от първата до последна страница е подканяне към бунт, конспирация и революция, и го пита: „Не намиращ ли тук престъпление?“, той казва: „Не прочетох“. За това той беше уволнен.

Г-да! И съдебната, и административната власт сж длъжни преди всичко да встъпят въ своята роль. Това е първата задача на респективните министри; и затова азъ взехъ думата — за да изтъкна това нѣщо. Но не е достатъчно нито мълчанието снощи на г. министра на правосъдието, нито обяснението на г. министра на вътрешните работи сега. Ние искаме да знаемъ не обяснението, а решението на правителството. И когато азъ съмъ на тази трибуна отъ името на една политическа партия или на едно политическо течение, ние подпомагаме правителството, защото, що се касае до вътрешния редъ въ страната, ние не можемъ да се противопоставяме съ глупави и егоистични партизански стремежи. Защото ние, политически хора, разбираме, че трѣбва да бждемъ на висотата на положението си да търсимъ цѣръ на България.

Азъ съмъ добъръ националистъ. За менъ идеята за нацията е повече отъ идеята за формата на управлението и повече отъ моето лично и политическо положение. Нека да бжде добре разбранъ. Тѣй схващамъ азъ положението на моето отечество и борбитъ въ него. Нито единъ отъ неговитъ интереси не ще бжде пренебрегнатъ нито отъ менъ, нито отъ моитъ другари — пъкъ, надѣвамъ се, че следъ двегодишенъ животъ на този Парламентъ и никой въ него нѣма да ги пренебрегне. Ние искаме, обаче, да се разбере и чуе отъ министритъ, които трѣбва да изпълнятъ нашата воля, и отъ тѣзи, които стоятъ още на улицата и причакватъ нѣкого — както снощи сж искали да причакатъ нашия другаръ Василевъ, както завчера убиха другъ депутатъ, както преди една година стреляха върху Стоянъ Филиповъ — че тѣ иматъ задъ себе си събудения интересъ на политически организирани хора въ България. Най-сетне въ страната може да има партизанство, но вътрешниятъ миръ трѣбва да бжде запазенъ — и чрезъ този миръ не само повече свобода въ България, спокойно да живѣе вътре, но да може българската държава по-ефикасно да защитава интереситъ на българския народъ и на българитъ, кждето и да живѣятъ тѣ. Това сж въпроситъ, които се наведоха на ума ми, когато съмъ на тази трибуна, и които засѣгатъ бюджетопоекта на Министерството на вътрешнитъ дѣла.

Смѣняването на единъ кметъ съ другъ, кавгата дали да бждатъ 5 или 4 стражари повече, дали да бждатъ 3 или 4 инспектори повече или по-малко — това е работа на компетентната власт. Не е това, обаче, днесъ предметъ на Народното събрание, г-да! Ние днесъ виждаме известно безправие, което руши нашия животъ; ние днесъ виждаме цѣла организация и единъ начинъ на въздействие да се прѣтѣпи българската свѣсть; ние днесъ виждаме, въ името на национални идеали, България да се обръща на касаница. На тия три злини ще трѣбва да се тури край; и колкото по-рано — толкова по-добре. Нека правителството знае, че то нѣма да намѣри опозиция отъ никой добросъвѣстенъ човѣкъ, когато ще иска да наложи вътрешенъ редъ въ страната, когато ще каже, че убийствата трѣбва да спратъ и когато ще постави всѣкого на мѣстото му.

Г. г. народни представители! Това е основата на вътрешната политика на държавата. Въ тѣзи части тя днесъ е болна, и затова ги засѣгамъ. Дано ние действително чуемъ министра на вътрешните работи да направи декларация, не да мълчи. Длъжни сме да изискваме и отъ правителството да ни каже какво смѣта да направи; да не избѣгва въпроситъ, а да ги реши. Тогава въ България, г-да, нѣма да дадемъ поводъ на противника, въ отговоръ на справедливитъ искания на българската държава за защита на българитъ, които сж вънъ отъ държавата, да ни каже: не го заслужавате, защото сте касани, престѣпници и некултурни.

Народитъ вървятъ отъ по-некултурното къмъ по-културното. Ние искаме да запазимъ народността духъ на българитъ, които сж вънъ, а това само съ много по-високъ стадий на култура ще можемъ да го постигнемъ. Но съ парабелъ, съ мечъ, съ сръдствата, съ които днесъ си служимъ, ние и тамъ и тукъ ще получимъ отвращение къмъ освободителното дѣло, ще накараме българския народъ да изстине или да му се втрѣсне. За да не стане това, този, който говори отъ тази трибуна отъ любовъ къмъ своето отечество, казва: правителството да изпълни своя дългъ и да тури край на беззаконията въ нашата страна! (Ржкоплѣскания отъ сговориститъ, центъра и дѣснищата).

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Разглежда се бюджетопоектътъ на Вътрешното министерство. Изказаха се нѣкои оратори, ще кажа и азъ моето разбиране по него, като, разбира се, най-напредъ предупреждавамъ, ако докосна когото и да е, да не се смѣтне за обиденъ. Азъ ще се помъжа да изнеса фактитъ таквизъ, каквито сж, и да ги назова съ сжщинскитъ имена, за да не остане убеждение у нѣкого, че искамъ да атакувамъ или да злопоставя когото и да било.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц) Нѣма да гледашъ хатъръ.

А. Аврамовъ (з): Далечъ отъ моята мисль. Нито на васъ ще простя, нито на г. министра ще простя, ако има факти.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Ти нѣма да принадлежишъ на себе си, ако простишъ нѣкому. Кой те изгърва тебе!

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Ще трѣбва да се повърнемъ малко назадъ, за да видимъ — понеже става въпросъ за бюджета на Министерството на вътрешните работи — какъ се е увеличилъ този бюджетъ отъ десетина, 11—12 години насамъ, за да имаме ясна представа за това, кой е билъ истинскиятъ сайбия на тая страна, кой кжде е харчилъ безразборно и безъ смѣтка, и кой е щадилъ сръдствата на страната. Никой не може да отрече, че евентуално следъ 9 юний правителството на Демократическия сговоръ увеличи бюджета на Министерството на вътрешните работи съ астрономически цифри. И нека ми бжде позволено да кажа, какъвъ е билъ този бюджетъ презъ земеделско време и какъвъ е билъ презъ времето на Демократическия сговоръ. Въ 1920/1921 г. бюджетътъ на това министерство, заедно съ народното здраве, е билъ 149.124.470 л.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Оранжевата гвардия влиза ли вътре?

А. Буковъ (з): (Къмъ А. Аврамовъ) Кажи му за шпицкомандитъ.

Т. Мечкарски (з): Стотици хиляди лева дадохъ за шпицкомандитъ. Тѣ съзладахъ четитъ.

А. Аврамовъ (з): Понеже отъ тамъ ми се подмѣта за оранжевата гвардия, влиза ли и тя въ този бюджетъ, азъ нѣма да простя да кажа, че влиза и тя и нейниятъ бюджетъ.

Г. г. народни представители! Хиляда тояги на чуждъ грѣбъ сж малко. А щомъ ударите тамъ. (Сочи народнитъ представители отъ Демократическия сговоръ) една тояга, тѣ квичатъ, защото не имъ е добре.

Д. Ачковъ (нез): Зависи отъ тоягата.

Нѣкой отъ мнозинството: И отъ гърба зависи.

А. Аврамовъ (з): Тояга още нѣма, но тѣзи хора се съмняватъ въ себе си. Защо? Защото тѣ насалиха политическитъ убийства въ тая страна и ги направиха система. Но по бюджета. Министърътъ на вътрешните работи въ ония времена е получавалъ заплата 78.000 л.

Д. Ачковъ (нез): Да я намалимъ.

А. Аврамовъ (з): Евентуално следъ преврата министърътъ получава вече 120.000 л. заплата и 60.000 л. безотчетни.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Ама лева спадна два пѣти.

Т. Мечкарски (з): Спадна, защото вие го провалихте.

А. Аврамовъ (з): И ще видите, г. г. народни представители, че презъ времето, когато земеделцитъ сж управлявали, министърътъ е получавалъ 3.000 л. представителни. Но понеже 9-юницитъ сж главорѣзи, на тѣхъ пари трѣбватъ, тѣ получаватъ 60.000 л. представителни!

Д. Икономовъ (раб. нез): Сега и земеделци има, бе, бай Авраме!

А. Аврамовъ (з): Ще дойда и до сегашнитъ. — Главниятъ секретаръ тогава е получавалъ 24.000 л., а следъ преврата получава 42.000 л. заради услуга, защото е направила преврата.

Т. Мечкарски (з): За народното благоденствие!

А. Аврамовъ (з): 10 окръжни управители сж получавали за година 240.000 л. — по 24.000 л. одному, а следъ преврата, при Сговора, е имало 16 окръжни управители и имъ е плащано 672.000 л., или годишна заплата одному 48.000 л.; освенъ това, плащани имъ сж и представителни, пжтни и дневни безотчетни по 12.000 л. годишно, или за всичкитъ 192.000 л.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Преди войната тѣ получаваха много по-малко — по 500 л.

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Подмѣтатъ ми се отъ тамъ нѣкои работи, но на тѣхъ азъ ще отговоря следъ малко — И като вземете да провѣрите цѣлия бюджетъ, дохождате до заключението, че тая страна се е управлявала изключително отъ разбойници!

Д. Ачковъ (нез): Браво!

Т. Тонковъ (з): Това е вѣрно.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Това не е вѣрно.

А. Аврамовъ (з): Следъ преврата снѣ, който грабна по единъ неконституционенъ начинъ държавната властъ и народната властъ, е управлявалъ държавата по разбойнически.

Г. г. народни представители! За забелязване е, че бюджетътъ на полицията е билъ 25.330.480 л.; отъ 149.124.470 л., на колкото е възлизалъ цѣлиятъ бюджетъ на Министерството на вътрешнитѣ работи, 25.330.480 л. сж били дадени за полицията и администрацията, а 123.793.990 л. сж били дадени за народното здраве. Обратното става следъ преврата — бюджетътъ за народното здраве се намалява, а бюджетътъ за полицията се увеличава.

Т. Мечкарски (з): Стражаритѣ станаха лѣкари и изчиха конструкцията на човѣшкото тѣло!

А. Аврамовъ (з): Въ 1920/1921 г. е имало 560 стражари; плащали имъ се е 2.960.800 л. годишна заплата. Следъ преврата стражаритѣ сж станали 613, плащало имъ се е годишно 5.968.000 л. Шестъ месеци не минаватъ, и бюджетътъ за стражаритѣ се удвоява и утроява. Старши стражари е имало 550 човѣка, плащало имъ се е 2 милиона 900 и нѣколко хиляди лева; тѣ ставатъ 600 и нѣколко души и имъ се плащатъ 5 милиона лева. Младши стражари сж били 6.000 души; намалени сж били презъ време на Сговора на 5.900 души.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Значи, презъ ваше време сж били повече.

А. Аврамовъ (з): ... и имъ се е плащало годишно 47.448.000 л. Или всичко за администрацията и полицията презъ 1924/1925 г. сж се дали 161.400.540 л. Вадейки заключение отъ туй, виждаме какъ държавнитѣ стрѣдства, какъ народнитѣ стрѣдства безразборно сж се харчили безъ всякаква смѣтка. Но за насъ това харчене е лесно обяснимо затова, защото хората направиха преврата и трѣбваше тия, които имъ помогнаха въ извършването му, да бждатъ добре възнаградени.

Т. Мечкарски (з): Да разбератъ нѣщо отъ 9 юний!

А. Аврамовъ (з): Трѣбваше да се организиратъ шпицкомандитѣ, за да се избиватъ нѣколко хиляди селяни по стѣгди и мегдани.

А. Буковъ (з): Бай Авраме! Трѣбва добре да знаешъ, че разходитѣ за шпицкомандитѣ не влизаха въ бюджета; отъкъмъ имъ плащаха. (Глъчка)

А. Аврамовъ (з): На шпицкомандитѣ трѣбваше да се плаща въ повече, за да могатъ деветоюнцитѣ да се закрепятъ на властъ, защото нѣмаха народното довѣрие. И ще видите, че за 1926/1927 г. бюджетътъ на полицията възлиза общо на 320.906.000 л.; за 1928 г. имате бюджетъ тоже съ голѣмо увеличение; за 1929/1930 г. имате 281.236.500 л. Ето ви, г. г. народни представители, ако търсимъ защо въ България кризата е настѣпила, защо въ България има безпаричие и защо, най-сетне, българскиятъ народъ е изпадналъ въ такова тежко положение,...

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Сговорътъ е виновенъ!...

А. Аврамовъ (з): ... ние не можемъ да търсимъ вината на друго мѣсто, освенъ въ Сговора. (Смѣхъ)

Д. Ачковъ (нез): И за Германия, деѣ ставатъ бунтове?!

А. Аврамовъ (з): Ако има съвѣсть отъ тая страна, (Сочи сговориститѣ), не би следвало да се смѣятъ за нещастieto на българския народъ, а би следвало да помислятъ за сждбата си затуй, защото тѣ иматъ отговорностъ предъ историята.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Не се боимъ ние за сждбата си, и не бѣгаме отъ отговорностъ.

Т. Мечкарски (з): Трѣбва да си намѣрите манастири за покаяние!

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Азъ не се боя да се ровя въ миналото. И като преглеждамъ дневниците, азъ виждамъ какво се е говорило тогава, презъ кървавия режимъ на сговориститѣ. Когато Петко Петковъ говори отъ трибуната по Вътрешното министерство, Русевъ, министъръ на вътрешнитѣ работи, казва: „За всички възпитани хора важатъ известни правила. Когато нѣкои отъ тѣхъ бждатъ оскърбени, не е изключено да има и куршумъ“. — Единъ министъръ говори това отъ трибуната или отъ министерския столъ тукъ, че когато нѣкои отъ тѣхъ бжде оскърбенъ,...

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Я го прочети по-точно.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Тълкувашъ ли го или го четешъ? Ако го четешъ, кажи на коя страница е.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Прочети го.

А. Аврамовъ (з): Азъ не се интересувамъ отъ страници. Ако искашъ да го прочетешъ, иди го намѣри въ библиотеката.

А Славейко Василевъ казва за Петковъ: „Недейте прави честъ на този лудъ човѣкъ да го слушате“. — Той и снощи се изразяваше по тоя начинъ за мене.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): За тебъ най-добра така

А. Аврамовъ (з): Сжщиятъ Славейко Василевъ се обръща къмъ Петковъ и му вика: „Слѣзъ отъ тамъ бе, идиотъ, разбойникъ! Ти нѣмашъ българска кръвъ, ти си турчинъ бе! Робъ съ робъ! Вне предизвиквате българския народъ! Скотъ съ скотъ! И тукъ четешъ моралъ!“

Т. Мечкарски (з): Това Славейко Василевъ казва на Петковъ?

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Виждате какъ впоследствие, следъ 9 юний, единъ министъръ, който стана такъвъ на тая дата, има дързостъта въ она моментъ, когато се избиваха българскитѣ селяни; когато казармитѣ, затворитѣ, училищата бѣха пълни и постоянно се пълнѣха съ арестанти, е ималъ дързостъта — той, който претендира за патриотизъмъ — да говори, че идиотъ билъ онзи, който казва истината, че разбойникъ и турчинъ билъ онзи, който казва истината. Ето ви положението, до което бѣ дошелъ българскиятъ народъ въ ония времена — изпадналъ въ нещастнитѣ ржце на некадърни управници.

Г. г. народни представители! Историята може да каже, че ние не говоримъ за отмъщение. Ние повтаряме, припомняме всичко това, за да се знае, за да го знаете. И за да разберете мисълта ми, ще ви приведа единъ анекдотъ, за да видите какво нѣщо е честъта на българина. Когато една изневѣрила на своя съпругъ за 20 л., той казва на съпругата си: „Дай 20-тѣ лева; ти си свободна и спокойна предъ менъ, азъ нѣма да ти прѣча“. Но когато сѣдали да се хранятъ, всѣки день той оставялъ на трапезата тия 20 л. и за 40 дни я уморява. (Смѣхъ) И азъ искамъ да ви кажа тоя примѣръ, за да разберете защо ви напомнямъ. Напомнямъ ви, за да мога да ви уморя за 40 дни.

М. Бойчиновъ (д. сг.): А, лѣжешъ се.

А. Аврамовъ (з): Плакахте отъ тая трибуна, това искахте, онова искахте — какво ли не поисквахте. И снощи ви казахъ, и днесъ ви казвамъ: не бива вие да плачете.

На васъ се пада да лъте крокодилски сълзи. Вие сте окървавени предъ българския народъ.

Т. Мечкарски (з): Оплакватъ съдбата си.

А. Аврамовъ (з): Вие насадихте тия политически убийства и днесъ се чудите какъ да спрете тия убийства.

Г. Маджаровъ говори отъ трибуната и самонадеяно иска отъ министра на вътрешнитъ работи да застане на своя постъ, на своята висота и като министъръ да каже: „Отричамъ убийствата!“ Азъ ви питамъ васъ: вие 8 години убивахте, вие 8 години горихте нѣкъде български министри, вие 8 години клахте и сѣкохте на парчета всичко онова, което бѣше противъ васъ — защо тогава не спрѣхте убийствата? Сега вие виждате онова, което насадихте — радвайте се, че вие насадихте братоубийствата. Радвайте се днесъ, защото вие направихте туй, г-да, не днешното правителство. Може би и то ще има грѣхове — азъ ще дойда и на тѣхъ — но не бива да плачете вие отъ тая трибуна, че убийствата трѣбва да спратъ. Не знамъ дали ще спратъ. Когато една работа стане система, трудно се спира тя. Накървено е вече окоото на човѣка, и той казва: както убива оня, и азъ ще убивамъ. Азъ имамъ рецепта за убийствата. Ако искате да ги спремъ, трѣбва онѣзи, които бѣха автори на убийствата, най-напредъ тѣхъ трѣбва да обесимъ срѣдъ София, за да видятъ, че не е трѣбвало да вършатъ убийства, и тогава г. Статевъ ще бѣде въ тѣхното число. (Смѣхъ)

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Авраме, Авраме! Кой те изтърва тебе? Който те е изтървалъ, той да ти бере грѣха!

Д. Икономовъ (нез. раб): Вземай си паспортъ и бѣгай.

А. Аврамовъ (з): Г-да! Каквото щете да говорите, въ мое лице вие сте паднали. Никога не можете да се представите като истински човѣци, като човѣци, които мислятъ за човѣшкия животъ, затуй защото всички сте кървави — всички.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): А бе, каква ми си стока ти! Който не ти е ялъ попарата, той не те знае.

А. Аврамовъ (з): Азъ съмъ такава стока, каквато ти не си

Д. Икономовъ (нез. раб): Хубаво каза — такава, каквато ти не си.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Я дай думата, както си я далъ въ окръжния съветъ въ Шуменъ.

А. Аврамовъ (з): Г. Рашко Маджаровъ говори и апелира. Той каза: непременно общинскитъ кметове трѣбва да се оставятъ по-дълго време да управляватъ, защото иначе въ общинитъ се явявала нѣкаква анархия. Асѣж отъ г. Рашко Маджаровъ нищо друго не може да се чака, защото...

Д. Ачковъ (нез): Защото защитава министра на вътрешнитъ работи, защото е старъ демократъ.

А. Аврамовъ (з): Не че го защитава.

Д. Ачковъ (нез): Има право да го защитава.

А. Аврамовъ (з): Не че го защитава, но нѣма кжде да се хване, защото той знае, че е вече изгубилъ довѣрието на народа и си прави смѣтка дано въ утрешния день се закачи нѣкъде. Иначе — нѣма кжде.

Спокойствието на страната, казва, трѣбва да се възстанови! Кой е противъ това? Но вие, какъ ви дойде на умъ сега да мислите за спокойствие на тая страна? 8 години за спокойствие ли мислите? Какъ не ви дойде на умъ тогава да мислите за спокойствие, за което и ние сме ви говорили, за което нашитъ предшественици отъ тая трибуна сѣ ви говорили? И тѣ сѣ искали спокойствие, и тѣ сѣ искали парабела да се тури въ кобура, и тѣ сѣ искали да се постави ножътъ въ ножницата, но вие не сте имали доблестъ да сложите парабела и да кажете: въпрѣки всичко, победихме, ние не искаме вече да убиваме. Вие не казахте това. Но вие казахте друго, което и днесъ се носи нѣкъде като легенда: когато искате да убие нѣкого, ще го наречете комунистъ, ...

Д. Ачковъ (нез): Има такава работа.

А. Аврамовъ (з): ... ще го наречете еднофронтовецъ, и щомъ го наречете, свършено е съ него. Тогава гово-

рите вие за комунисти, тогава говорите вие за фашисти. Но нѣкъде, като се намѣрите на тѣсно, питамъ ви, защо се прегръщате съ комуниститъ? Защо правите избори съ тѣхъ?

Т. Мечкарски (з): Въ името на държавната идея!

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Кжде? На кои мѣста?

А. Аврамовъ (з): На много мѣста. Г. министърътъ на вътрешнитъ работи ще Ви каже. (Смѣхъ)

А. Буковъ (з): Нѣмашъ право да го викашъ на помощъ, щомъ ще го критикувашъ.

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Спокойствието на страната, споредъ моето разбиране, ще дойде само по себе си.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Ха, вижъ, тукъ си много правъ!

А. Аврамовъ (з): То ще дойде, като се създадатъ реформи, които да нахранятъ гладния, да облѣкатъ голия. По този начинъ ще създадемъ условия за животъ. И вие ще видите, че действително спокойствието въ тая страна ще настѣпи.

Азъ се обявявамъ противникъ на закона за защита на държавата, защото той се създаде въ ония изключителни времена, защото той е противъ насъ, защото ние сме страдали отъ него. Отначалото и до днесъ азъ съмъ противникъ на този законъ. Въ България има достатъчно закони. Авторитетътъ на законитъ е силенъ и който рече да престѣпи законитъ, може да получи своето наказание. Следователно, въ една правова страна, въ една конституционна страна, каквато е нашата, нѣма мѣсто за закона за защита на държавата.

Вижда се нѣщо, прави се нѣщо. Часть отъ младежъта, въ името на нѣкакъвъ легионъ, образува патриотическа организация, разнася плакарди, разнася българския триколоръ и се кълне около него, като мисли, че само тия младежи сѣ българи, само тия младежи сѣ патриоти, само тѣ сѣ патентъ иматъ този патриотизъмъ, а останалитъ сѣ предатели. Г. Рашко Маджаровъ говори за единъ позивъ. Лесно може да се скрои единъ позивъ и да се хвърли въ двора на нѣкой противникъ, за да му теглятъ 1000 кгр. бой, или за да изчезне безследно.

Т. Мечкарски (з): Или да му взематъ жената, да я безчестятъ и да го принудятъ да стане разбойникъ.

А. Аврамовъ (з): Но азъ питамъ г. Рашко Маджарова, той чувалъ ли е, видѣлъ ли е ученици да провалятъ нѣкакъвъ в. „Пробивъ“? Азъ питамъ г. Рашко Маджарова, какъ не му дойде на ума...

А. Буковъ (з): „Пробивъ“ е тѣхенъ. Рашко Маджаровъ е отъ другото крило.

А. Аврамовъ (з): За мене не е важно, отъ кое крило е Рашко Маджаровъ. Това сѣ отъ единъ долъ дрѣвки. Обърналъ се Алия, погледналъ се — пакъ въ тия!

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Горедолу вашата работа!

А. Аврамовъ (з): Нашата работа каква е — вие не можете да се мѣрите съ нашата работа.

Д. Ачковъ (нез): Недей обръща внимание на Асена, той фители ти пуска.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): За „Пробивъ“ кажи, за „Пробивъ“ искаме да чуемъ.

А. Аврамовъ (з): Азъ казвамъ, че не бива българската младежъ да възпитаватъ въ пѣтя, въ който искате да я възпитатъ. Азъ ви моля, съ тази младежъ да отидете въ едно село да направите нѣкое събрание, да ви питатъ селянитъ какви сте. Не можете да си оберете крушитъ, ако речете да отидете тамъ. Това да го знаете. Намѣрили сте село безъ кучета и ходите безъ тояга. Такова е положението въ градоветъ. Тукъ има единъ братъ и ржководи! (Веселостъ)

Г. г. народни представители! Нека не се смѣемъ, нека кажемъ фактитъ такива, каквито сѣ, защото тѣзи младежи се подстрекаватъ не отъ тебе или отъ мене, а отъ тукъ. Виждатъ, че губятъ народното довѣрие подъ краката си, нѣма кжде да се опратъ и търсятъ нѣкъде да се заловятъ. И като-че-ли на мене ми иде на акъла да си представя какво нѣщо е туй буржоазията. (Смѣхъ) Изглежда

не, за да се хареса на българския народъ, буржоазията върри изъ този път, изъ пътя на насилието, изъ пътя на формоза, изъ пътя на безследно изчезналитъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Ти отъ кои си?

А. Аврамовъ (з): Но, г-да, този път е погрѣшенъ. Щомъ този път е погрѣшенъ и щомъ българскиятъ народъ ви посочи това на 21 юний, следва вие да се опомните. Азъ ако съмъ . . .

Д. Икономовъ (нез. раб): Министъръ на вътрешнитъ работи.

А. Аврамовъ (з): Азъ, ако съмъ, бихъ заставилъ правителството днесъ да разтури Парламента, за да произведе нови избори и тогава да се прочетемъ колко сме.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Съгласни сме.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Ти къде ще бѣдешъ тогава?

А. Аврамовъ (з) Къде ще бѣда азъ, не е важно.

Отъ сговориститъ: А-а-а!

А. Аврамовъ (з): Азъ ще бѣда на нивата, но ти къде ще бѣдешъ? Може да продавашъ трупи.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Азъ ще си бѣда вкъщи.

А. Аврамовъ (з): Така е. Не можемъ да си играемъ съ огъня — да насъскваме младежъта противъ селянитъ.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Ти си едно диване, позволи за израза. Срещу кои селяни сме насъскавали младежъта безъ Ама че си!

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Ако искашъ да видишъ на змията жилото, ще трѣбва да я натиснешъ по опашката.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Ако искашъ да видишъ едно диване, вижъ го на трибуната.

А. Аврамовъ (з): Преди малко азъ процитирахъ думитъ на г. Славейко Василевъ. И твоитъ думи, г. Статевъ, ще се запишатъ въ дневницитъ, че ме наричашъ диване. Азъ на тоя диванелъкъ нѣма да обърна сериозно внимание.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Защото не знаешъ, какво приказвашъ отъ тамъ.

А. Аврамовъ (з): Азъ приказвамъ туй, което зная; ти ще излъзешъ да ме опровергавашъ.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Какво ще те опровергавамъ? Не си за опровергаване. Защото човѣшки ти казахъ два-три пъти, че подобно нѣщо нѣма, а ти продължавашъ да го навивашъ.

А. Аврамовъ (з): Когато емигрантитъ се връщаха, азъ видѣхъ легионитъ, които вие водите да биятъ селянитъ.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Отде го измисли това нѣщо?

Д. Икономовъ (нез. раб): Това е вѣрно, бай Авраме. Тѣй е, тѣй — и азъ видѣхъ.

А. Аврамовъ (з): Азъ току тѣй наизустъ не говоря.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Г. Аврамовъ! Дали сериозно приказвашъ това?

А. Аврамовъ (з): Азъ винаги говоря сериозно, а вие говорите несериозно.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Сега сериозно да говоримъ. Чуйте две думи. Заявявамъ Ви най-категорично, че никой отъ насъ нито е правилъ легиони, нито ги е водилъ нѣкъде, и най-малко ще ги води да биятъ селянитъ, Разбрахте ли?

А. Аврамовъ (з): За мене си остава фактъ следното. Азъ видѣхъ какъ се стреля срещу селянитъ, и чухъ каква заповѣдъ се даде отъ полицейския командантъ, който каза само тѣй: „Легионеритъ ще пазите, селянитъ ще разпрѣснете“.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Къде това?

А. Аврамовъ (з): Долу. Азъ говоря за дѣлата, които се вършатъ отъ ваша страна.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Кога?

А. Аврамовъ (з): Когато емигрантитъ се връщаха — на 5 мартъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Ние не управлявахме.

Х. Статевъ (д. сг. Ц): Нали г. министърътъ отговори на едно питане по това?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ казахъ, че това не е вѣрно, че това сѣ легенди.

Д. Ачковъ (нез): Ето, г. министърътъ казва, че вие разправяте легенди.

А. Аврамовъ (з): Г. министре! Имайте вѣра въ това, което се казва.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Вие имате интересъ да насъскате селото противъ града, да продължавате вашата стара демагогия, известна на цѣлия български народъ, която ни докара до печалнитъ събития, за които ние не желаемъ да приказваме повече.

Т. Мечкарски (з): Вие провокирате българския народъ съ вашето национално движение, и обиждате цѣлия народъ, като казвате, че само вие сте патриоти, а всички други сѣ престѣпници-предатели. Нѣма да ви позволимъ да провокирате българския народъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Кой си ти?

Т. Мечкарски (з): Днесъ съмъ властъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Нѣма да ни уплашишъ, като се жбѣишъ съ глупости.

Т. Мечкарски (з): Азъ съмъ властъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Каква властъ си ти! Ти си депутатъ, както и азъ.

Т. Мечкарски (з): Азъ нося отговорностъ днесъ.

Д. Ачковъ (нез): Руситъ иматъ една поговорка: „Услужливи дуракъ хуже врага“.

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Говори се, че ние сме насъскавали селото противъ града.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Съ такива приказки.

А. Аврамовъ (з): Азъ ще кажа: прости имъ, Господи, защото тѣ не знаятъ какво правятъ.

Д. Ачковъ (нез): Ние тая молитва я правимъ всѣки день за тебе.

А. Аврамовъ (з): Затуй защото следъ 21 юний, ако ние искахме да си отмъщаваме, вие нѣмаше да бѣдете тукъ, ами бихте си вземали паспортъ да избѣгате. Но ние нѣмаме желание да ви отмъщаваме.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Значи, трѣбва да се желае.

Т. Мечкарски (з): Нѣма защо да се тревожатъ сговориститъ. Полицията днесъ ги пазѣ да биятъ земледѣлцитъ.

А. Буковъ (з): (Къмъ Т. Мечкарски) Ти хемъ си властъ, хемъ говоришъ така! Полицията си е полиция.

Т. Мечкарски (з): Ти нѣма защо да ги защищавашъ. Народътъ ги знае.

А. Аврамовъ (з): Казвамъ онова, което си е. Вие можете каквото искате да говорите, но азъ ще обърна внимание на г. министра на вътрешнитъ работи: полицията следъ 21 юний не биде смѣнена всичката; остана една частъ отъ старата полиция, на Сговора, която е съ накръ-

вавени очи и си служеше съ същитѣ методи на насилия, както въ сговористско време, и може би и днес пакъ си служи нѣкжде съ тѣхъ. Нека г. министърътъ да казва, че азъ разправамъ легенди, но азъ разправамъ факти, които ще ги потвърдя. Азъ зная какъ е разтурено събранието въ гр. Русе, на което говори Недѣлко Атанасовъ. Дойде окръжниятъ управител и каза: „Разтурямъ събранието“, безъ да има каквѣто и да е поводъ. Зная какъ се разтури събранието въ Павликени; зная какъ се разтури събранието въ Стара-Загора, събранието въ Станимака; зная за събранието на дѣдо Георги; . . .

Д. Ачковъ (нез): Въ времето на Сговора ли?

А. Аврамовъ (з): . . . зная какъ стана убийството на сдружения земледѣлецъ въ с. Джулюница. Българскиятъ народъ чакаше на 21 юний да се освободи отъ тия насилия, обаче изглежда, че методитѣ на полицията сж същитѣ, разбира се въ намаленъ темпъ.

Д. Ачковъ (нез): А-а-а!

А. Аврамовъ (з): Да, същитѣ, но въ намаленъ темпъ, защото пакъ става онова, което не бива да става. Азъ не правя политика на г. министъра.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ама политика! Хубава политика ми правишъ!

А. Аврамовъ (з): Не мислете, че ще изкривя истината. Не.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Безъ политика карай!

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Азъ съжалявамъ, че и днесъ има безследно изчезване. Когато народътъ тѣй спонтанно даде своето довѣрие на Народния блокъ, поне това безследно изчезване вече трѣбваше да престане.

Г. Торбовъ (д): Пакъ Народниятъ блокъ ли е виновенъ, бай Авраме?

А. Аврамовъ (з): Азъ констатирамъ фактитѣ.

Г. Торбовъ (д): Факти, факти, но говори както е.

А. Аврамовъ (з): Случаятъ въ Шуменъ е печаленъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Какъвъ е той? Ние не го знаемъ.

А. Аврамовъ (з): За безследно изчезналитѣ две девизи и единъ ученикъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Е, къде сж изчезнали?

А. Аврамовъ (з): Ще трѣбва г. министърътъ на вътрешнитѣ работи непремѣнно да издири къде сж изчезнали.

Д. Икономовъ (нез. раб): Г. министърътъ знае.

А. Аврамовъ (з): И ние сме родители и знаемъ какво е да имашъ дете, синъ, станалъ вече на 20-годишна възраст и въ последния моментъ, когато ще свърши курса на училището, когато ще стане дееспособенъ, да изчезне, и то не защото е извършилъ престѣпление, не че е съ нѣкакви си антидържавни разбирания. Г. министърътъ, ако желае, ще каже подбудитѣ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Да не сж отишли въ Русия?

А. Буковъ (з): Не го слушай, не му обръщай внимание, бай Авраме.

А. Аврамовъ (з): Въ Русия не сж отишли. 30 хиляди български граждани си заминаха, безъ да отидатъ въ Русия! По същия начинъ сж си отишли и тѣзи.

Дали сме интерпелация до г. министъра за тѣзи разтурени събрания, но и до днесъ той не е благоволилъ да ни отговори.

Д. Ачковъ (нез): Упоритъ, не ще, не слуша!

А. Аврамовъ (з): А знае се, че току-тъй не се прави запитване до министъръ, ако нѣма факти, съ които да се установи истината, за да може министърътъ да вземе понататѣкъ съответнитѣ мѣрки.

Г. г. народни представители! Може да ви е смѣхъ — това е ваша работа — но фактитѣ, които изнасямъ тукъ, сж точно такива, каквито азъ ви ги разправамъ.

Въ моята околия азъ не мога да се оплача отъ г. министъра на вътрешнитѣ работи.

Отъ Сговориститѣ: А-а-а!

Д. Ачковъ (нез): Значи, той, за хатъръ, ги прогегира!

А. Аврамовъ (з): Сериозно ви говоря. Нѣкжде правиха избори за общински съветници, за кметъ. Не можахъ да сполучатъ, отидохме ние и имъ казахме: я си направете избора, както намѣрите за добре, който спечели — спечели, и си гледайте работата. Така сме я карали ние. Не искаме да създаваме вътре въ блока раздори, единъ други да се биятъ или тормозятъ. Г. г. народни представители! Трѣбва по този начинъ да се действа.

Г. Мечкарски (з): Какъвъ е околийскиятъ началникъ тамъ?

А. Аврамовъ (з): Околийскиятъ началникъ е национал-либералъ.

Д. Ачковъ (нез): А, значи пакъ националлибералитѣ да циментиратъ блока! (Смѣхъ)

А. Аврамовъ (з): Г. г. народни представители! Бюджето-проектътъ на Министерството на вътрешнитѣ работи за 1933/1934 г. почти никакъ не е намаленъ — намаленъ е само съ нѣколко милиона лева. Поради оскъднитѣ ни срѣдства, азъ мисля, че можеше да се направятъ по-чувствителни намаления. Гледамъ, предвиждатъ се 12 полицейски инспекции. Смѣтамъ, че България нѣма нужда отъ 12 инспекции. Трѣбваше да се предвидятъ инспекции само въ пограничните пунктове, а не и въ вътрешността на България, като въ Шуменъ и другале. Отъ тѣхъ можеше да се направи известна икономия на срѣдства.

Д. Ачковъ (нез): Страхъ го е отъ инспектори!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тъкмо въ Шуменъ нѣма инспекторъ, а трѣбва да има.

А. Аврамовъ (з): Виждамъ, по § 17 — помощи за лѣкуване на заболѣли държавни служители — се предвиждатъ 180.000 л. По-надолу, въ § 37, виждамъ предвидени за безотчетенъ фондъ 100.000 л. Защо не зачеркнете този параграфъ отъ 100.000 л. и съ тѣзи пари не подсилите параграфа за помощи за лѣкуване на заболѣли държавни служители, отъ 180.000 л. да стане 280.000 л.? Има другъ параграфъ — безотчетни — отъ 5.000.000 л. Азъ бихъ искалъ този параграфъ да се премахне или, най-малкото, да се намали. Когато ние поискаме нѣколко милиона лева, за да построимъ единъ хладилникъ, правителството ни казва, че нѣма срѣдства. Ето откъде може да се икономисатъ срѣдства, за да се направи хладилникъ и да се подобри стопанското положение на страната.

Съ тѣзи нѣколко бележки азъ ще завърша, като оставамъ настрана всички закачки, които ми се подхвърлиха.

Г. г. народни представители! Азъ си оставамъ на своето убеждение: противникъ съмъ на закона за защита на държавата; искамъ, както и вчера казахъ — да не бѣда криво разбранъ — намаление на всички голѣми заплати по всички бюджети, за да може да се направи икономията, каквато се цели. Не виждамъ, обаче, тукъ, г. министре, да сж намалени голѣмитѣ заплати, особено Вашата заплата.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Колко е?

А. Аврамовъ (з): Вие знаете. Колкото бѣше миналата година, толкова е и сега.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нито единъ пѣтъ не казахте точно колко е заплата на министъра.

Г. Торбовъ (д): 8 вагона свини!

А. Аврамовъ (з): Недейте се учудва. Азъ ви казахъ и снощи, че отъ тѣзи, отъ името на които говоря, ще чакаме приходитѣ на държавата; нѣма отъ кого отъ другиго да ги вземете. Защо се сърдите, когато ви се говори истината! Вѣрно е, истината бѣде въ очитѣ. Миналата година Вие, г. министре, сте получили 246.000 л. заплата плюсъ 102.000 л. представителни.

А. Буковъ (з): На месецъ колко е?

А. Аврамовъ (з): Оставямъ на Васъ да направите сметката. — Вънъ отъ това, получавате и депутатски пари.

А. Буковъ (з): На месецъ колко е, кажи, защото разпращашъ нѣкой път, че министритѣ получавали 50—60 хиляди лева месечно, което не е вѣрно. Кажи колко получава единъ министъръ на месецъ, за да се отбележи.

А. Аврамовъ (з): Азъ съмъ го казвалъ.

А. Буковъ (з): Не си го казвалъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Единъ министъръ получава днесъ, заедно съ депутатскитѣ, около 30.000 л. месечно.

А. Буковъ (з): Не повече отъ 30.000 л.

А. Аврамовъ (з): Може да сж 30.000 л.

Д. Ачковъ (нез): Намаленията сж голѣми.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Около 30.000 л., даже по-малко отъ 30.000 л.

А. Аврамовъ (з): Миналата година заплатата на министра е била 246.000 л., плюсъ 102.000 л. представителни, а, вънъ отъ това, получава и дневни като народенъ представител. Сжщото е и тази година. Защо ще криемъ истината? Най-после ние трѣбва да искаме да се правятъ икономии защото положението на страната е неударжимо. Трѣбва да се вземъ въ положението днесъ и да видимъ, че народътъ отъ денъ на денъ обеднява все повече и повече. Ние само приказваме. Минаха вече две години и не искаме да дадемъ осезателни реформи, за да почувствува българскиятъ народъ, че действително правителството, на което спонтанно даде на 21 юний своето довѣрие, мисли за подобренieto на неговия халъ. Иначе ще станемъ като онѣзи, които управляваха 8 години и за които вече дума не става всрѣдъ народа.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Ако ти станешъ министъръ, колко би искалъ да получаваашъ?

Д. Ачковъ (нез): Кажи съ колко да се намали заплатата на министра!

А. Аврамовъ (з): Приравнявайки, г. г. народни представители, азъ правя още единъ апелъ къмъ народното представителство, макаръ да сме сега тукъ само 15—20 души — би трѣбвало депутатитѣ да бждатъ 500 души, за да имаме тукъ болшинството отъ 150 члена — казвамъ, правя още единъ апелъ: нека да се вземъ въ настоящия моментъ въ положението, въ което сж изпаднала страна и народъ, да създадемъ условия за животъ и да намалимъ, макаръ че сме при второто четене на бюджетопроектитъ, голѣмитѣ заплати, за да можемъ да създадемъ единъ реаленъ бюджетъ, отъ който ще чакаме въ утрешния денъ постѣпления. А тъй, както е днесъ бюджетътъ, г. министре, и още две години да продължаваме, ние постѣпления не ще да имаме.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Драгомиръ Апостоловъ.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Нека и азъ отъ своя страна се присѣдняя къмъ констатацията, която направи уважаемиятъ г. Рашко Маджаровъ, че въ сждбоноснитѣ дни, които преживяваме, по единъ голѣмъ въпросъ, какъвто е въпросътъ за бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве, такъвъ малкъ интересъ проявява народното представителство. Би следвало да не се бърза толкова съ разглеждането на бюджетопроектитъ. Ние, и особено правителството, имаме всичкия интересъ да не се излага Народното събрание съ вѣрнитѣ и точнитѣ констатации, които се даватъ всѣки денъ въ сутрешния печатъ — че около 20—30 души народни представители участвували при разглеждането на бюджетопроектитъ. Тоя намаленъ интересъ не сочи нищо добро за Парламента.

Г. г. народни представители! Бюджетопроектътъ на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве се раздѣля на два отдѣла: отдѣлъ администрация и полиция и отдѣлъ Главна дирекция на народното здраве. Първиятъ отдѣлъ, безспорно и несъмнено, обхваща най-важ-

ния клонъ стъ държавното управление. Г. г. народни представители! Въпросътъ за администрирането на нашата страна се свежда предимно до деятельностита на органитѣ на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве. Администрацията и полицията иматъ за целъ да осигурятъ вътрешния редъ, да гарантиратъ личнитѣ и имущественитѣ права и свободи на гражданитѣ.

А. Буковъ (з): Сега е така.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Това е по изначало, г. Буковъ.

А. Буковъ (з): Говорете за сега, не за миналото.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Само въ такава страна, където личнитѣ и имущественитѣ права и свободи сж осигурени тъй, както законитѣ повеляватъ, само тамъ има нормално политическо и стопанско развитие на страната.

Г. г. народни представители! Сметамъ, че при разискването на бюджетопроекта не би се допринесло нѣщо особено, ако се випустнемъ въ разглеждането на цифритѣ, на перата по отдѣлнитѣ параграфи. Мисля, че по-правилно би постѣпилъ всѣки единъ отъ насъ на тази трибуна по-добре и по-правилно би изпълнилъ своя дълъгъ, ако бѣхъ представителъ, ако по този бюджетопроектъ бѣ се спрѣлъ върху онѣзи смѣлки въпроси, правилното разрешениe на които би дало единъ тласкъ напредъ къмъ възцаряване на спокойствие и миръ въ страната, а заедно съ това, ако би се спрѣлъ върху вътрешната политика на правителството, върху вътрешното положение на страната презъ изтеклата година.

При какви условия е работила нашата администрация и полиция, отговорила ли е презъ изтеклата година на задачитѣ, които по-горе набелязахъ и на нуждитѣ на живота? Не много време ни дѣля, г. г. народни представители, отъ преди 21 юний 1931 г., когато видни представители на опозицията тогава, нѣкои отъ които днесъ сж въ кабинета на блока, отъ сжщата тази трибуна, правейки долно партизанство и демагогия, сравнявайки цифритѣ на бюджета на Министерството на вътрешнитѣ работи, особено на администрацията и полицията, съ тия на други бюджети, предимно на бюджета на Дирекцията на народното здраве и бюджета на Министерството на народната просвета, провикваха се отъ тази трибуна: „Днесъ народътъ се изражда, народътъ мре отъ болести, а вие увеличавате бюджета на Министерството на вътрешнитѣ работи, отдѣлъ администрация и полиция; толкова и толкова милиони се предвиждатъ за полицията; толкова и толкова милиони по-малко се предвиждатъ за народното здраве; за джандармерия 250—300 милиона лева — и други цифри се сочеа тукъ — а за народното здраве само 150 милиона лева! Да трѣгнемъ ли и ние по сжщия пътъ? Да издробеняваме ли и ние и да се нахвърляме днесъ върху правителството затова, че бюджетътъ на народното здраве е съкратенъ много, а бюджетътъ на администрацията и полицията не е съкратенъ и остава почти сжщиятъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не е вѣрно това, г. Апостоловъ. До този моментъ ние сме съкратили съ 30 милиона лева вашия бюджетъ.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Кои служби съкратихте? Службитѣ си оставатъ сжщитѣ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Съ 30 милиона лева намалихме разходитѣ по Министерството на вътрешнитѣ работи само отъ полицията. Днесъ полицията струва на държавата 30 милиона лева по-малко, отколкото въ ваше време.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Ние днесъ сжщо така чухме представители на болшинството да се нахвърлятъ върху българската полиция. Наистина, г. г. народни представители, това е остатъкъ отъ турското робство, когато полицаитѣ бѣше страшилище за народа. И до днесъ пакъ нашиятъ народъ има едно отрицателно отношение къмъ полиция. А длъжността, г. г. народни представители, на полицаия, неговото призвание е, мога да кажа, свещено. Въ джждъ, въ студъ, въ мразъ, въ градъ полицаитѣ нощно време са твърди крачки мѣри улицата, за да пазятъ реда и спокойствието на българския гражданинъ, за да гарантира живота и имота на българскитѣ граждани, често пѣти излагайки за мизерното парче хлѣбъ, което той получава отъ държавата, своя собственъ животъ. На това призвание и на тия заслуги на българския полицаи азъ сметамъ, че ние трѣбва да отдадемъ скромната данъ на признателностъ. Българската полиция отъ 10 години насамъ върши

все по-добре и по-добре. Въ Дирекцията на полицията днес — началото се постави още от 1924 г. — много от службите сж поставени на модерни начала. Принципитъ на криминалната наука, последният модерни открития въ тази наука се прилагат от органитъ на Дирекцията на полицията, и то не само въ София, но и въ провинцията въ полицейските инспекции при откриването на престъпленията. Въ наше време има дѣла, извършени от полицията, разкрития на престъпления, които не само правятъ честъ на нашата полиция, но биха правили честъ и на която и да било отъ добре уреденитъ полиции въ Европа. Азъ не искамъ да издребнявамъ въ положението на опозиционеръ и да не призная заслугитъ, които има полицията, но не мога и да не посоча нѣкои дефекти и грѣшки, които сж извършени отъ нея.

Началата, г. г. народни представители, основитъ на сегашната полиция сж поставени съ закона за администрацията и полицията отъ 1924 г. отъ толкова омразния на нѣкои срѣди тукъ запасенъ генералъ, тогавашенъ министъръ на вътрешнитъ работи, г. Русевъ. И заслугата би следвало да отдадете на г. Русевъ. Който и да е, като прегледа тоя законъ, ще признае, че той е включилъ въ себе си всички модерни начала, всички принципи, върху които е легнала организацията на полицията днесъ въ Европа. И даже, ще кажа азъ, лавостнитъ партизански погълзновения на нѣкои срѣди отъ блока днесъ пакъ не сж въ състояние и не можахъ да нахвърлямъ здравия редъ и образователна организация на тази полиция, особено въ София и голѣмитъ градове. И внасяйки, г. г. народни представители, този бюджетъ, който за менъ е продължение на бюджетитъ отъ 1924 г. до днесъ, запазвайки въ този бюджетъ всички онѣзи служби, които съществуваша въ бюджетитъ преди 21 юний 1931 г., макаръ че въ онова време, както казахъ въ началото, съ жестока критика се нахвърлиха върху новата организация и върху службитъ, които се предлагаша, азъ смѣтамъ, че се поставя кръстъ на демагогията. Народниятъ блокъ, запазвайки сжщитъ служби въ полицията, очевидно доказва, че тѣзи служби сж били необходими тогава, необходими сж и днесъ. Азъ нѣма да правя демагогия, обаче посочвамъ този фактъ, за да се постави кръстъ на демагогията, и за въ бъдеще да не си служимъ съ оная безпощадна и неоснователна критика, съ която се служеше въ онова време.

Т. Мечкарски (з): Кога, въ кое време?

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Когато бѣхме на опозиционната скамейка.

Т. Мечкарски (з): Когато нагайкитъ върлуваха по горбоветъ ни и ни падаха змбитъ отъ устата.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Недѣлитъ въ управлението общо сж дали отражение въ управлението на Министерството на вътрешнитъ работи въ частностъ. Властта въ сжщото министерство не е единодѣйна. Отдѣлнитъ партии и тукъ иматъ запазени периметри. Участващитъ въ блоковото управление партии непосредствено следъ 21 юний разпредѣлиха постоветъ на администрацията и полицията, поставяйки на ръководнитъ мѣста свои, посочени отъ партийнитъ бюра, приятели, целийки по такъвъ начинъ, успоредно съ шефа на полицията и администрацията, министра на вътрешнитъ работи, да направятъ ръководители и заповѣдници въ тази администрация своитъ партийни бюра. Всѣки схваща, смѣтамъ азъ, голѣмата опасностъ, която крие въ себе си една подобна практика, която третира държавната администрация, административния държавенъ апаратъ като предназначенъ за експлоатацията партийни периметъръ. Отъ друга страна, г. г. народни представители, всички дефекти, всички грѣшки, свойствени на единъ такъвъ тѣсногрудъ партизански режимъ, които ставатъ днесъ, останалитъ блокови партии ги прехвърлятъ само върху една партия, върху Демократическата. Напримѣръ, такава бѣ критиката, която г. Тончо Мечкарски и г. Аврамъ Аврамовъ направиха преди малко тукъ.

Т. Мечкарски (з): Направихте защита на министра!

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Азъ не защитавамъ министра, а го атакувамъ.

Т. Мечкарски (з): Факти посочваме.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Разбирайте какво приказвамъ! Вашитъ факти две пари не струватъ.

Г. г. народни представители! Днесъ въ блоковото управление има, а има и въ управлението на Министерството на вътрешнитъ работи, ортаци само на кяра, нѣма ортаци на зарара. Управлението има своитъ преимущества и добри страни, но то носи и отговорностъ, а тукъ има срѣди, които не желаятъ да понесатъ отговорноститъ на управлението и ги прехвърлятъ винаги върху други. Нѣма другъ държавенъ и законодателенъ актъ, въ който по единъ такъвъ обещающъ начинъ да се манифестира солидарната отговорностъ не само между министритъ, но и солидарната отговорностъ между всички народни представители отъ болшинството, които крепятъ единъ режимъ, отъ бюджета. А ние, г. г. народни представители, следъ като министърътъ на земледѣлието г. Гичевъ държи за управителъ на Земледѣлската банка лѣде, което получава 35.000 л. месечна заплата, а заедно съ командировачнитъ — изнесе се това — е получило близо 1.500.000 л. за миналата година, виждаме тукъ видни представители на земледѣлската парламентарна група и видни представители на болшинството да атакуватъ кабинета и неговия бюджетъ — при съставянето на който участвуватъ трима министри на Земледѣлския съюзъ — искайки най-голѣмата заплата да бѣде 10.000 л. Г. г. народни представители! Странно, чудновато е това. Азъ смѣтамъ, че въ това се съдържа една голѣма некоректностъ, да не кажа една голѣма непочтеностъ. Защо се прави това, известно е — за да се каже долу на маситъ: ние не управляваме, други управляватъ, ако ние управляваме, нѣмаше да има такава полиция, нѣмаше да има такива заплати! Г. г. народни представители! Нашето призвание е да възпитаваме маситъ, да не оставяме да вирѣятъ тамъ предубежденията къмъ държавнитъ институти, които се насаждатъ отъ заинтересовани страни, а напротивъ, да искаме да насаждаме здраво гражданско съзнание въ българския народъ. И ние трѣбва да му посочимъ, и ние трѣбва да му посочите истината и да посетете отговорноститъ.

Т. Мечкарски (з): Вие го възпитавахте съ прѣскачката и съ врѣлата вода!

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Азъ не желая да ви чета провинциалната преса, която е пълна съ статии, че земледѣлската парламентарна група поискала да се намалятъ заплатитъ, обаче другитъ блокови партии не били съгласни да се намалятъ.

Прочее, г. г. народни представители, казахъ азъ, и въ управлението на Вътрешното министерство, както въобще въ управлението на Народния блокъ, властта не е единодѣйна. А какво е единодѣйна властъ? Единодѣйна властъ предполага една воля или координирани усилия на нѣколко воли, почиващи върху една идея, върху единъ принципъ, насочени къмъ извоюването, къмъ постигането на единъ единенъ определенъ резултатъ. Това нѣщо липсва въ блоковото управление, липсва и въ управлението на Министерството на вътрешнитъ работи. Тѣзи противоречия, г. г. народни представители, ние виждаме да се отразяватъ, както казахъ, и въ управлението на Министерството на вътрешнитъ работи. Напр., отношенията на отдѣлнитъ блокови партии къмъ опасността отъ лѣво, къмъ комунистическата опасностъ, не сж еднакви. Паметни ще останатъ въ политическата история на България страницитъ, отнасящи се до управлението на Министерството на просвѣтата отъ г. Муравиевъ и до насаждането въ сжщото министерство Пъждеровщина. Ние виждаме, че и при замѣстника на г. Муравиевъ се следва сжщиятъ начинъ на действие и се провежда сжщата политика. Не че се съмняваме въ родолюбието и въ високото гражданско съзнание на днешния министъръ на просвѣтата, обаче изглежда, че курсътъ, който се следва, е такъвъ, и той не може да не върви по него. Въ началото той почна добре, обаче въ последствие биде принуденъ, може-би въпрѣки благороднитъ си усилия, съ които започна, да измѣни курса на политиката си въ управлението на Министерството на просвѣтата.

Ние виждаме, г. г. народни представители, да се преследва отъ органитъ на администрацията и на полицията националистическата младежъ и националното съзнание. Биятъ се, преследватъ се, изключватъ се студенти и ученици националисти, не за нѣкакви прегрѣшения противъ законитъ на страната, а за манифестиране на своитъ родолюбиви чувства и разбирания. Орѣхово, Кюстендилъ, Ломъ, София — да не изреждамъ повече — ще останатъ тъмни страници въ новата политическа история на българския народъ.

П. Н. Даскаловъ (нац. л.): Г. Апостоловъ! Вземете туй като тема на Вашата речъ по бюджета на Министерството

на просвѣтата. Това не е предметъ на разискване по бюджета на Министерството на вътрешните работи.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Говоря го по бюджета на Министерството на вътрешните работи, защото тукъ ще поискамъ да потърся отговорности за администрацията и полицията. Азъ бихъ искалъ да встъпи тамъ министърътъ на вътрешните работи, да се намѣси, защото не е Министерството на просвѣтата, не сж неговите органи, които ще се борятъ съ тая опасностъ, за която по-нататъкъ ще говоря. Така че връзката между това, което говоря, и бюджета на Министерството на вътрешните работи е повече отъ очевидна.

Г. г. народни представители! Коситъ на всѣки здравъ българинъ, който прочете обясненията, дадени отъ директора на гимназията въ Орѣхово по станалитъ тамъ изключения, смѣтамъ, ще настърхнатъ. Този директоръ е чиновникъ на българската държава, той е функционеръ на днешния строй. Той, сжщиятъ, за да има куражъ да заяви въ единъ официаленъ документъ, че вследствие на нѣкакво окръжно на Министерството на просвѣтата, което много основателно забранявало партизанството въ училищата, билъ изключилъ завинаги отъ гимназията ученици, които били поздравили армията, смѣтайте докъде се стига въ това направление! Отговорете си на този въпросъ: защо тоя директоръ има куража, следъ като е чиновникъ на държавата, следъ като е функционеръ на днешния строй, да държи такъвъ езикъ и да поддържа подобно становище, което излага не само него, но и цѣлата наша администрация?

Д. Икономовъ (нез. раб): Ученицитъ сж изключени отъ учителския съветъ. Директорътъ нѣма право да изключва. И работитъ не стоятъ тъй, както Вие ги излагате.

Т. Мечкарски (з): Стига сте демагогствували.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Не демагогствувамъ. Всичко това се прави отъ ваша страна — и вие тукъ го подчертахте — предъ видъ на нѣкаква въображаема дѣсна опасностъ.

Т. Мечкарски (з): Тя не е въображаема.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Въображаема е. Питамъ ви: какъ бихме могли да се боримъ съ комунизма у насъ; и не само съ комунизма, но и съ нарастващата вълна на болшевизма, който е обхваналъ и известни срѣди извънъ комунистическитъ? Нима туй, което приказва всѣки день тукъ нашиятъ „добъръ“ бай Аврамъ Аврамовъ — както все го правимъ „добъръ“ — не избива на болшевизъмъ? Нима тоя политически развратъ, който се сѣе съ речи, въ които чуваме да се мѣри министерската заплата съ вагонъ свини, а депутатскитъ дневни — съ крини жито и не знамъ какво, не е болшевизъмъ?

Т. Мечкарски (з): (Възразява нѣщо)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г. Мечкарски, недейте прекъсва.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): И затова азъ се запитвамъ: достатъчна ли е въ тия времена и при тия условия, въ които живѣемъ, намѣсата и реакцията, действията само на публичната властъ и не е ли необходимо вече и намѣсата на обществото?

Т. Мечкарски (з): Въ лицето на „националното движение“.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Въ лицето на всички, г. Мечкарски. — Ако опасността не е голѣма, следва да се бори само властта и нейните органи. Но тогава, когато ние въ тия заразени отъ комунизъмъ и болшевизъмъ младежки срѣди, било ученически и студентски, било вънъ отъ училището, виждаме да се заражда една вълна на националистическа, на естествена реакция срещу нарастващата стихия на комунизма, тия настроения, г. г. народни представители, не трѣбва да се смазватъ, тѣ трѣбва да се канализиратъ. Другъ е въпросътъ, ако вие искате да гоните тия деца, ако вие ги преследвате. Ние нѣмаме нищо общо съ тѣхъ, заявявамъ го, но азъ искамъ да констатирамъ фактитъ и да ги обясня тукъ. Ако ги преследвате, има се опасностъ тѣ да попаднатъ въ ржцетъ на Христо Кунчевъ и други подобни. Ако вървите по този пътъ, който се следва отъ органитъ на министерството, отъ органитъ на администрацията и полицията въ нѣкоя окръгъ — не казвамъ навсѣкжде — ние рискуваме да видимъ тая младежъ изпаднала въ ржцетъ на хора като Христо

Кунчевъ. А всичко това, пакъ повтарямъ, се върши предъ страха отъ нѣкаква въображаема дѣсна опасностъ. Но кое е дѣсна опасностъ, кое е лѣва опасностъ въ политиката, г. г. народни представители, особено въ времена на такъвъ тежъкъ стопански, финансовъ, политически кризисъ и мораленъ гнетъ, какъвто днесъ преживяваме? Лѣвичарство ли е да създавашъ закони, които рушатъ кредита, довѣрието въ страната, да насърчавашъ неплащането на данъцитъ и на задълженията къмъ частнитъ лица и дѣмъ държавата? Лѣвичарство ли е, когато имаме 2 л. жито, да ядемъ 5 л. хлѣбъ? Лѣвичарство ли е да преследвашъ националистическата младежъ? Лѣвичарство ли е въ дни, когато имаме праздни жилищни помѣщения и намалени наеми подъ 50%, да искашъ наново да намалявашъ тия наеми? Това ли е, казвамъ, лѣвичарство?

Т. Мечкарски (з): Нѣма длъжности, нѣма и наемъ въпросъ — всичко е по медъ и масло! Тежко и горко, ако така смѣташъ, г. Апостоловъ!

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Накрай, г. г. народни представители, лѣвичарство ли е да претърсвашъ на гарата за оръжие проф. Янаки Молловъ и проф. Кулевъ, а да оставяшъ изъ софийскитъ улици, въ софийскитъ кафенета, кръчми и пр. да се ширатъ въоръжени до зѣбитъ хора и да се изтрепватъ? Това ли е лѣвичарството?

Т. Мечкарски (з): Какъ правѣха обискъ на Гичева въ Камарата?

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): А когато, г. г. народни представители, не по-малко отъ васъ добри българи — нѣма защо да ги дѣлимъ на патриоти и непатриоти, но не по-малко отъ васъ добри българи — издигатъ гласъ за освѣстяване въ името на примиряването, а не насѣкване на класитъ, въ името на примиряването социалнитъ категории, въ името на събирането здравитъ и будни сили на българския народъ около една здрава социална и национална идея, тогава вие, нѣкои срѣди, тръбите: „Дръжте здраво! Дѣсната опасностъ — това е националното движение“.

Странно ни се вижда, г. г. народни представители, че запаснитъ офицери били много загрижени и взели една резолюция, която на всички не се харесва. Нека, преди да търсимъ сламката въ чуждото око, да потърсимъ гредата въ нашето око. Въ борбата съ комунистическата опасностъ у насъ, г. г. народни представители, единство, система въ днешното управление нѣма и смѣтамъ, че ще го докажа съ фактитъ, които ще изложа, и съ констатациитъ, които ще направя. Нека се знае и прокламира отъ тая трибуна, че държавата не е и не може да бжде на комуниститъ. Обаче какъ действувате вие? Преди нѣколко месеци изключихте отъ тукъ 29 души комунистически народни представители и спрѣхте. Въмѣсто да продължите, да минете по-нататъкъ, да дойдете до логическия край, вие спрѣхте!

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Ама вие ги докарахте тукъ.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Въ Софийската община изключихте комунистическитъ общински съветници, а въ провинцията — въ села и градове — навсѣкжде комунистическитъ общински съветници стоятъ. Това система ли е, това политика ли е? Интереситъ ви диктуватъ тукъ, въ София, за да си създадете болшинство, да прогоните комунистическитъ общински съветници. Ако интереситъ ви въ провинцията биха налагали да действувате по сжщия начинъ, сигурно и тамъ щѣхте да ги изключите.

Бѣше време, г. г. народни представители, когато отъ сжщата тая трибуна чувахме: „Насилието ражда конспирацията“. Азъ не зная дали въ нашия режимъ, при нашето управление имаше насилие или не — това вие ще го кажете.

Т. Мечкарски (з): 30 хиляди трупа го казватъ.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Азъ, обаче, ще констатирамъ, че конспирацията презъ нашия режимъ винаги е била смазвана. Нито единъ случай на конспирация въ армията не бѣше констатиранъ по време управлението на Демократическия сговоръ — и въ дветъ половини на това управление. А днесъ? Въ Пловдивъ, въ Ломъ, въ Орѣхово и пр. — процеси! Отиваме много далечъ. Казваше се пакъ тогава: „Идете си! Комунистическата опасностъ ще се свърши, съ нея ще се ликвидира“. Е, добре, г. г. народни представители, ние си отидохме, или, както вие обичате да се изразявате, народътъ ни измете, обаче духътъ на отрицанието, на рушение устоятъ на държавата продължава да се шири навсѣкжде. Авторитетътъ на властта е много по-

нижен днес и даже при най-добри условия, вне по-добри резултати не бихте могли да постигнете, при липса на единство във главните линии на политиката ви.

Г. г. народни представители! Нека не се разбира погрешно това, което казвам. Критикувайки политиката на Вътрешното министерство, критикувайки вътрешното управление днес, неговия най-висок представител, уважаемият г. Гиргинов, министърът на вътрешните работи, аз не искам да кажа, че ако той би се смънил и би дошъл на негово място с кой друг, който протъга ржка към това министерство, работите биха тръгнали по мед и масло. Тъкмо обратното. Аз поддържам, че по-малко зло е той от този, който протъга ржка към Министерството на вътрешните работи. Нека това да се знае добре.

А. Буковъ (з): Кой е този, който протъга ржка?

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Вне го знаете.

Т. Мечкарски (з): Треперят ви гачитъ от този, който протъга ржка.

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Никакво треперене няма у насъ.

Т. Мечкарски (з): Тогава защо викате срещу него?

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Ние не викаме. Аз само изтъквам факта. Тръбва да ви припомня само за вандалските сцени...

И. Василевъ (з): За кои вандалски сцени приказвате? За онѣзи ли, които се разиграха въ Русенската обществена безопасност? Избихте хората.

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Говоря за вандалските сцени презъ 1922 г.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Вързани ги хвърляхте въ Дунава.

И. Василевъ (з): А за унищожаване на толкова хора въ Русенската обществена безопасност защо не говорите? Говорете за това, защото сте замѣсенъ тамъ.

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Ще ви разправя и за тѣхъ. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоновъ: (Звъни)

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Това се казва тупе.

Т. Мечкарски (з): Разкажете какъ се помпатъ хората съ гореща вода.

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ минавамъ на една по-спокойна тема, по която смѣтамъ, че бихме могли да се разберемъ.

Най-важното условие за една правилна и успѣшна дейностъ на едно ведомство, това е цензътъ на служителитъ по това ведомство. Какви сѫ днесъ служителитъ по ведомството на Министерството на вътрешните работи, по-специално на администрацията и полицията? Отговарятъ ли тѣ на необходимия, предвиденъ въ закона за администрацията и полицията, образователенъ цензъ? На второ място, отговарятъ ли тѣ на моралния цензъ, който се изисква особено за органитъ, за служителитъ по ведомството на администрацията и полицията? Иматъ ли онѣи морални качества, онѣя лична и гражданска честъ и онѣя лични и граждански добродетели, които сѫ най-необходими за служителитъ по това ведомство? Г. г. народни представители! Безъ да искамъ да докосвамъ когото и да било, ще ми позволите да отговоря отрицателно на тоя въпросъ. При наличността на маса подготвени и интелигентни лица, които се числятъ въ блоковитѣ партии, днесъ ние виждаме да се назначаватъ не само лица, които иматъ изскуения мораленъ и образователенъ цензъ по закона, но и лица, на които липсва такъвъ цензъ, които отговарятъ на единствения цензъ — че сѫ партизани. Азъ не мога да не подравя г. министра на вътрешните работи съ избора на лицето, което той назначава за директоръ на полицията. Той смѣни единъ достоенъ директоръ на полицията, съ другъ, също достоенъ. Обаче за окръжнитѣ управители азъ бихъ желалъ г. министърътъ да ви даде данни, защото отъ Министерството на вътрешните работи не ни ги

даватъ, макаръ че сме ги искали, колко окръжни управители днесъ сѫ и. д., колко околийски началници днесъ сѫ и. д., колко околийски инспектори днесъ сѫ и. д.? Цѣлата администрация, както казахъ и въ началото, е посочена отъ партийнитѣ бюра. Тази система е осъдителна, г. г. народни представители. Тия органи на полицията въ сѣщностъ не сѫ представители на министра на вътрешните работи, а сѫ функционери, пълномощници на влиятелнитѣ партизани долу.

А. Буковъ (з): Цензътъ на Гутурановъ я кажете какъвъ бѣше?

Т. Мечкарски (з): За Гутурановъ няма ли да кажешъ нѣщо, бе Апостоловъ?

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Непосрѣдствено следъ изборитѣ околийскитѣ началници, току-що назначени, бѣха строили въ една редица старитѣ стражари, опитни, добри полицаи, преминали полицейски курсъ, напълно подготвени за службата си хора, а въ другата редица кандидатитѣ за стражари отъ блоковитѣ партии, за които още не бѣха издадени заповѣди за назначение, които още не бѣха представили необходимитѣ документи за назначение, и подъ команда смѣкнаха формитѣ на старитѣ стражари, за да ги облъкатъ новитѣ.

А. Буковъ (з): Това следъ 9 юний ли е било?

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Сега, сега. Вие гласнахте, г. г. народни представители, България 25 години назадъ. Азъ бихъ ви припомнилъ единъ случай, който няма да откажатъ и вашитѣ народни представители отъ Русенско. Бившиятъ окръженъ управител въ Русе г. Иванъ Ковачевъ, когато дошли при него партизани да настояватъ за назначаване на тѣхни съпартизани за полицаи, взема телефона и демонстративно пита началника на гарнизона, председателя на дружеството на запаснитѣ офицери и председателя на дружеството на запаснитѣ подофицери: има ли лица, които напускатъ службата отъ казармата, почтени, здрави, изпълнени съ патриотизъмъ, пропити съ родолюбие, съ обичъ къмъ родината, младши подофицери и други, за да ги назначи за полицаи? И наистина на такива хора се потъриха полицейски служби, но днесъ на много мѣста тѣ сѫ смѣнени. Азъ признавамъ, че полицията въ голѣмитѣ градове е добра, но въ затѣтената провинция ще видите онѣзи стражари отъ преди 20 години, на които като вървятъ, коремътъ имъ върви 5 метра преди носа, за които не можете да намерите никакъвъ поясъкъ, които не могатъ да се запашатъ, съ зачервени носове отъ писане. Това вие знаете много добре. Тѣ нѣматъ другъ цензъ, освенъ ценза, че сѫ ваши партизани.

А. Буковъ (з): Добре, бе джанамъ, кажи какъвъ бѣше ценза на Гутурановъ.

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Не му знамъ ценза на Гутурановъ. Нито знамъ кой го е назначавалъ.

Но, г. г. народни представители, най-осъдително се прояви полицията и администрацията при произвеждане на изборитѣ. Вие атакувахте нашата администрация и полиция главно за това, че е произвеждала изборитѣ съ насилие. Народниятъ блокъ още не е произвеждалъ избори отъ едно по-общо политическо значение, обаче указанитѣ, които ни даватъ орѣховскиятъ изборъ и частичнитѣ общински избори, не сѫ много утешителни. Отъ орѣховския изборъ имате единъ сегашенъ вашъ министъръ и други ваши народни представители, избрани съ цената на кръвта на единъ падналъ тамъ. Общинскитѣ избори не навсѣкжде, но тукъ-таме се произвеждатъ по една особена система, патентъ на днешното управление.

А. Буковъ (з): Малко подобрена.

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Всѣка недѣля насрочвате избори въ 20—30 общини, или по 2—3 въ околия, концентрира се тамъ цѣлата администрация, цѣлата горска и полска стража, околийскитѣ началници, инспекторътъ на полицията, и какво не още. По такъвъ начинъ произвеждате изборитѣ, съ насилие и тероръ.

А. Буковъ (з): Значи да смѣняваме само кутиитѣ, а да не смѣняваме полицията.

Д. Апостолов (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ бихъ желалъ да отбѣгна темата, върху която говоримъ

г. Маджаровъ — убийствата, които ставатъ отъ известно време у насъ. Съ всички, съ познаване на въпроса, съ дълбока загриженостъ се спрѣ г. Рашко Маджаровъ върху този въпросъ. Къмъ неговитѣ констатации, къмъ неговитѣ пожелания, отправени къмъ днесъ управляващитѣ, къмъ всички насъ, нѣма какво да се прибави въ повече, освенъ да присѣдиня нашия енергиченъ протестъ срещу бездействието на полицията.

За свободата на събранията. Нека пакъ да бъдемъ обективни и да признаемъ, че, общо взето, полицията гарантира свободата на събранията. Обаче има отдѣлни случаи, въ които сж извършени издевателства, случаи, известни на г. министра на вътрешнитѣ работи, които, надѣвамъ се, въ бъдеще, съ неговото съдействие, при строгитѣ мѣрки, които той следва да вземе, да не се повтарятъ. Както виждате, г. г. народни представители, тамъ, където вие имате заслуги въ вътрешното управление — г. министърътъ има заслуги — тамъ, където се спазватъ законитѣ, ние ви отдаваме дължимото, но ние не можемъ да скриемъ онова, което е дефектъ. Този начинъ на водене политически борби, при които има, до известна степенъ, насилие и тероръ, въ едни избори отъ мѣстно значение, въ едни политически събрания, които предшествуватъ тия избори, ми дава основание до известна степенъ да направя констатацията, че днесъ администрацията не стои на своята висота. Да изтръгнемъ полицията отъ оная зависимостъ, въ която тя е поставена отъ администрацията — върху този въпросъ заслужава народното представителство сериозно да спре вниманието си. Трѣбва да направимъ полицията независима, трѣбва да направимъ полицията несмѣняема, трѣбва да направимъ полицията непартийна. Нека администрацията да бѣде партийна, но полицията да не бѣде нейнъ инструментъ, нейно оръдие. И само ако работимъ въ това направление, ние ще можемъ да привлѣчемъ въ кадритѣ на полицията ония здрави български синове, които иматъ призванието да служатъ по това ведомство, които въ тая мжжба ще пренесатъ всички добродетели, които иматъ, а същевременно ще могатъ да се каятъ и здрави характери, тъй необходими за служителитѣ по ведомството на полицията и администрацията. Въ това отношение първата крачка се направи съ закона за администрацията и полицията отъ 1924 г., който, чрезъ създадената Дирекция на полицията, прокара известно раздѣление между администрацията и полицията, което ще трѣбва да достигне до своя естественъ и логически край.

Г. г. народни представители! Когато разглеждаме бюджетопроекта на Вътрешното министерство, ние следва да се спремъ и върху единъ другъ въпросъ, върху който се спрѣха всички — за отношенията на администрацията и полицията къмъ общинитѣ. Общинитѣ, това сж клеткитѣ на съвременния държавенъ организъмъ, тѣ сж основата на съвременната държавна организация. Днесъ — това се констатира и отъ срѣди, принадлежащи на болшинството — цари хаосъ въ тѣзи общини; въ тѣхъ никога не се е така партизанствувало — вземамъ израза отъ васъ — както сега.

• А. Буковъ (з): Съ изключение на времето, когато управляваше Сговорътъ.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Самоуправлението имъ е сведено до нула. Най-страшното, обаче, г. Буковъ, е въ общинитѣ, където вие имате болшинството отъ общинскитѣ съветници. Защото, както едно време, и днесъ въ тия общини общинскиятъ съветъ е замѣстенъ отъ дружбата — предварително въ дружбата се решаватъ въпроситѣ, които интересуватъ селото.

А. Буковъ (з): Янлъшъ си.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Недейте ме кара да приказвамъ сега по този въпросъ. Всѣкъде, където имате ваши общински съвети, вие следвате същата тая практика, която имахте и въ миналото.

Т. Мечкарски (з): Една народна властъ се упражнява чрезъ народа.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Тукъ му е мѣстото да спомена за разтурянето, безъ причина, безъ законенъ поводъ, на много общински съвети. Казва се, че се обявява карантина, безъ да има каквато и да било болестъ въ селото, за да не се произведе изборътъ. Нашиятъ уважаемъ другаръ г. Шишковъ ми съобщилъ, че с. Бояна, Красно село били обявени за заразени отъ тифусъ, само за да се отложи изборътъ, а никакъвъ тифъ тамъ нѣма. Но какво е послед-

ствието отъ това? Въ тия две села, които сж курортни, днесъ курортисти не смѣятъ да отидатъ, защото официално се заявява, че има тифъ.

А. Буковъ (з): Рано е още, затова не отиватъ.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Това се направи отъ тѣсно-партизански интереси, защото сигурно блоковитѣ партии не сж се разбрали. Изборътъ въ тия села се отлага подъ единъ такъвъ предлогъ и идваме до положение да поставимъ днесъ жителитѣ на тия села, както и тѣзи, които иматъ нужда отъ лѣчение, да не могатъ да отидатъ на курортъ тамъ. Г. г. народни представители! Каза се, че често пѣти вие не спазвате 25-дневния срокъ за обявяването на изборитѣ и подъ този предлогъ изборитѣ се отлагатъ систематически. Въ Русенско имаме отлагане на избори по 3-4 пѣти, защото кметътъ билъ пропущналъ — разбира се, това го прави преднамѣрено, съзнателно — да залепи обявлението 25 дни преди насрочване изборитѣ. И други машиниции се правятъ, които не бѣха познати въ наше време, които сж вашъ патентъ, ваше откритие и които ви правятъ голѣма честъ.

Отъ земледѣлцитѣ: А-а-а!

Д. Ачковъ (нез): Скромността е добродетель.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Едно време особено днешниятъ министър-председателъ г. Мушановъ най-много протестираше и искаше да се измѣни чл. 144 отъ избирателния законъ, който не позволява да се произвеждатъ избори за селски общински съвети следъ 1 юний до първия недѣленъ день на месецъ ноемврий — цѣли 5 месеца. Въпрѣки това блокътъ не промѣни този членъ, а го остави. Разликата между това, което говорѣхте като опозиционери, и това, което правите сега, когато сте на властъ, е повече отъ очевидно.

Не се зачита стабилитетътъ на изборнитѣ служители. Вие отъ началото още на своето управление бѣхте отрупани съ хиляди протести отъ страна на организацията на изборнитѣ служители. Секретаръ-бирници, писари безъ никакво основание, безъ никакво провинение, помимо закона, бѣха уволнени само затуй, защото се искаше да бѣдатъ замѣстени отъ партизани. Тревога за самоуправлението на общинитѣ, което е въ опасностъ, биемъ не само ние, но и блоковитѣ партии. Необходимо е, г. г. народни представители, да извадимъ изъ полето на политически състезания ябълката на раздора — общинитѣ. Поради това, че кметътъ получава заплатата, поради това, че е облеченъ съ властъ, кметското мѣсто винаги възбужда апетититѣ на партизанитѣ и на партиитѣ и затова налага се кметътъ да бѣде запазенъ отъ непосредственото влияние на партизанитѣ, въ което положение го поставя общинскиятъ съветъ. Нека кметътъ бѣде избранъ, но нека се избира съ отдѣленъ листа. Само така ние ще имаме стабилитетъ въ общинитѣ. Партизанството има своитѣ дълбоки основи въ борбитѣ около завоюването на кметското мѣсто въ общинитѣ. Азъ казахъ, че тамъ е ябълката на раздора. Нека тази ябълка се премахне.

Като свършвамъ, г. г. народни представители, не мога да не подчертая дебело, че една властъ, едно управление дава своя истински ликъ, своя истински образъ въ управлението на Министерството на вътрешнитѣ работи, въ вътрешното управление на страната. А този образъ, така обрисуванъ, не само отъ менъ, но и отъ преждговоритѣ тукъ, ни дава всичкото основание да откажемъ гласуването на бюджета на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве.

Т. Мечкарски (з): Следъ толкова хвалби, какъ сгрѣши най-подире! Вашата група трѣбваше да се изкаже и по отношение на убийствата, които ставатъ въ България.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Казахъ, че се присѣдиняваме къмъ изказаното отъ г. Рашко Маджаровъ.

Т. Мечкарски (з): Вие цитирахте само Рашко Маджаровъ.

Д. Апостоловъ (д. сг. Ц): Абсолютно сме съгласни съ казаното отъ него.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Мърмевъ.

П. Мърмевъ (мак): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Съ болка на душата се качвамъ на тази трибуна и при това съ рискъ на моя животъ стоя тукъ, за да

изпълня единъ дългъ, защото убийци на всѣка крачка, не само мене чакатъ, а чакатъ всѣки единъ отъ народнитѣ представители на македонската група. Кой сѣ тѣ и защо ни дебнатъ, азъ ще се помъча да обясня накъсо.

Г. г. народни представители! Ние, българитѣ отъ Македония, най-добре съзнаваме, че не бива да отекчаваме положението на българския народъ и на българската държава, особено при днешната тежка икономическа и финансова криза. Най-добре ние съзнаваме тежкото политическо положение на страната, обаче не сме ние прѣкитѣ виновници, не по наша вина се създава тази кървава арена, на която вие сте свидетели. Имало е случай и другъ пътъ предъ народното представителство да изтъквамъ, че въ България, а главно въ столицата, има тъмни сили отъвнѣ и отвнѣ, които се мъчатъ съ всички срѣдства да могатъ да задушатъ онзи въпросъ, който се нарича македонски. Следъ като успѣха на бойното поле да разкъсатъ Македония на парчета, искатъ единъ пътъ завинаги да ѝ турятъ надгробна плоча. Добре, но македонецътъ-българинъ, който вече отъ половинъ вѣкъ води една борба на животъ и смъртъ, и днесъ, въпрѣки всички инквизиторски мѣрки отъ страна на неговитѣ потисници и на неговитѣ завоеватели, въпреки въ правдата и въ своето право, отъ което черпи сили, продължава да се бори. Противъ тая борба, противъ това право и противъ тази правда сѣ именно тѣзи тъмни сили, които употребяватъ всички простени и непростени срѣдства, за да могатъ да задушатъ въ него желанието и вѣрата да се види единъ денъ свободенъ.

Г. г. народни представители! Фактътъ, че бюджетарната комисиия бѣ толкова много посетена днесъ, когато разглеждаше бюджетопоекта на Министерството на вътрешнитѣ работи, и че се е занимала съ въпроса за убийствата, който въпросъ е доминиралъ надъ всички други въпроси, показва, колко тоя въпросъ е важенъ и колко ние, народнитѣ представители, трѣбва да се замислимъ върху него, да събудимъ задрѣмалото спокойствие на кабинета, за да може да се тури край на тѣзи кърви, които се лѣятъ изъ софийскитѣ улици.

Г. г. народни представители! За насъ, българитѣ отъ Македония, които въ миналото и сега продължаваме да даваме толкова скѣпи жертви, всѣка дадена капка кръвъ е много скѣпа. Ако има нѣкого да боли; ако има нѣкой да страда, това сме преди всичко ние. Азъ не се съмнявамъ въ родолюбието на цѣлия български народъ, не се съмнявамъ, че той, виждайки тѣзи жертви, тѣзи трупове, които полицията само събира, не може да не чувствава и да не страда, да не мисли върху този въпросъ, който е отъ първостепенна важность.

Кой сѣ тъмнитѣ сили у насъ? Имахъ случай въ едно питане до г. министра на вътрешнитѣ работи по спирането на нашия в. „Македония“ да изнесе нѣкои факти. Но азъ ще ги повтора и тукъ, за да бѣда ясненъ. Тукъ има националенъ комитетъ, г. г. народни представители, който въ себе си обединява легални македонски организации, основани въз основа на законитѣ, на конституцията на страната. Единъ денъ въ тоя комитетъ се е намѣрила бутилка съ пироксилинъ, готовъ да пламне и по този начинъ не само да убие хората, които сѣ вътре, но да нанесе атентатъ и върху самото движение. Този фактъ е регистриранъ въ Дирекцията на полицията и се знае на кои срѣди е дѣло той.

Следъ това има още други два факта: Тодоръ Петровъ, за когото цѣлата българска преса грѣмна, че билъ извиканъ въ Срѣбската легация, чрезъ пари и чрезъ обещаения, следъ като извърши своята мисия, да убие — кого? — да убие собствения си братъ, да убие и единъ отъ най-добритѣ дейци отъ Западнитѣ покрайнини — Иванъ Гюшевъ.

Втори единъ фактъ: Стефанъ Тодоровъ, за когото също така пресата изнесе факти, че той билъ виканъ въ Срѣбската легация, показва обстановката въ стаята, въ която билъ увещаванъ и кѣдто му сѣ били давани парабелитѣ и паритѣ. И тамъ е измисленъ юдиния планъ да се нападне и убие Петко Чорбаджиевъ отъ Демократическата партия. Защо? Защото Петко Чорбаджиевъ поддържа идеята за интегрална Югославия. Следователно, понеже македонскитѣ българи и една частъ отъ българския народъ, или почти цѣлия български народъ не е съгласенъ, тогава ние ще успѣемъ да скараме правителството, да скараме Тракийската организация съ Македонската организация!

Ето, г-да, факти, ето престѣпления, които се организиратъ въ столицата на България, предъ очитѣ на полицията. И всичко това се изглажда по единъ мекъ, дипломатически начинъ — т. е. съ кадифени рѣжавици.

Освенъ тѣзи тъмни сили, има и други, г. г. народни представители! Това е оная шайка, оная банда, която е отречена отъ македонското освободително движение. Хора съ най-долнопробно минало, днесъ скрити изъ тавагантъ и дупкитѣ въ нѣкои кооперации, като змии изхвърлятъ отъ рогата върху македонското освободително движение. Тѣ посѣгатъ — върху кого? — върху хора съ единъ чистъ и девственъ патриотизъмъ, хора съ едно минало и настояще, заслужаващо почитъ отъ цѣлия български народъ.

Биде убитъ Димитъръ Михайловъ, председателъ на националния комитетъ. Кому бѣше потребенъ този животъ? Той бѣше човѣкъ хрисимъ, човѣкъ съ най-добра душа, отзивчивъ. И ако е ималъ нѣкой случая да го познава и да го срещне, той самъ си задава въпроса: защо се посѣгна върху него? Посѣгна се затова, защото той бѣше начело на националния комитетъ, защото той бѣше начело на емиграцията. Посѣгна се съ цель да се внесе смутъ въ редоветѣ на тази мирна емиграция, която съ срѣдства легални се мъчи да допринесе за освобождението на Македония.

Следъ него падна убитъ младиятъ, енергичниятъ, доблестниятъ журналистъ Симеонъ Евтимовъ, който, като редакторъ на в. „La Macédoine“ въ Женева, творѣше дѣлото не само на Македония, но на цѣлия български народъ. И върху него се посѣгна. Защо? Защото бѣше войникъ, който гледаше да изпълни своя дългъ достойно.

Убиха стария Михайловъ, председателя на братството въ Пловдивъ. Следъ това падна убитъ председателъ на братството въ Станимака, и т. н.

Вие виждате, че това е една система, при която не се посѣга върху хора, които могатъ да носятъ оръжие и да се бранятъ, а върху легалнитѣ дейци, за да може по този начинъ да се внесе смутъ въ нашитѣ легални организации, и по този начинъ да може да отпадне духътъ въ ония легални хора, които, покрай своята работа, покрай своя трудъ, останалото време го отдаватъ въ служба на своята заробена родина Македония.

Не само това, г-да! Тѣзи змии, които, както казахъ, се криятъ въ дупкитѣ, си служатъ съ всички срѣдства — срѣдства, които само врагътъ може да употребява — за да пакостятъ и да рушатъ македонското освободително движение. Тѣ търсятъ допирни точки и съ болшевизма, съ комунистѣтѣ. Доказателство — последниятъ случай: офицерътъ отъ българската армия Щерю Божиновъ, който въ тѣлото си носѣше 16 рани, получени на бойното поле, безстрашенъ, смѣлъ, но честенъ и добъръ, биде поваленъ отъ единъ комунизиранъ типъ. Така че виждате, какъ пълкено то дѣло търси постепенно-постепенно своитѣ съюзници.

Сжщитѣ тѣзи, имената на които се гнуся да помена предъ васъ, г. г. народни представители, иматъ официални връзки съ официални шпиони въ Парижъ. Това е Шантисъ, съ когото този революционеръ, който се крие тукъ изъ софийскитѣ кооперации, недавна въ Парижъ е ималъ разговоръ и е получилъ срѣдства да се бори — противъ кого? — противъ собствения си народъ, противъ собствената си родина.

При наличността на тѣзи факти, питамъ азъ, какво трѣбва да стане? Кой трѣбва да тури край? Бива ли да се остави това положение на *laissez faire*: оставете ги да се избиватъ!

Кой се избиватъ? „Македонцитѣ“ — казватъ — „се избиватъ“. Какъ така? — „Това е чума“ — казватъ — „искатъ да се самоубиватъ“.

Не, г. г. народни представители, азъ не искамъ да се самоубивамъ. Защо ще се самоубивамъ? Азъ служа на това дѣло, готовъ съмъ да дамъ всички мои сили, морални и материални; готовъ съмъ най-после, ако е потребно, да сложа и моя животъ, но не тукъ на софийскитѣ улици да бѣда убитъ отъ единъ гаменъ.

Ето защо, г. г. народни представители, мене ми се струва, пръвъ дългъ е на народното представителство и на правителството най-после, не само да събира труповетѣ по улицитѣ, но да вземе мѣрки, за да се тури край на това тежко положение.

Г. г. народни представители! Азъ не мога да бѣда адвокатъ на революционната организация, защото тя си има свои методи, тя си има свои срѣдства и свои начини на действие. Обаче, като членъ на емиграцията, азъ не мога да не призная, че има една революционна организация — тя е тази, която съществува отъ 50 години насамъ. Тя е тази, която създадоха Гоце Дѣлчевъ и Даме Груевъ. Тя е — друга нѣма.

Следователно, ако излизаме отъ този родолюбивъ принципъ, менъ ми се чини, че правителството, респективно

министърът на вътрешните работи, трябва да ни каже каква е политиката на правителството. Е ли тази политика да се унищожават македонските организации? Но това министърът и Министерският съвет не може да го направят, защото конституцията дава право на всички жители в страната да се организират във легални организации; така че, ние, ако съществуваме като легални организации, съществуваме благодарение на това свещено право, което ни дава българската конституция.

Ето защо, г. г. народни представители, както и г. Рашко Малжаров подчерта, ще подчертая и аз: правителството, когато пожелае, може, дължимо е да тури край, защото — ние приемаме този упрек, така е — българската държава се излага вътре и вън. Ние съзнаваме, че не бива да отегчаваме положението на българската държава; но изглежда, че правителството не е погледнало сериозно и не гледа сериозно върху единия въпрос, който засяга изобщо нацията.

Аз имам един дълг, от името на македонската парламентарна група да отправя следния апел към всички народни представители: македонското освободително движение има нужда от цял български народ, то има нужда от всички партии; за него няма по-ценни и по-малко ценни партии; то, като освободително движение, има нужда от представителите на цял български народ.

Отправяйки този апел, аз отправям още и друг един апел към министъра на вътрешните работи: при наличието на всички тези факти — а те могат да се намират много лесно в досиетата на Дирекцията на полицията — да се установи по един безсъмнител начин, че хората, които днес трепят, убиват легални дейци, това са хора, които служат на чужди интереси, служат на каузи чужди на българското племе. За тези хора, мене ми се чини, правителството може да намбри цър. Но не да гледа болника да го лъкува с бабешки църове. Има болести, които могат да се лъкуват така, но има болести, при които трябва да се прибегне до малко по-сериозни срѣдства, за да бъдат излѣкувани.

Г. г. народни представители! Ние съзнаваме дълбоко, че с всички тези убийства, които се вършат в страната, не само се отегчава положението тук, но се отегчава положението на българската държава и вън. Ние знаем много добре, че и наши приятели, приятели на македонското освободително движение, се отдалечават, отчуждават се; обаче, ако българската власт, българското правителство разбере и схване своята задача в този случай, аз съм убеден, че и убийствата ще спрат и по този начин ще може да се спаси вътрешният и външният престиж на България.

Но нека заявя тук: македонското освободително движение, което в продължение на 50 години прави върховни усилия, за да постигне своя идеал — идеал човѣшки, идеал легитимен — иска да види страната си свободна, да види над нея да изглед слънцето, да я озари слънцето, благодатта, за да може македонецът спокойно да допринесе по нѣщо в общата съкровищница на европейската култура.

(Председателското мѣсто се заема отъ подпредседателя Н. Захариев)

Въпреки всички усилия на враговете на македонското население, въпреки всички инквизиторски мѣрки, които се употребяват вътре в Македония — и даже тук, в свободна България — македонската мисъл няма да престане, македонското сърдце няма да престане да тупти и ние ще продължаваме да се борим до онзи момент, когато най-после правдата ще бъде наложена от европейския ареопаг, от европейското обществено мнение, което, макар и задрѣмало днес, но постепенно-постепенно се пробужда, а заедно с това се пробужда и вѣрата на потиснатите народи, че те ще могат да извоюват своята свобода.

Съ тия нѣколко мисли аз исках да спра вашето внимание, г. г. народни представители, върху този толкова кардинален и толкова сериозен въпрос не само за емиграцията в България, но и за цялото население в България; да спра вниманието и на респективния министър на вътрешните работи, г. Гиргинов, имайки наръчка всички тия данни, да тури точка върху всички тия изстѣпления, които нѣколко души безумци, отречени от македонското освободително движение, вършат и играят това удино хоро надъ нашата многострадална родина.

Но, все пак, ние живѣем с единичката надежда, с единичката вѣра, че няма да закѣснѣ денят, когато и Ма-

кедония ще види своята свобода и своята независимост. (Ръкоплѣскания отъ всички страни)

Председателстващ Н. Захариев: Има думата народният представител г. Димитър Джанкардашлийски.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): (Отъ трибуната) г. г. народни представители! Предъ насъ е сложенъ за разглеждане бюджетопроектът на Министерството на вътрешните работи. А щомъ като е така, ние сме длъжни съ едно спокойствие, съ една обективност да разгледаме бюджета на това министерство, въ службите на което се включва, няма съмнение, най-ценното за човѣка: това е, най-напредъ, осигуряване спокойствието на нашата държава, и следъ това — осигуряване живота, собствеността, имота на всѣкого.

Г. г. народни представители! Ние сега разглеждаме втория бюджет на правителството на Народния блок. Ако презъ първата година на управлението на това правителство не можехме да отбележимъ известни работи, които ставатъ изъ нашата страна и които говорятъ зле за нашите нрави, то сега, презъ втората година, ние виждаме да се повтарятъ нѣща, които въ миналото сме осъждали; нѣщо повече — работи, отъ които ние се погнусихме, и затова искахме да дадемъ на българската общественост и на българския народъ едно по-честно управление, управление, което да отговаря наистина на буквата на закона, отъ една страна, и на волята на българския народ, отъ друга страна. Въ името на това ние образувахме Народния блок и възвестихме, преди изборите отъ 21 юний 1931 г., на този народ, че сме си подали ръка въ името на лозунга: да пазимъ конституцията и следъ това да възстановимъ погасените отъ бившия режимъ свободи.

Г. г. народни представители! Съ тия точки отъ нашата платформа, наистина, ние привлѣкохме навремето масата избиратели, бидохме подкрепени отъ народа и отбелязахме една свѣтла страница въ нашата политическа история — опозицията нанесе поражение на правителството.

Г-да! Не напразно българският народъ ни даде доверие то си на 21 юний 1931 г. Народният блок, образуванъ отъ четири партии, наистина самъ по себе си обещавахе твърде много. Тия партии, дотогава враждували помежду си, си подадоха ръка преди изборите. Нѣма съмнение, българският народъ погледна симпатично на тая политическа комбинация и я подкрепи. Нѣма да се впускамъ въ цялата дейност на управлението на Народния блок отъ 29 юний 1931 г. до днес. Ще отбележа само нѣкои факти и нѣкои създадени условия презъ това управление, които покрусиха наново народната душа, поради които днес ние сме изправени предъ страшното положение да виждаме народа си владѣн отъ една страшна психоза на отчаяние, на отричане на каквото и да е управление и да отива до крайност — да търси анархията!

Ще ми позволите, г. г. народни представители, да се потруда да изнеса дефектите на това наше управление отъ 2 години вече, които дефекти станаха причина да имаме днешното положение, за което говорихъ: да имаме единъ народъ обезвѣренъ.

Отъ така създадената политическа комбинация „Народен блок“ българският народъ разбираше, че това ще бъде занаяредъ едно ново управление, че ще се тури кръст на миналото, на онова, което бѣше режимът на Демократическия сговоръ.

Но, г. г. народни представители, — азъ казахъ, че ще бъда обективенъ — позволете ми да посоча нѣщата такива, каквито са те. Ние сме българи и най-светото сме готови да очернимъ, щомъ като пожелаемъ да изкористимъ нѣщо.

Ако първата година на блоковото управление, г. г. народни представители, отбеляза само нѣкои некрасиви нѣща въ отношенията на блоковите партии — всичко, разбира се, става не за смѣтка на партиите, а за смѣтка на българския народъ — то презъ втората годишнина на управлението на Народния блокъ се появиха вече истинските инстинкти на партиите и на партизаните въ тях. Даде се видъ въ това управление, г. г. народни представители, че Народният блокъ не е една коалиция съ онзи идеализъмъ, съ какъвто съставляващият го партии бѣха се сдружили преди изборите на 21 юний 1931 г., а се обърна на единъ спахилѣкъ — позволете да кажа това. Всѣка партия иска да запази известна сфера на влияние, на управление и на използване, ако щете. Това нѣщо, г. г. народни представители, допринесе най-големия минусъ за това управление. Народътъ, когато на 21 юний даваше гласа си за Народния блокъ, никакъ не смѣташе, че управлението ще се обърне на такъвъ единъ спахилѣкъ, щото, напр., въ Министерството на вътрешните работи да не може никой

от друга партия да потърси служба или убъжище, ако, напр., е общински съветник и е подгонен.

Т. Торбовъ (д): Вие не сте ли от тази партия?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Моля Ви се! Имайте търпение! Също така той не може да бъде така добре гледан или да потърси каквато и да е служба в Министерството на финансите, ако не е член на Демократическата партия.

Г. Калъповъ (д): А какво ставаше в Министерството на търговията?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Същото ще кажа и за другото министерство, което се намира под управлението на демократите — Министерството на външните работи. Това е, г. г. народни представители, спалихът на Демократическата партия.

Г. Калъповъ (д): А в Министерството на търговията назначаваша ли от другите партии?

Т. Торбовъ (д): В мината „Перник“ колко демократи имаше?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Аз ще дойда и на тоя въпрос. Имайте търпение. Аз ще нарека нѣщата съимената им, а не като бай Аврама.

И по-нататък, г. г. народни представители, никой не може да бъде назначен горски стражар, ако не принадлежи на Земледѣлския съюз, или, както се казва, не е сдружен земеделец. Също така никой не може да бъде назначен пикьор, пѣтен надзирател, ако не е сдружен земеделец. И още по-нататък: всички учители, прогонени от бившия режим по чл. 70 от закона за народното просвѣщение, трѣбваше да станат земледѣлци, сдружени земледѣлци, за да бъдат върнати на служба. Следователно, и там, в Земледѣлския съюз, имаме един спалихъ.

До тук видѣхме спалихъ на Земледѣлския съюз. По-нататък — бързам да отговаря на г. Торбова — трѣбва да кажа, че никой не можеше да бъде назначен в мини „Перник“, ако не бъде националиберал. (Оживление срѣдъ мнозинството)

Т. Торбовъ (д): От вашето крило.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): И по-нататък, г. г. народни представители, в спалихъ на националибералите има и друго нѣщо. Страх ме е, обаче, да кажа за него, не желая да говоря; навремето тук се яви една интерпелация относно нѣкои от тия работи.

Х. Родевъ (нац. л): Когато бѣше интерпелацията, не бѣхте на същото мнение.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): И така, значи, това е спалихът на националибералите.

Позволете ми сега да кажа и за другия, малък спалихъ на радикалите — в железниците. Днес всички там сѣ радикали и всички сѣ под страх, че ако не станат радикали, ще бъдат уволнени. Нѣщо по-лошо, г. г. народни представители, аз мога да ви съобща и друг един факт; не зная само дали нѣма да изложат тия хора там и не зная дали съ това нѣма да уронят престижа на един човек, когото аз уважавам — говоря за г. министър Костурковъ.

Д. Ачковъ (нез): Пет пари не давам за него!

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Сега на Бургазката гара от касиера на гарата се събират от железничарите вноски по за два месеца — по 40 л. на месец, или за двата месеца 80 л.; тия суми се събират за издаване биографията на г. министър Костурковъ! Г. г. народни представители! Не бива да се задължават държавните чиновници да събират срѣдства за партии. „Всички сме от един долъ дрѣнки“ — ще каже бай Аврамъ Аврамовъ. Вѣрно е, че всички сме от един долъ дрѣнки — где повече, где по-малко партизани, неотговорни лица вършат партизанска политика. Но не бива държавните чинов-

ници да вършат партийна работа. Това аз не го разбирамъ.

Г. Калъповъ (д): От кога не го разбираш, г. Джанкардашлийски? Вие назначихте един мирови съдия в Айтосъ без да има нужния изпитъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Тия именно порядки допринесоха твърде много както за влошаване отношенията на блоковитѣ хора помежду имъ, така и за обезвѣряването на цѣлия български народ по отношение новата власт, блоковата власт.

П. Н. Даскаловъ (нац. л): Много върни ти сѣ констативитѣ, бай Димитре, но много късно ги казваш. Трѣбваше по-рано да ги кажеш.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Е, бай Пеню, ти си по-стар от мене и може би по-рано си ги казвал; нека сега аз, като по-млад от тебе, по-късно да ги кажа.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: По-добре късно, отколкото никога!

Г. Калъповъ (д): (Към Д. Джанкардашлийски) Защо Вие назначихте Борисъ Петковъ за съдия-изпълнител — един човек без държавен изпитъ, дейността на когото е под критика?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Той се е ползувал от забележитѣ на закона, които аз не разбирамъ. Имал е законно право да бъде назначенъ.

Г. Калъповъ (д): Назначихте го по силата на партизанството; а сега, когато не сте на власт, какво ще кажете?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Той се е ползувал от една забележка към чл. 25 от не знамъ кой законъ.

Д. Ачковъ (нез): Ама г. Джанкардашлийски казва, че министърът, който го е назначил, е на вашата страна.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): (Към Г. Калъповъ) Сигурно Вие сте искали да бъде назначен там такъв.

Г. Калъповъ (д): Не е вѣрно! Аз протестирахъ. Назначихте човек без държавен изпитъ.

Д. Ачковъ (нез): Чакайте сега да ви скарамъ! Въ всички случаи министърът, който е вършил това престѣпление, е от тѣхна страна, не е от страната на Джанкардашлийски.

Председателствуващ Н. Захариевъ: (Звъни)

Д. Ачковъ (нез): „Не ти чинитѣ вѣрата“.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): „Чинитѣ, чинитѣ“.

Д. Ачковъ (нез): „Шо да ти чинимъ, бе синко, кога не ти чинитѣ вѣрата“.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Чини, чини ми вѣрата. Г. г. народни представители! Въ този ред на мисли за отношенията между блоковитѣ хора, аз казахъ, че на обществото вън от блоковитѣ партии стана ясно, че и тая наша комбинация, създадена за да даде управление на страната, не можа да оправдае надеждитѣ на българския народъ.

Нѣкой отъ мнозинството: Ха!

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Ако стопанската криза, от една страна, душеше, души и днес, както сѣга, така и нашата държава, нашия народ, то ние съ нашето управление ставаме причина, г. г. народни представители, и без това отегченото положение и състояние на духоветѣ на българския народ да го отегчимъ още повече, и да докараме народа до обезвѣряване. От тук и несигурността за живота на хората, за която тѣ много приказки се казватъ, както от г. Рашко Маджаровъ, а също така и най-много от г. Мърмевъ, който току-що слѣзе отъ

трибуната. И по този случай, г. г. народни представители, аз си позволявам да отправя само единъ апелъ къмъ г. министра на вътрешнитъ работи: да направи всичко възможно, за да може да се тури край на проливането на тая скъпа намъ братска кръвъ, да се успокои най-сетне нашата страна, защото сме заприличали на една дивашка страна. И въ тия времена — както днесъ се изнесе въ бюджетарната комисия — нашитъ „доброжелатели“, близки и подалечни, сж представили и въ Обществото на народитъ единъ списъкъ за всичкитъ убийства, които станаха изъ нашата земя.

Г. г. народни представители! Позволете ми също да направя моята бележка и на нѣкои преди мене говорили оратори, които искаха да сенакичатъ сж заслугитъ, че презъ тѣхно време не е имало такава голѣма и скъпа полиция. Докато презъ 1910 г., г. г. народни представители, България е имала 3.120 младши стражари и 288 старши стражари, презъ 1914 г. младшитъ стражари сж увеличени на 4.222, а старшитъ стражари на 272, отъ които 900 младши стражари въ новитъ земи и 90 старши стражари пакъ въ новитъ земи. Презъ 1921/1922 г., обаче — знаете кой режимъ е билъ тогава — младшитъ стражари сж нарастнали на 6.752 души, а старшитъ стражари — на 647; и тогавъ се слага началото на едно отдѣление за обществената безопасностъ за Столицата и за провинцията съ 47 души агенти. Другаритъ отъ Земледѣлския сѣюзъ обичатъ твърде много да говорятъ, че били за икономията, че били противъ полицията...

И. Василевъ (з): Много си малъкъ, за да ухапешъ Земледѣлския сѣюзъ! Не заслужавашъ да ти се отговаря!

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Г. Василевъ! Преди Васъ съмъ билъ въ сѣюза, ималъ съмъ, следователно, достойнство да го представлявамъ.

И. Василевъ (з): Не Ви прилича да приказвате така.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Фактитъ говорятъ, че вие сте увеличили младшитъ стражари на 6.752.

И. Василевъ (з): Е?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Не „е“, ами признайте, че е една истина.

И. Василевъ (з): И ти си се объркалъ ца стари години!

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Не съмъ се объркалъ. Вашата нервностъ Ви издава. Вие не желаете да слушате онова, което сте били навремето.

И. Василевъ (з): Говорете по бюджетопоекта на Министерството на вътрешнитъ работи.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Слушайте какво е било презъ ваше време. Докато въ 1914 г., както ви казахъ, е имало 4.220 души младши стражари, заедно съ новитъ земи, презъ ваше време вие сте ги покачили на 6.752 души, като сте образували и отдѣление за обществената безопасностъ. Защо отричате тая констатация, която азъ правя и която е взета отъ вашия бюджетъ, г. Василевъ?

И. Василевъ (з): Не забравяйте, че това бѣше непосредствено следъ войната, когато войската ни бѣше намалена, когато имаше и много други нѣща, които вие нѣмате предъ видъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Азъ Ви моля за спокойствие.

И. Василевъ (з): Е, спокойствие!

Д. Ачковъ (нез): Турцитъ казватъ за такива случаи — саборъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): По-нататкъ. Въ 1925/1926 г., г. г. народни представители, това число на стражата е намалено на 6.188 младши стражари и 699 старши стражари. Агентитъ, обаче, отъ 47, нарастватъ на 630. Днесъ, г. г. народни представители, имаме младши стражари 5.392 и старши стражари 640, а агенти — 450. Въ всѣки случай, днешната цифра на младшитъ стражари, на

старшитъ стражари и на полицейскитъ агенти е по-малка отъ цифрата на сѣщитъ и презъ 1921/1922 г. и презъ 1925/1926 г. Въ това отношение азъ трѣбва да поздравя г. министра на вътрешнитъ работи, че той се е потрудилъ и е направилъ една икономия въ сравнение съ миналото. Но, г. г. народни представители, когато е въпросъ да говоримъ за обществената безопасностъ,...

Д. Ачковъ (нез): Нѣма обществена безопасностъ, а има Дирекция на полицията.

Д. Джанкардашлийски (нац. л):... азъ ще си позволя да направя една бележка и моля г. министра да си вземе добра бележка отъ това, което ще кажа. Досегашнитъ агенти на обществената безопасностъ сж хора абсолютно безъ всѣкакво чувство на отговорностъ. Тѣхната дейностъ се изразява въ туй, че тѣ не сж тайни агенти, а сж по-явни, отколкото е униформената полиция, и продаватъ единъ бабацлъкъ, било по време на избори нѣкъде въ нѣкои общини, било въ нѣкои кръчми, било пъкъ, да не кажемъ, и по нѣкои увеселителни заведения, кждето, за да се възползватъ отъ случая, за да се покажатъ, че сж голѣми хора, веднага се легитимиратъ — санкимъ, че тѣ били тайни агенти! Едни такива агенти, г. министре, които така ще пазятъ държавната сигурностъ, мене ми се струва, че трѣбва да си отидатъ по домоветъ. Агентътъ, който ще служи на такава служба, трѣбва да го знае само г. министърътъ, а не и публиката, тъй както става обикновено днесъ. У насъ всичкитъ агенти сж известни на публиката.

Т. Торбовъ (д): Тончо Мечкарски пита, ти ходишъ ли въ такива увеселителни заведения?

Г. Калъповъ (д): Българска тайна!

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Тукъ азъ искамъ да направя бележката си, че именно не трѣбва да бѣде българска тайна. Щомъ тѣ ще бждатъ такива тайни агенти, по-добре е хичъ да ги нѣма. Турете имъ фуражка и сабя и тѣ тогава ще вършатъ повече работа, отколкото ако ходятъ цивили и не оправдаватъ назначението си, а обратното — само урезилватъ службата. Ако въ цѣлъ свѣтъ сжществуватъ тайни полиция, тя не може да не сжществуватъ и у насъ. Трѣбва да я има и у насъ, обаче трѣбва да бѣде такава, за каквато азъ пледирамъ. Щомъ тя ще бѣде такава, каквато е днесъ — да бѣде по-позната отъ облъчения въ униформа полиция — по-добре турете ѝ кръстъ, изпратете тия тайни полицаи да си отидатъ по домоветъ.

Две думи, г. г. народни представители, и за общинитъ. Други говориха по това, да кажа и азъ нѣщо. Българската администрация не трѣбва да служи на партии, които държатъ Вътрешното министерство. А, за жалостъ, така е било въ миналото, така е и днесъ. Азъ апелирамъ да не бѣде така и утре. Всички партии, когато взематъ Вътрешното министерство, си служатъ съ едни и сѣщи срѣдства и по този начинъ докарватъ обезвѣряването на българския народъ, който казва: „Каквито бѣха по-първитъ, такива сж и днешнитъ“.

Ще ми позволите да ви съобща единъ случай. Радвамъ се, че моятъ другаръ г. Ецовъ е тукъ и че ще ми бѣде свидетелъ. Преди 21 юний, когато Сговорътъ насъ ни гонѣше, въ с. Османъ-къой, Анхиалско, имаше единъ турчинъ, Ахмедъ Пехливановъ, тогава общински съветникъ, когато Сговорътъ сжщо гонѣше, като настояваше той да си даде оставката, за да бѣде разтуренъ общинскиятъ съветъ въ селото, за да може срещу избора да бѣде назначена тричленна комисия и Сговорътъ да спечели избора. Този храбъръ човѣкъ, върнъ на себе си да изпълни обществения си дългъ така, както трѣбва, подгоненъ отъ село, идва въ Анхиало, намира ме мене, оплака ми се. Друго срѣдство нѣмаше, освенъ да му дамъ 100 л., да го кача на влака, да го съпровежда до Бургазъ и отъ тамъ да го изпратя въ Айтосъ до брата ми и до г. Ецовъ, за да го укрятъ, като имъ писахъ какъвъ човѣкъ е и какво очакваме отъ селото му. И наистина тамъ той намѣри приемъ. Ходѣше само до клуба на Демократическата партия, кждето сигурно г. Ецовъ го е приютилъ и пр. Срещу изборната нощъ този човѣкъ отиде въ дома си, организира селото и на другия денъ се яви на изборното мѣсто въ общината, кждето ставаше гласуването, и ние спечелихме избора. Този човѣкъ, бидейки интеллигентъ, и днесъ пакъ е общински съветникъ въ селото. Но, г. г. народни представители, ролитъ вече тукъ се смѣнятъ. Той принадлежи къмъ Земледѣлския сѣюзъ. Сѣщиятъ тоя човѣкъ пакъ държи равновесието и, ако той си даде оставката, съветътъ ще бѣде разтуренъ и ще може да се на-

значи пакъ тричленка. Той бива подгоненъ наново, но сега вече отъ сегашната полиция, и човѣкътъ се намира въ чудо какво да прави. Но сегашната полиция измудря другъ начинъ да го тормози — това е новото. Намиратъ го, че ималъ наследственъ сифилисъ, понеже ималъ нѣкаква външна проява. То било нѣкаква екзема, но пращатъ човѣка да му се анализира кръвта. Нѣма нищо. Връща се. Добре, но нашата полиция, ненаситна, преди 10 дни взема и поставя на ржката му, както прошнуроватъ тевтеритъ, единъ каналъ и му удрятъ печата на общината. Конвоирайки го, изпращатъ го отново на лѣкаря, който трѣбва да вземе кръвъ и да я анализира. Този белегъ му турятъ, за да знае лѣкарътъ, че това е сжщиятъ човѣкъ, да личи по червения вѣсѣкъ, по клеймото, което е поставено на него — да го познае.

Г. г. народни представители! Представете си сега едно такова положение на нѣщата и кажете, дразни ли или не дразни. И сжщиятъ този човѣкъ...

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какъ се казва?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Ахмедъ Пехливанолу, отъ с. Османъ-къой, Даутлийска община, Анхилска околия.

Д. Ачковъ (нез): Кѣде му е вързанъ червениятъ конецъ?

Д. Джанкардашлийски (нац. л): На ржката — за да го познаватъ. Въ миналото така вѣрентъ на Народния блокъ, днесъ тѣй разкарванъ, съ печатъ, съ клеймо, азъ питамъ: какво е въ неговата душа? И той е турчинъ, забележете, но и като турчинъ и до денъ днешенъ той си седи на вѣрата и не дава оставка. И клеймо да му теглятъ — оставка не дава!

Нѣма защо да говоря за други общини въ нашата околия, тѣй като това е една система, както казаха и ораторитъ преди мене — система, останала наследство отъ миналото. Азъ отправямъ единъ апелъ къмъ г. министра: нека той да направи потребното и нека не се повтарятъ тия нѣща занаяпредъ, затуй защото, г. министре, народътъ се обезвѣрява, а казахъ въ началото, той е овладанъ отъ една страшна психоза, той е отчаянъ, той отрича вече всѣ какво управление, той иска най-сетне ние, управниците му, да го чуемъ, да се вслушаме въ неговия гласъ, затуй защото той е заслужилъ къмъ насъ, г. министре и г. г. народни представители, на 21 юний. Той не е очаквалъ подобна участъ, подобно положение, въ каквото ние го поставяме съ тѣзи наши администрации, каквито сж — да ни ги поживи Господъ!

Но, г. г. народни представители, завършвайки и по този въпросъ, позволете да кажа две думи само и за социалнитъ противоречия, които се напластиха така много — нека да признаемъ — отъ нашето законодателство. И тѣзи социални противоречия, като ги прибавите къмъ неправдитъ полицейски и къмъ оня спихилѣкъ, за който азъ току-що говорихъ, картината вече е пълна, и вие ще дойдете тогава да се съгласите съ мене, че нистина ние самитъ поставихме народа си въ това положение: да гледа на насъ не вече като на приятели, да гледа на насъ не, а и на всѣка може би утрешна, друга властъ съ сжщото око, съ сжщото недовѣрие. Нека да пожелаемъ на г. министра, следъ като ние му посочихме днесъ, при гласуване на неговия бюджетопроектъ, грѣшките, които сж ставали, да има куражъ занаяпредъ да се справи съ тѣхъ и нека, най-сетне, къмъ третата година на управлението на Народния блокъ той последниятъ се върне и да стане тактъвъ, какъто бѣше на 21 юний или преди 21 юний. Съ тѣзи пожелания азъ завършвамъ и желая — а вѣрвамъ и всички да желаете — г. министърътъ да тури край на всичко това. (Нѣкой отъ лѣво ржкоплѣскалъ)

Д. Ачковъ (нез): Понеже нѣма никой отъ неговата група, азъ ржкоплѣскамъ.

Т. Торбовъ (д): Г. Джанкардашлийски! Дано се разкаешъ и дойдешъ при насъ, та да станете по-голъма група!

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Икономовъ.

Обаждатъ се: Нѣма го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Попивановъ.

Обаждатъ се: Нѣма го.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Листата на записанитъ оратори е изчерпана. Дебатитъ сж прекратени. Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Азъ съ внимание изслушахъ всички оратори, които взеха думата по бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитъ работи — администрация и полиция. Тукъ се изнесоха много материали, повдигнаха се различни въпроси и се сложиха на разискване, по които азъ ще искамъ да си кажа думата.

Бюджетопроектътъ на Министерството на вътрешнитъ работи е единъ бюджетопроектъ, който дава възможностъ на народното представителство да си каже думата относительно курса на вътрешната политика въ страната, до толкова доколкото той засѣга гражданскитъ свободи, политическитъ свободи, реда и спокойствието въ страната. Винаги бюджетопроектитъ на Министерството на вътрешнитъ работи сж давали тактъвъ поводъ. И азъ, следователно, не съмъ изненаданъ, нито мога да бѣда недоволенъ, че се повдигатъ всички тѣзи въпроси въ връзка съ бюджетопроекта, който вие днесъ разглеждате. По всички тѣзи въпроси азъ ще искамъ да кажа думата си като ръководителъ на Министерството на вътрешнитъ работи и думата на правителството. Азъ взехъ добра бележка по всички въпроси, които се повдигнаха. По много отъ тѣхъ, безспорно, азъ въ този моментъ нѣма да мога да говоря, защото ще трѣбва да направя справка. Обичамъ на факта да отговоря сжщо съ фактъ. Не обичамъ да заобикалямъ фактитъ и много съмъ радостенъ, когато се даватъ факти; дори и когато тѣ сж печални, лоши, азъ не ги избѣгвамъ, защото трѣбва да ги имамъ предъ видъ евентуално като ръководителъ на Министерството на вътрешнитъ работи и да изпълня своя дългъ дотолкова, доколкото мога, за да ги отстраня.

Г. Калъповъ (д): Г. министре! Г. г. народни представители! Когато разглеждаме бюджетопроекта на Министерството на вътрешнитъ работи и когато се изнесоха толкова нѣща отъ трибуната, които интересуватъ българския народъ, азъ правя предложение, г. министърътъ да прекрати сега своето изложение, утре да продължи при пълна зала, за да стане едно по-голъмо освѣтление на въпроситъ, които се повдигнаха.

Нѣкой отъ мнозинството: И безъ това нѣма кворумъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И азъ казахъ, че бихъ желалъ да ми се даде възможностъ да направя необходимитъ справки и тогава да продължа речта си. Затуй и азъ ще моля да се вдигне сега заседанието, за да мога утре да разгледамъ всички въпроси въ връзка съ бюджетопроекта, следъ като направя и нуждитъ справки.

Председателствуващъ Н. Захариевъ: Г. министърътъ на вътрешнитъ работи ще продължи своето изложение утре, въ 4 ч. подиръ обѣдъ. Предлагамъ следния дневенъ редъ за утрешното заседание:

1. Второ четене бюджетопроектитъ на:

- а) Министерството на вътрешнитъ работи — Администрация и полиция — продължение разискванията;
- б) Министерството на външнитъ работи;
- в) Министерството на финанситъ;
- г) Министерството на земледѣлнето и държавнитъ имоти;
- д) Главната дирекция на народното здраве;
- е) Главната дирекция на почитъ, телеграфитъ и пр.;
- ж) Дирекцията на държавнитъ дългове;
- з) Министерството на народното просвѣщение.

2. Първо четене законопроекта за измѣнение на законъ за разширение на желѣзнопътната мрежа и на пристанищата — продължение разискванията.

Второ четене законопроектитѣ:

3. За измѣнение и допълнение закона аз трудовитѣ земе-
ледѣлски стопанства.

4. За уреждане наемнитѣ отношения.

5. За кариеритѣ.

6. Първо четене предложението за измѣнение и допъл-
нение нѣкои членове отъ правилника за вътрѣшния редъ
на Народното събрание.

7. Докладъ на прошетарната комисия.

Които приематъ така предложениа дневенъ редъ за
утрешното заседание, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозин-
ство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 23 ч. и 30 м.)

Подпредседатели: { Н. ЗАХАРИЕВЪ
Н. ШОПОВЪ

Секретарь: П. ПОПИВАНОВЪ

Зам.-начальникъ на Стенографското отдѣление: Д. ДУКОВЪ

ПОПРАВКА НА ПО-ВАЖНИ ПЕЧАТНИ ГРЪШКИ

стр.	колона	редъ	напечатано	да се чете
2016	лѣва	26 отгоре надолу	че се касае само	че не се касае само
2016	лѣва	28 отгоре надолу	не и на главния	и на главния